

Rekomendacijų paketas dėl mokyklų tinklo pertvarkos

Rekomendacijų paketo galutinis projektas

LR Švietimo ir mokslo ministerija

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Vilnius, 2018

Turinys

Turinys	2
Santrauka	3
Santrumpos ir apibrėžtys	5
Lentelių sąrašas	7
Paveikslų sąrašas	8
Įvadas	10
1 Mokyklų tinklo pertvarkos analizė	11
1.1 Užsienio šalių mokyklų tinklo pertvarkos analizė	11
1.1.1 Suomijos mokyklų tinklo pertvarka	11
1.1.2 Estijos mokyklų tinklo pertvarka	17
1.1.3 Latvijos mokyklų tinklo pertvarka	25
1.2 Lietuvos mokyklų tinklo pertvarka	29
1.2.1 Lietuvos mokyklų tinklo analizė ir būdingos problemos	30
1.2.2 Savivaldybių mokyklų tinklo reitingas	50
1.3 Mokyklų tinklo pertvarkos alternatyvos ir optimali mokyklų tinklo pertvarkos alternatyva	53
2 Rekomendacijos dėl Lietuvos mokyklų tinklo pertvarkos įgyvendinimo	59
2.1 Mokyklų tinklo pertvarkos kriterijai	59
2.2 Mokyklų tinklo optimizavimo modeliai	59
2.2.1 Rekomendacijos dėl mokyklų uždarymo ir (arba) jungimo	60
2.2.2 Rekomendacijos dėl mokyklų bendradarbiavimo	64
Šaltiniai	66
Priedai	68

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Santrauka

Lietuvoje bendrajam ugdymui finansuoti kasmet skiriama vis daugiau lėšų. Per dešimt metų išlaidos švietimui išaugo daugiau nei 50 proc., tačiau Lietuvos moksleiviai tarptautiniuose tyrimuose liko žemiau Europos Sąjungos ir kitų išsivysčiusių valstybių vidurkio. Viena iš pagrindinių priežasčių – per lėtai vykstanti mokyklų tinklo pertvarka, kuri Lietuvoje prasidėjo jau nuo Nepriklausomybės atkūrimo. Numatytas strateginis mokyklų tinklo pertvarkos tikslas – mažinant tuščių mokymosi vietų skaičių ir racionaliau panaudojant švietimui skirtas lėšas, išsaugoti bei pagerinti švietimo kokybę, sudaryti sąlygas privalomojo ir visuotinio švietimo prieinamumui, švietimo įvairovei, galimybėms mokytis visą gyvenimą. Vis dėlto, šio tikslo įgyvendinimas vyksta labai lėtai – mokyklų tinklas yra optimizuojamas lėčiau nei mažėja mokinių skaičius mokyklose.

Mažėjantis mokinių skaičius dėl mažėjančio gimstamumo ir didėjančios emigracijos (taip pat mokyklinio amžiaus gyventojų, kurie išvažiuoja su tėvais), sumažino daugelio mokyklų, ypač regionuose, galimybes užsitikrinti bent bazinį funkcionavimą. Neigiamos įtakos mokyklų finansinei būklei turėjo taip pat lėčiau nei mokinių skaičiaus mažėjimas vykstanti mokyklų tinklo pertvarka. Tai lemia, jog šalyje daugėja nedidelį mokinių skaičių turinčių mokyklų skaičius.

Remiantis užsienio šalių praktika, išskirti vieni iš svarbiausių komponentų, užtikrinančių sėkmingą švietimo sistemos (taip pat tinklo) plėtrą: savivaldybių finansinis savarankiškumas, didelė dalis uždaromų ir jungiamų mokyklų, minimalaus mokinių skaičiaus klasėje nustatymas ir finansavimo susijimas su tuo skaičiumi (neskiriant finansavimo, jei yra mažiau mokinių nei nustatyta), aprūpinimas nemokamomis transporto paslaugomis.

Išnagrinėjus Lietuvos mokyklų tinklo optimizavimo patirtį, nustatyti pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduriama pertvarkant mokyklų tinklą. Nors Ministerija formuoja, organizuoja, koordinuoja valstybės politikos įgyvendinimą švietimo srityje, skiria lėšas iš Valstybės biudžeto, ji neturi teisinių įgaliojimų daryti įtaką savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkai. Mažų mokyklų pertvarkymas į skyrius leidžia sumažinti išlaidas mokyklų valdymui, tačiau dažnai neturi teigiamos įtakos ugdymo kokybei. Nors savivaldybės rengia mokyklų tinklo pertvarkos planus, jie yra rengiami 2-3 metų laikotarpiui, todėl nenumato ilgalaikės mokyklų tinklo organizavimo vizijos. Be to, pabrėžtinai taip pat politinės valios

trūkumas uždaryti mokyklas ir savivaldybių rinkimų įtaka, kai sprendimai dėl mokyklų tinklo pertvarkymo yra atidedami arba išvis nepriimami. Mokyklų tinklo optimizavimo neskatina netgi didelės ir labai smarkiai tarp savivaldybių besiskiriančioms išlaidos mokyklų ūkiui išlaikyti bei mokytojų trūkumo problemos.

Atsižvelgiant į išvardintas problemas, būdingas Lietuvos mokyklų tinklo optimizavimo procesui, optimalia laikoma mokyklų tinklo pertvarkos alternatyva: mokyklų uždarymas perkeltant mokinius į kitas mokyklas.

Atsižvelgiant į alternatyvos įgyvendinimo galimybes Lietuvoje ir keliamus švietimo tikslus, rekomenduojami trys pagrindiniai mokyklų tinklo optimizavimo metodai: mokyklų uždarymas (mokyklos, kaip atskiro funkcionuojančio juridinio vieno likvidavimas, perkeltant mokinius į kitas mokyklas), mokyklų jungimas (mokykla kaip atskiras juridinis vienetas baigia funkcionuoti ir tampa kito juridinio vieneto dalimi: skyriumi ar filialu) ir mokyklų bendradarbiavimas (jungtinė veikla), kai dalinamasi žmogiškaisiais resursais, materialiaisiais resursais, projektinėmis veiklomis, prieinamumo užtikrinimu.

Mokyklų tinklo savivaldybėje optimizavimo paskirtis – sukurti tokią mokyklų sistemą, kuri leistų kiekvienam mokiniui įgyvendinti savo teises į kokybiškas mokymosi sąlygas, švietimo pagalbą (pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę pagalbą ir kt.), kokybiško išsilavinimo prieinamumą. Tik optimaliai sutvarkyta mokyklų sistema, kuri tolygiai užtikrina gerą vaikų ugdymo kokybę tiek mieste, tiek kaime, sudaro prielaidas mažinti žmonių socialinę atskirtį ir jaustis laimingais Lietuvoje.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Santrumpos ir apibrėžtys

Bendrasis ugdymas	Pradinis ugdymas, pagrindinis ugdymas, vidurinis ugdymas
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir ekonominės plėtros organizacija
ISCED	Tarptautinė standartizuota švietimo klasifikacija (angl. The International Standard Classification of Education) ISCED švietimo lygmenų ir ugdymo programų atitikties: ISCED 0 – ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programos ISCED 1 – pradinio ugdymo programa ISCED 2 – pagrindinio ugdymo programa ISCED 3 – vidurinio ugdymo programa
ITC	Švietimo informacinių technologijų centras
Klasės krepšelis	Vienai sąlyginei klasei (grupei) metams ugdymo planui įgyvendinti skiriamos lėšos, kurių dydis priklauso nuo sąlyginio klasės (grupės) dydžio tam tikrame mokinių
Konsultantas	Smart Continent LT UAB
Mokinio krepšelis (MK)	Lėšos, skiriamos vienam sutartiniam mokiniui vienų metų mokymo reikmėms
Mokyklos aplinkos (ūkio) lėšos	Netiesiogiai su švietimo procesu susijusios lėšos mokyklos ūkiui valdyti ir naudoti, mokiniams vežioti ir kitoms ūkio išlaidoms skiriamos lėšos.
Mokymo lėšos	Tiesiogiai švietimo procesui būtinos lėšos – darbo užmokesčiui pagal ugdymo planą, mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms, taip pat ugdymo procesui organizuoti ir valdyti, mokyklos bibliotekai, psichologinei, specialiajai pedagoginei, specialiajai ir socialinei pedagoginei pagalbai, profesiniam orientavimui, mokyklų vykdomai sveikatos stiprinimo veiklai ir kitoms ugdymo reikmėms skiriamos lėšos.
NMPP	Nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas
PISA	Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas (angl. Programme for International Student Assessment)
Projektas	Pasirengimas įgyvendinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo finansavimo pertvarką ir įgyvendinimo koordinavimas
PUPP	Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas
SEK	Socialinis, ekonominis, kultūrinis statusas (kontekstas, aplinka)
ŠMM	LR švietimo ir mokslo ministerija
ŠVIS	Švietimo valdymo informacinė sistema

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

TIMSS	Tarptautinis matematikos ir gamtos mokslų tyrimas (angl. Trends in International Mathematics and Science Study)
VBE	Valstybiniai brandos egzaminai

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART
CONTINENT | SC

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Suomijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė.....	12
2 lentelė. Estijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė	18
3 lentelė. Latvijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė	25
4 lentelė. Savivaldybių reitingas pagal vertinimo kriterijus.....	51
5 lentelė. Savivaldybių reitingas, atsižvelgiant į savivaldybių priskyrimą savivaldybių grupei	53
6 lentelė. Projekto alternatyvų vertinimo kriterijai ir jų reikšmės.....	54
7 lentelė. Projekto alternatyvų vertinimas.....	56

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Ikimokyklinio ugdymo organizavimas.....	12
2 paveikslas. Lėšų srantai bendrojo ugdymo mokykloms Suomijoje	13
3 paveikslas. Lėšų srantai gimnazijoms Suomijoje.....	14
4 paveikslas. Mokyklų, kurios buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga, skaičius pagal mokinius, 2016 m.	15
5 paveikslas. Mokyklų, kurios buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga, skaičius pagal mokinius, 2017 m.	16
6 paveikslas. Lėšų srantai bendrojo ugdymo mokykloms Estijoje	20
7 paveikslas. Lėšų srantai bendrojo ugdymo mokykloms Latvijoje	27
8 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, didmiesčiuose.....	30
9 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos didmiesčiuose	31
10 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos didmiesčiuose.....	31
11 paveikslas. Vidutinio mokinių skaičiaus, tenkančio vienai klasei, tendencijos didmiesčiuose.....	32
12 paveikslas. Vienai mokyklai tenkantis mokinių skaičius didmiesčiuose.....	32
13 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos didmiesčiuose	33
14 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą didmiesčiuose	33
15 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius didmiesčiuose	33
16 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, žiedinėse savivaldybėse	34
17 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai mokyklai, žiedinėse savivaldybėse.....	35
18 paveikslas. Vidutinis mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei, žiedinėse savivaldybėse.....	35
19 paveikslas. Mokinių ir klasių skaičiaus kitimo tendencijos žiedinėse savivaldybėse.....	36
20 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos žiedinėse savivaldybėse	36
21 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos žiedinėse savivaldybėse.....	37
22 paveikslas. Mokinių vežiojimas žiedinėse savivaldybėse.....	37
23 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius žiedinėse savivaldybėse.....	38
24 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, regioniniuose centruose.....	39
25 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai mokyklai, regioniniuose centruose	39
26 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos regioniniuose centruose.....	40
27 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei, regioniniuose centruose.....	40
28 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos regioniniuose centruose	41

29 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos regioniniuose centruose.....	41
30 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą regioniniuose centruose.....	42
31 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius regioniniuose centruose.....	42
32 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, 2017 – 2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse	43
33 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos kaimiškose savivaldybėse ...	44
34 paveikslas. Mokyklų skaičiaus pokytis nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse	44
35 paveikslas. Skyrių skaičiaus pokytis 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse	45
36 paveikslas. Vidutinio mokinių skaičiaus, tenkančio vienai klasei, tendencijos kaimiškose savivaldybėse	46
37 paveikslas. Vienai mokyklai tenkantis mokinių skaičius kaimiškose savivaldybėse	46
38 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos kaimiškose savivaldybėse	47
39 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą kaimiškose savivaldybėse	48
40 paveikslas. Nemokamai maitinamų mokinių skaičius kaimiškose savivaldybėse.....	48
41 paveikslas. 9-10 kl. ir I-II gimnazinių kl. mokinių sk. pokytis	49
42 paveikslas. 9-10 kl. ir I-II gimnazinių kl. klasių sk. pokytis.....	49

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Įvadas

Siūlymo paketas dėl mokyklų tinklo pertvarkos parengtas Smart Continent LT, UAB. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija ir Ugdymo plėtotės centras įgyvendina projektą „Pasirengimas įgyvendinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo finansavimo pertvarką ir įgyvendinimo koordinavimas“, finansuojamą Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397, 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.1-ESFA-V-912 priemonę „Nacionalinių reformų skatinimas ir viešojo valdymo institucijų veiklos gerinimas“. Projekto tikslas – pasirengti naujoms mokyklų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas finansavimo pertvarkoms. Viena iš projekto veiklų – rekomendacijų dėl mokyklų tinklo pertvarkos parengimas.

Pirmoje siūlymų paketo dalyje atlikta užsienio šalių mokyklų tinklo analizė ir Lietuvos mokyklų tinklo analizė, detalizuojamos Lietuvos savivaldybių grupių (didmiesčių, žiedinių savivaldybių, regioninių centrų, kaimiškų savivaldybių) mokyklų tinklui būdingos problemos, sudaromas Lietuvos savivaldybių reitingas (pagal vertinimo kriterijus) bei pateikiamos mokyklų tinklo pertvarkos alternatyvos, pasiūloma optimali Lietuvos mokyklų tinklo alternatyva.

Antrojoje siūlymo paketo dalyje, atsižvelgiant į atliktą užsienio šalių ir Lietuvos analizę, pateikti galimi pasiūlymai dėl Lietuvos mokyklų tinklo pertvarkos įgyvendinimo.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

1 Mokyklų tinklo pertvarkos analizė

Šiame skyriuje išanalizuota užsienio šalių (Suomijos, Estijos ir Latvijoje) mokyklų tinklo pertvarkos praktika, sutelkiant dėmesį į bendrojo ugdymo mokyklų rodiklių kaitą bei išlaikymo ir finansavimo išlaidas. Taip pat, atlikta Lietuvos mokyklų tinklų analizė pagal pasirinktus rodiklius, atliktas savivaldybių daugiakriterinis vertinimas, pateiktos galimos mokyklų tinklo pertvarkos alternatyvos.

1.1 Užsienio šalių mokyklų tinklo pertvarkos analizė

Remiantis 2015 m. PISA duomenis Suomijoje ir Estijoje menkų gebėjimų moksleivių (nepasiekiančių 2-ojo – bazinio lygio visuose trijuose dalykuose) yra atitinkamai 6,3 proc. ir 4,7 proc., Latvijoje – 10,5 proc., tuo metu Lietuvoje – net 15,3 proc.¹ Atsižvelgiant į tai toliau aptariamas Suomijos, Estijos, Latvijos mokyklų tinklas bei mokyklų veiklos organizavimas.

1.1.1 Suomijos mokyklų tinklo pertvarka

Suomijos švietimo sistema yra laikoma efektyvia, todėl siekiama atsižvelgti į tai, ką valstybė daro, kad šių rezultatų pasiektų. Siekiant kokybiško ugdymo Suomijoje ugdymo planai yra lankstūs: mokytojai gali laisvai spręsti, kaip mokyti mokinius. Klasės dėl mažo mokinių skaičiaus nėra jungiamos. Taip pat nėra teisės aktų, kuriais būtų nustatomas klasės dydis – mokyklų savininkai priima sprendimus dėl to, kokio dydžio klases sudaryti.²

Mokyklų veiklos organizavimas

Suomijoje daug dėmesio skiriama mokinių ugdymui ir pedagoginiams tyrimams. Mokinių vidinė motyvacija yra vienas iš svarbiausių veiksnių, todėl mokymas yra laikomas veiksmingu, kai daugiausia dėmesio skiriama vidinės motyvacijos paieškai ir ugdymui. Taip pat daug dėmesio skiriama specialiajam švietimui. Remiantis Suomijos švietimo ideologija, mokiniai turėtų būti mokomi mokykloje, o ne namuose, todėl namų darbų kiekis yra nedidelis.

Suomijoje mokyklų tinklą sudaro įvairaus tipo mokyklos, kuriose vykdomas ikimokyklinis, priešmokyklinis ir bendrasis ugdymas (žr. 1 lentelė).

¹ PISA 2015 Results in Focus. OECD, 2018. <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>, p. 5

² Organisation of education. Prieiga per internetą: https://www.oph.fi/english/services/faqs/organisation_of_education

1 lentelė. Suomijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė

Ugdymo pakopa	Mokyklos tipas	Vaikų amžius	Klasės	Ugdymo trukmė
Ikimokyklinis ugdymas	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	18 mėn.-6 m.	-	5,5 m.
Priešmokyklinis ugdymas		6 m.	-	1 m.
Pradinis ugdymas	Bendrojo ugdymo mokyklos	7-12 m.	1-6	6 m.
Pagrindinis ugdymas		13-15 m.	7-9	3 m.
Vidurinis ugdymas	Gimnazija arba profesinė mokykla	16-18 m.	10-12	3 m.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis Suomijos valstybinės šveitimo agentūros duomenimis

Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikams nuo 18 mėn. iki 6 metų amžiaus, priešmokyklinis – nuo 6 metų ir trunka vienerius metus. Ikimokyklinis ugdymas gali būti organizuojamas savivaldybės administracijos, privataus sektoriaus arba vaiko priežiūra ir ugdymas gali vykti namuose (žr. 1 pav.).

1 paveikslas. Ikimokyklinio ugdymo organizavimas

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ikimokyklinis.lt pateikta informacija³

Pagrindinis ugdymas Suomijoje trunka 9 metus, į šį ugdymą įtraukiamos pradinės klasės (1-6 kl.) ir pagrindinės klasės (7–9 kl.). Mokiniai, baigę pagrindinę mokyklą, kurioje mokomasi nuo 7 iki 16 metų, gali siekti vidurinio išsilavinimo. Pagrindinis ugdymas turi aiškią takoskyrą su viduriniu arba profesiniu ugdymu, kadangi nėra klasių persidengimo (bendrasis ugdymas iki 9 kl. imtinai).

Vidurinis išsilavinimas gali būti įgyjamas dviem būdais: gimnazijose (10–12 kl.), kur yra nuodugniai studijuojama teorija ir rengiamasi studijoms universitete arba profesinėse mokyklose, kuriose be vidurinio išsilavinimo mokomasi ir pasirinktos profesijos.

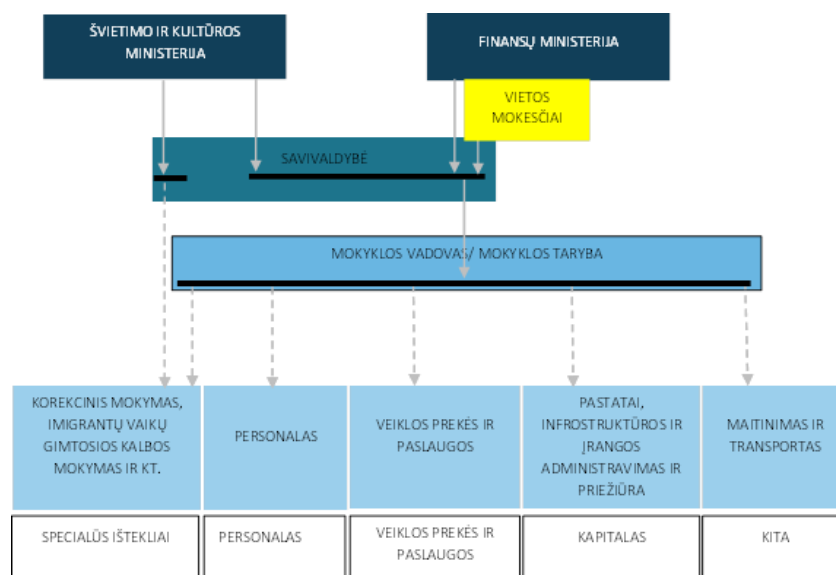
³ Suomijos ikimokyklinio ugdymo sistemos apžvalga. <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2013-12-05-suomijos-ikimokyklinio-ugdymo-sistemos-apzvalga/110979>

Su profesinėmis mokyklomis bendradarbiauja privačios kompanijos, kurios jas remia ir tarp profesinių mokyklų mokinių pasirenka praktikantus (dažniausiai iš geriausiai besimokančiųjų).

Gimnazijose moksleiviai gali laisvai pasirinkti mokomuosius dalykus pagal savo pageidavimus. Tvarkaraštis taip pat sudaromas individualiai. Po trejų mokymosi gimnazijoje metų laikomas egzaminas. Mokyklinis ugdymas Suomijoje baigiasi sulaukus 18-19 metų amžiaus (priklausomai nuo gimimo datos).

Mokyklų veiklos finansavimas

Bendrojo ugdymo mokykloms finansavimas yra teikiamas iš valstybės biudžeto (švietimo ir kultūros bei finansų ministerijų) ir savivaldybių biudžetų. Skiriamų lėšų dydis nustatomas vadovaujantis mokinio krepšelio metodika. Mokiniais suteikiamas nemokamas mokslas, vadovėliai, pietūs mokykloje, sveikatos paslaugos, nemokamas transportas gyvenantiems toli nuo mokyklos. Dotacija iš valstybės biudžeto yra skiriama savivaldybių administracijoms, kurios perskirsto lėšas mokykloms, o mokyklos savarankiškai sprendžia, kaip jas panaudoti (žr. 2 paveikslas).

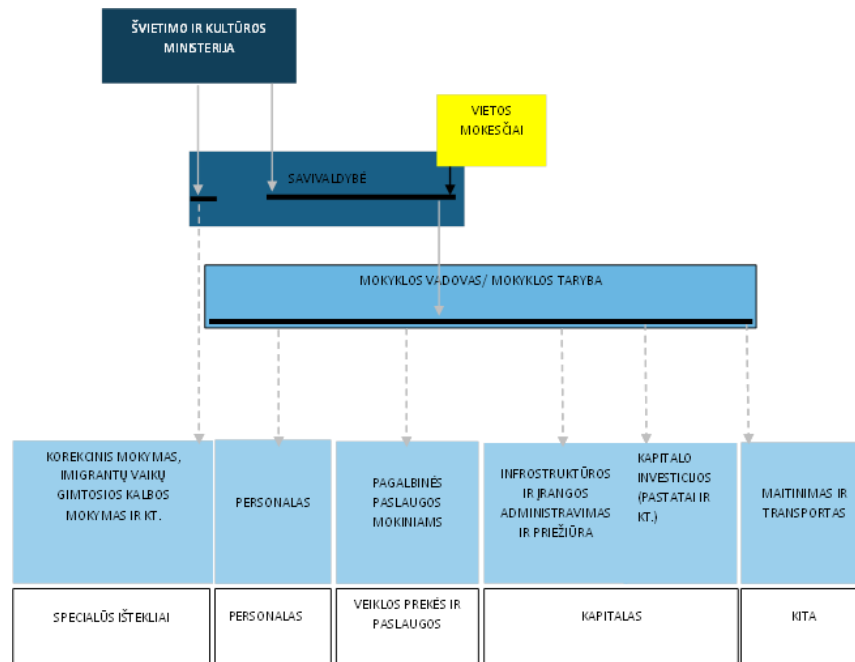

2 paveikslas. Lėšų srautai bendrojo ugdymo mokykloms Suomijoje

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis tinklo „Eurydice“ ataskaita „Mokyklų finansavimas Europoje“

Gimnazijoms finansavimas yra teikiamas tik iš Švietimo ir kultūros ministerijos (žr. 3 paveikslas). Skiriamų lėšų suma nustatoma vadovaujantis mokyklos krepšelio metodika, t. y.: lėšos skiriamos vienai sutartinei mokyklai, o skiriamo finansavimo dydis priklauso nuo

bendro vidurinio ugdymo mokinių skaičiaus. Gimnazijų mokiniams suteikiami nemokami pietūs mokykloje, socialinės bei sveikatos priežiūros paslaugos.

3 paveikslas. Lėšų sratai gimnazijoms Suomijoje

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis tinklo „Eurydice“ ataskaita „Mokyklų finansavimas Europoje“

Gimnazijų mokiniams, skirtingai nei bendrojo ugdymo mokyklų, nėra skiriamas finansavimas vadovėliams ir kitai mokymosi medžiagai, transporto išlaidos yra kompensuojamos tik dalinai, tačiau jiems suteikiami nemokami pietūs mokykloje, socialinės bei sveikatos priežiūros paslaugos.

Mokyklų tinklo pertvarkos

Nuo 2008 metų Suomija gyveno sunkiame ekonominiame nuosmukyje, kuris švietimą paveikė labiau nei kitas viešojo sektoriaus sritis. Dėl ilgalaikio griežto taupymo daugiau nei 300 Suomijos savivaldybių sumažino išlaidas, sujungdamos mokyklas. Vertėtų pažymėti, kad uždarant mažas mokyklas kaimo vietovėse, buvo atidaromos naujos mokyklos tose vietovėse, kur bendrojo ugdymo poreikis padidėjo dėl gyventojų skaičiaus augimo. Dėl šios priežasties, Suomijoje mokyklų skaičius mažėjo (2013 m. – 2576⁴, 2016 m. – 2339⁵), o

⁴ Statistics Finland. Number of educational institutions fell further, number of comprehensive schools 67 lower than one year before. Prieiga per internetą: http://www.stat.fi/til/kjari/2013/kjari_2013_2014-02-13_tie_001_en.html

⁵ Statistics Finland. Changes from previous year made to educational institutions of the school system by type of educational institution 2016. Prieiga per internetą: https://www.stat.fi/til/kjari/2016/kjari_2016_2017-02-14_tau_001_en.html

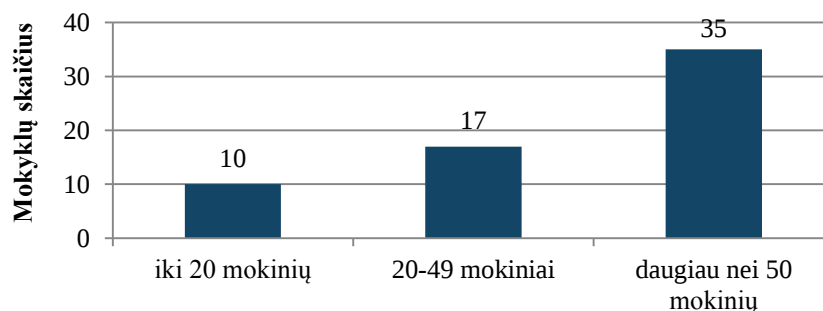
išlaidos švietimui liko mažai pakitusios (2013 m. – 13,011 mlrd. Eur, 2016 m. – 13,063 mlrd. Eur) – nuo 2013 m. iki 2016 m. metinės išlaidos švietimui padidėjo tik 0,4 proc.

Mokyklų jungimas buvo vykdomas atsižvelgiant į mokyklų išdėstymą tam tikroje savivaldybėje, į gyventojų tankumą jos teritorijoje, nebuvo vieningų kriterijų mokyklų tinklo konsolidavimui, tačiau dėmesys buvo sutelktas į mažiausias mokyklas (jose gali mokytis tik 10 mokinių).⁶

Mokyklų tinklui optimizuoti buvo pasirinkti du pagrindiniai sprendimai:

1. Uždaryti mokyklas (priklausomai nuo mokinių skaičiaus);
2. Sujungti mokyklas (priklausomai nuo mokinių skaičiaus).

2016 m. Suomijoje veikė 2339 bendrojo ugdymo mokyklos, iš jų – 789 mokyklos, turinčios mažiau nei 100 mokinių. Nuo 2007 m. iki 2016 m. bendrojo ugdymo mokyklų skaičius sumažėjo 24 proc. Mokyklų, kuriose mokėsi iki 100 mokinių, sumažėjo 43 proc., tuo tarpu mokyklų, kuriose mokėsi daugiau nei 500 mokinių padidėjo 54 proc., (2007 m. mokyklų, kuriose mokėsi daugiau nei 500 mokinių buvo 151, o 2016 m. – 233).⁷

4 paveikslas. Mokyklų, kurios buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga, skaičius pagal mokinius, 2016 m.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis Suomijos statistikos departamento duomenimis

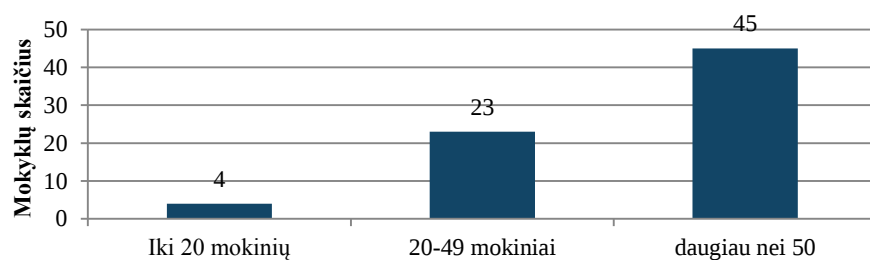
4 paveiksle matyti, jog iš bendrojo ugdymo mokyklų, kurios buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga, buvo 10 mokyklų, kuriose mokėsi mažiau kaip 20 mokinių, 17 mokyklų, kuriose mokėsi nuo 20 iki 49 mokinių, bei 35 mokyklos, kuriose mokėsi daugiau kaip 50 mokinių.

⁶ Autti O. Hyry-Beihammer E. K. School Closures in Rural Finnish Communities. Journal of Research in Rural Education, 2014, 29(1). Prieiga per internetą: <http://irre.vhost.psu.edu/wp-content/uploads/2014/03/29-1.pdf>

⁷ Statistics Finland, Number of educational institutions fell further, comprehensive schools bigger than before. Prieiga per internetą: https://www.stat.fi/til/kjarj/2016/kjarj_2016_2017-02-14_tie_001_en.html

Per dešimt metų mokyklų, kuriose mokėsi mažiau nei 100 moksleivių, skaičius sumažėjo 43 proc. Bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose mokėsi daugiau kaip 500 mokinių, skaičius nuo 2007 m. iki 2016 m. padidėjo nuo 151 iki 233 arba 54 proc.

Remiantis Suomijos statistikos departamento duomenimis, Suomijoje 2017 m. veikė 2276 bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose mokėsi 539,6 tūkst. mokinių. Palyginus su 2016 m. bendrojo ugdymo mokyklų skaičius sumažėjo 2,7 proc. Specialiojo ugdymo mokyklų skaičius siekė 73, jose mokėsi 4,4 tūkst. mokinių. Iš viso 72 bendrojo ugdymo mokyklos ir specialiojo ugdymo mokyklos buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga (žr. 5 paveikslas).

5 paveikslas. Mokyklų, kurios buvo uždarytos arba sujungtos su kita švietimo įstaiga, skaičius pagal mokinius, 2017 m.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis Suomijos statistikos departamento duomenimis

Nuo 2007 iki 2017 m. mokyklų, kuriose mokosi 1-6 klasių mokiniai, skaičius sumažėjo 31 proc., o mokyklų, kurios buvo sujungtos su kitomis mokymosi įstaigomis skaičius išaugo 56 proc. Pradinių mokyklų skaičius 2008-2017 m. laikotarpiu sumažėjo 31 proc. – nuo 2300 iki 1589. Vidutinis mokinių skaičius klasėje taip pat pasižymėjo mažėjimo tendencija: 2012 m. pagrindinėse mokyklose vienoje klasėje vidutiniškai buvo 19,4 mokiniai, gimnazijose – 20,3 mokiniai, tuo metu 2015 m. pagrindinėse mokyklose vienoje klasėje vidutiniškai mokėsi 19 mokinių, gimnazijose – 19,7 mokiniai.

Mažomis mokyklomis Suomijoje laikomos tokios mokyklos, kurios turi iki 50 mokinių. Paprastai tokios mokyklos yra kaimo vietovėse esančios pagrindinės mokyklos. Šiose mokyklose dirba 2-3 mokytojai, kurie moko skirtingų klasių mokinius vienoje klasėje. Tačiau, Suomijos mokyklos vykdo skirtingų klasių mokinių mokymąsi ne dėl mažo mokinių skaičiaus klasėse, bet ir siekiant geresnių mokymosi rezultatų. Pavyzdžiui, penktokai kartu su septintokais mokosi kartu istorijos, vykdo grupinius darbus, daro bendrus projektus.

Suomijoje savivaldybės gali laisvai priimti sprendimus dėl mokyklų tinklo optimizavimo atsižvelgdamos į savivaldybėje gyvenančių žmonių poreikius. Tai reiškia, jog savivaldybės savarankiškai priima sprendimą dėl mokyklos uždarymo, reorganizavimo ar naujos

mokyklos steigimo. Dažniausiai sprendimai priimami atsižvelgiant į mokinių skaičių ir finansinių išteklių panaudojimo efektyvumą (siekiant taupyti lėšas), be to vertinami tokie kriterijai kaip mokyklų išdėstymas teritorijoje ir gyventojų tankis toje teritorijoje.

Mokyklų veiklos organizavimas:

- Suomijoje bendroms pamokoms gali būti jungiamos tiek gretimos klasės, tiek skirtingos klasės, pavyzdžiui, 5 klasė ir 7 klasė.
- mokiniams, kurie susiduria su mokymosi sunkumais yra skiriamas specialus pedagogas. Tai leidžia mokytojui tolygiai paskirstyti jo dėmesį visiems klasės mokiniams.
- Pagrindinis ugdymas turi aiškią takoskyrą su viduriniu ugdymu, kadangi nėra klasių persidengimo (pagrindinis ugdymas iki 9 kl. imtinai).

Mokyklų veiklos finansavimas:

- Bendrojo ugdymo mokykloms finansavimas yra teikiamas taikant mokinio krepšelį, o gimnazijoms – mokyklos krepšelį.
- Bendrojo ugdymo mokykloms finansavimas yra skiriamas iš valstybės biudžeto (švietimo ir kultūros bei finansų ministerijų) ir savivaldybių biudžetų. Gimnazijų finansavimas skiriasi tuo, kad joms lėšų neskiria finansų ministerija.

Mokyklų tinklo pertvarkos:

- Suomijoje klasės dėl mažo mokinių skaičiaus nėra jungiamos, tačiau mažose mokyklose (iki 50 mokinių) dirba 2-3 mokytojai, kurie moko skirtingų klasių mokinius vienoje klasėje.
- Suomijoje nėra teisės aktų, kuriais būtų nustatomas klasės dydis – mokyklų savininkai priima sprendimus dėl to, kokio dydžio klases sudaryti.

1.1.2 Estijos mokyklų tinklo pertvarka

Estijos 15 metų moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai yra vieni geriausių pasaulyje (3 vieta pasaulyje 2015 m., rezultatai pateikti 1 priede). Estijoje didinamas vidutinis klasės dydis, mažinamas atskirų gimnazijų skaičius užuot finansavus infrastruktūrą, gerinama ugdymo kokybė: suteikiamos geresnės sąlygos mokiniams ir mokytojams, stabdoma jaunų žmonių migracija į didesnius miestus.

Mokyklų veiklos organizavimas

Estijos švietimo sistema yra efektyvi dėl kelių esminių priežasčių. Visų pirma, ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas įstaigose yra labai aukštas (2014 m. – 91,7 proc., ES vidurkis – 94,7 proc.). Antra, tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) 2015 m. tyrimas parodė, jog pagal 15-mečių moksleivių pažangumą Estija užėmė trečią vietą pasaulyje, pralenkdama ir Suomiją. Šios dvi šalys yra vienintelės Europoje, kur menkų gebėjimų moksleivių yra mažiau nei 15 procentų (2015 m. skaitymo: Estija – 519, Lietuva – 472, OECD vidurkis – 493, matematikos: Estija – 520, Lietuva – 478, OECD vidurkis – 490, gamtos mokslų: Estija – 534, Lietuva – 475, OECD vidurkis – 493. Estiją 15 metų moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimų rezultatais lenkia tik Japonija ir Singapūras)⁸⁹. Trečia, suaugusiųjų raštingumo ir skaičiavimo įgūdžius viršija OECD vidurkį (2012 m. – raštingumas: Estijoje – 286, OECD vidurkis – 279; skaičiavimas: Estijoje – 284, OECD vidurkis – 274).

Estijoje mokyklų tinklą sudaro įvairaus tipo mokyklos, kuriose vykdomas ikimokyklinis, priešmokyklinis ir bendrasis ugdymas (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Estijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė

Ugdymo pakopa	Mokyklos tipas	Amžius	Klasės	Ugdymo trukmė
Ikimokyklinis ugdymas	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	18 mėn.-6 m.	-	5,5 m.
Priešmokyklinis ugdymas		6 m.	-	1 m.
Pradinis ir pagrindinis ugdymas	Pagrindinės mokyklos ¹⁰	7-9 m.	1-3	3 m.
		10-12 m.	4-6	3 m.
		13-16 m.	7-9	3 m.
Vidurinis ugdymas	Gimnazija arba profesinė mokykla	16-19 m.	10-12	3 m.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis Estijos švietimo ir tyrimų ministerijos duomenimis

Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikams nuo 18 mėn. iki 6 metų amžiaus, priešmokyklinis – nuo 6 metų ir trunka vienerius metus. Pagrindinis ugdymas Estijoje trunka 9 metus, į šį ugdymą įtraukiamos 3 klasių pakopos: nuo 1 iki 3 klasės, nuo 4 iki 6 klasės ir nuo 7 iki 9 klasės. Mokiniai, baigę pagrindinę mokyklą, kurioje mokomasi nuo 7 iki 16 metų, gali siekti vidurinio išsilavinimo (nuo 10 iki 12 klasės). Pagrindinis ugdymas turi aiškia

⁸ PISA High Performers. Country Profile, Estonia. <https://www.oecd.org/pisa/PISA-2015-estonia.pdf>

⁹ PISA 2015 Results in Focus. OECD, 2018. <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>, p. 5

¹⁰ Estijoje iki 2011 m. buvo atskiriamos pradinės ir pagrindinės mokyklos, tačiau nuo 2011 m. liko tik pagrindinės mokyklos

takoskyrą su viduriniu ugdymu, kadangi nėra klasių persidengimo (pagrindinis ugdymas yra iki 9 kl. imtinai).

Dėl demografinio nuosmukio per pastaruosius 25 metus susiformavo daug mažų mokyklų su mažomis klasėmis. Atsižvelgiant į tai ir į demografinę perspektyvą, politikos prioritetu neišvengiamai tampa tolesnis mokyklų tinklo sustiprinimas. Mokinių skaičius nuo 2013 m. iki 2015 m. 1–9 klasėse padidėjo vos 0,94 proc., tuo metu 10–12 klasėse – sumažėjo 7,9 proc. Nuo 2013 m. iki 2015 m. klasių skaičius tiek pagrindinio ugdymo, tiek vidurinio ugdymo mokyklose sumažėjo atitinkamai 8,1 proc. ir 23,3 proc.¹¹ Nuo 2013 m. vidutinis klasės dydis tiek pagrindinio (1–9 kl. mokiniai), tiek vidurinio ugdymo (10–12 kl. mokiniai) pakopoje didėjo ir 2015 m. vidutinę klasę sudarė daugiau nei 18 mokinių.

Pagrindinėse mokyklose, kuriose mokosi 1–9 klasių mokiniai, gali būti iki 24 mokinių klasėje, gimnazijose (10–12 klasės) – iki 32 mokinių klasėje. Jeigu bendras mokinių skaičius dviejose ar trijose klasėse pagrindinėje mokykloje yra 16 arba mažiau, gali būti kuriama jungtinė klasė.¹² Vadinasi, Estijoje pagrindinėje mokykloje gali būti jungiamos dvi arba trys klasės, kuriose mokinių skaičius gali svyruoti, o maksimalus mokinių skaičius jungtinėje klasėje nėra nustatytas. Pabrėžtina, kad įstatyme nėra nurodyta, kokios klasės – gretimos ar ne – gali būti jungiamos, vienintelė sąlyga jungimui – mokinių skaičius. Gali būti jungiamos taip pat dvi ar trys specialiosios klasės, tačiau jungtinės klasės maksimalus mokinių skaičius neturi viršyti 12 mokinių.¹³ Apie klasių jungimą vidurinio ugdymo pakopoje Pagrindinio ir vidurinio ugdymo įstatyme nėra kalbama.

Mokyklų veiklos finansavimas

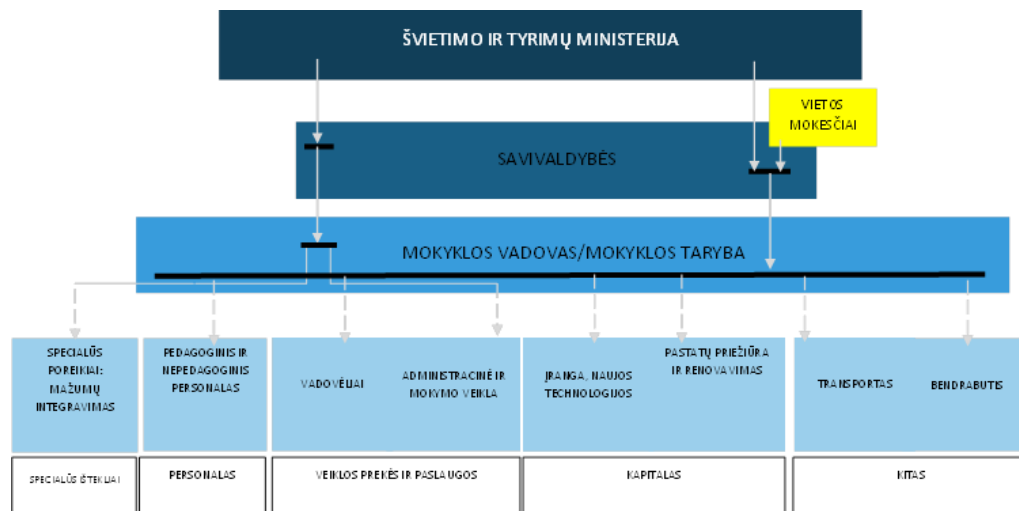
Estijoje centrinė valdžia skiria lėšas vietos valdžiai, o ši savo ruožtu paskirsto lėšas mokykloms. 6 paveiksle matyti, jog Švietimo ir tyrimų ministerija lėšas paskiria savivaldybėms, kurios perskirsto lėšas skirtingiems mokyklų poreikiams, arba perduoda jas mokykloms, kurios pačios paskirsto gautas lėšas (specialiems ištekliams, personalui, veiklos prekėms ir paslaugoms, kapitalui ir kt.). Dalis lėšų yra skiriama taip pat iš savivaldybių biudžetų.

¹¹ Įvertinta, remiantis EBPO statistiniais duomenimis

¹² Basic Schools and Upper Secondary Schools Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/530102013042/consolide/current>, 26 straipsnis, 4 dalis

¹³ Santiago P., Levitas A., Rado P., Shewbridge C. OECD Reviews of School Resources. Estonia. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264251731-en.pdf?expires=1535363662&id=id&accname=guest&checksum=7202A0A1484B5F1E211127A9562B26F5>, p. 166

6 paveikslas. Lėšų srutai bendrojo ugdymo mokykloms Estijoje

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis tinklo „Eurydice“ ataskaita „Mokyklų finansavimas Europoje“

Nuo 2013 m. iki 2016 m. valstybės finansavimas ikimokyklinio bei bendrojo ugdymo mokykloms augo. Ikimokykliniam ugdymui finansuoti 2013 m. buvo skirta 12890 mln. Eur, 2016 m. finansavimas sumažėjo iki 10610,6 mln. Eur, t. y. 17,7 proc. Pagrindiniam (įskaitant pradinį) ir viduriniam ugdymui finansuoti 2013 m. buvo skirta 18133,1 mln. Eur, o 2016 m. finansavimas išaugo iki 28120,8 mln. Eur, t. y. 35,5 proc.

Siekiant užtikrinti visiems vienodą švietimo prieinamumą nuo 2006 m. mokyklose pietūs yra nemokami, taip pat visa mokymosi medžiaga, kaip ir medicininės ar stomatologijos paslaugos, pagrindinių mokyklų mokiniams (7–16 metų) nieko nekainuoja.

- Pagal įstatymą visos Estijos švietimo įstaigos, įskaitant priešmokyklinio ugdymo įstaigas, privalo užtikrinti specialistų pagalbą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, patiriantiems mokymosi sunkumų ar elgesio problemų. Specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo ar socialinio pedagogo paslaugos teikiamos nemokamai.
- Taip pat nieko arba beveik nieko nekainuoja važiavimas į mokyklą. Mokinių vežimą į mokyklą ir atgal organizuoja savivaldybės. Paslauga teikiama mokykliniais autobusiukais, nemokamai arba kompensuojamos išlaidos viešajam transportui. Važiuoti viešuoju transportu yra suteikiamos lengvatos: mokiniams bilietai prieinami už mažesnę kainą, o ikimokyklinio amžiaus vaikams – nemokamai. Informacijos apie mokinių vežimo atstumus šalyje ar vežimo laiko trukmę rasti nepavyko.

Estijoje pagrindinių mokyklų ir gimnazijų finansavimas nesiskiria, nes Švietimo ir tyrimų ministerija lėšas paskirsto savivaldybėms, kurios savo ruožtu perskirsto lėšas skirtingų mokyklų vadovybei.

Mokyklų tinklo pertvarkos

1996 m. Estijos vyriausybė priėmė nacionalinę pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą, kurioje buvo nustatytos pagrindinės kryptys. Programa apibrėžė bendrąsias kompetencijas ir nustatė kryptį siekti rezultatais grįsto mokymo. 2002 m. ši programa buvo peržiūrėta, o 2010–aisiais m. Estija patvirtino naujas pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Viena vertus, naujosios programos buvo logiškas prieš tai buvusios programos tęsinys, kita vertus, buvo patikslintos bendrosios kompetencijos, integruoti skirtingi dalykai į ugdymo programas. Naujosios nacionalinės programos įgyvendinimas pastaruosius šešerius metus buvo svarbiausias Estijos švietimo uždavinys. Nuo sisteminio išorinio mokyklų vertinimo buvo pereita prie teminio, pavyzdžiais grįsto vertinimo. 2016 m. mokyklų vidinis vertinimas tapo privalomas. Dėl šios priežasties atsakomybė už mokyklos rezultatus perėjo į pačių mokyklų rankas, todėl jų direktoriai skiria daugiau dėmesio mokinių pasiekimams ir mokyklos rezultatams analizuoti. Svarbiausi sprendimai buvo numatyti pirmojoje nacionalinėje programoje, o kitas reikšmingas žingsnis buvo mokyklų vertinimas.

Lygybės užtikrinimas yra vienas kertinių Estijos švietimo politikos principų. Pagrindinių mokyklų ir gimnazijų įstatyme jis buvo įtvirtintas kelis kartus – 1993, 2004 ir 2010 m. Naujausios įstatymo pataisos įpareigojo mokyklas patenkinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius. Jos turi reaguoti ir pateikti priemones, kurios padėtų mokymosi sunkumų patiriantiems mokiniams, taip pat mokiniams, turintiesiems specialiųjų ugdymosi ir socialinių poreikių.

Įgyvendinant šias nuostatas ir principus Estijos mokytojų bei mokyklų vadovų mentalitetas ir pedagogika labai pasikeitė. Pavyzdžiui, nuo 2004 m. bent vieną kartą per mokslo metus su kiekvienu mokiniu susitinkama aptarti jo rezultatų, individualios pažangos, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems ar mokymosi sunkumų patiriantiems mokiniams sudaromos individualios ugdymo programos.

Atliktoje EBPO apžvalgoje (Santiago et al., 2016) nustatyti keli pasiūlymai kaip pagerinti išteklių naudojimo efektyvumą Estijos mokyklų sistemoje. Siekiant ir toliau stiprinti mokyklų tinklą, siūloma:

- Sukurti mokyklų tinklo planavimo mechanizmą per regionines platformas, apimančias visas mokyklinio ugdymo pakopas ir suinteresuotas šalis;
- Sukurti bendradarbiavimo mechanizmus: bendradarbiavimas savivaldybės lygiu gali apimti mokyklų bendrą valdymą savivaldybėje, vežiojimo paslaugų teikimą ir bendrą kai kurių įrenginių ar pastatų naudojimą;

- Naudoti įvairias konsolidavimo strategijas, iš kurių išskirtinos: uždaryti ar sujungti mažas mokyklas, sumažinti paslaugų kiekį mokyklose (pavyzdžiui, dviejų mokyklų mokinius vežiojant tuo pačiu transportu), netoli esančioms mokykloms dalytis ištekliais arba kurti mokyklų klasterius, nustatyti minimalų klasės dydį arba vidutinį klasės dydį ir neskirti finansavimo iš valstybės mažesnei nei nustatyta klasei (leisti finansuoti mažesnes klases iš savivaldybių ar mokyklų lėšų, jei jos to pageidauja).¹⁴

Estijos Švietimo ministerijos užsakymu 2014 m. atliktas tyrimas parodė, kad iki 2020 m. optimalus gimnazijų, kuriose mokosi 10–12 klasių mokiniai, skaičius Estijoje turėtų siekti 44 įstaigas, o 2013 m. gimnazijų ir profesinių mokyklų, turinčių gimnazistų klases, buvo 194. Imdamasi reformos Estija siekė trijų tikslų:

- Mažinti gimnazijų skaičių ir, užuot finansavus infrastuktūrą, gerinti ugdymo kokybę ir sąlygas mokiniams ir mokytojams;
- Padėti savivaldybėms kelti ugdymo kokybę, nes ugdymo kokybė savivaldybėse buvo skirtinga, lemianti nelygybę ir riboją moksleivių ateities perspektyvas;
- Kelti ugdymo kokybę, siekiant stabdyti jaunų žmonių migraciją į didesnius miestus dėl priežasčių, susijusių su švietimo kokybe. Viena iš mokyklų tinklo programoje numatytų priemonių – valstybinių gimnazijų steigimas savivaldybėse. Savivaldybės gali rinktis ar nori valstybinės gimnazijos savo teritorijoje. Tokių savivaldybių atsirado 10. Iki 2020 m. planuojama turėti 24 valstybės gimnazijas. Pradėjus mokyklų tinklo pertvarką, PISA tyrime Estijos penkiolikmečių mokinių pasiekimai 2015 m. pakilo į 3 vietą (2009 m. buvo 13-oje).

Vyriausybė racionalizuoja gimnazijų tinklą sukurdamą po naują valstybinę gimnaziją kiekvienoje apskrityje. Šios naujos valstybinės gimnazijos ne tik padidins sistemos efektyvumą, bet ir leis visiems vidurinio ugdymo mokiniams suteikti kokybišką mokymą. Kadangi kuriamos valstybinės gimnazijos sudaro tam tikrą konkurenciją savivaldybių gimnazijoms, valstybė skiria savivaldybėms, mažinančioms gimnazijų tinklą, specialiąsias dotacijas ir tokiu būdu skatina savivaldybes konsoliduoti gimnazijų tinklus. Be to, valstybė visiškai padengia mokinio, kuris vietoje savivaldybės gimnazijos pradėjo lankyti valstybinę

¹⁴ Santiago P., Levitas A., Rado P., Shewbridge C. OECD Reviews of School Resources. Estonia. Summary 2016. <http://www.oecd.org/education/school/Estonia%20-%20Summary%20-%20ENG.pdf>, p. 3-4

gimnaziją, vežimo į mokyklą ir iš mokyklos išlaidas, suteikia dotaciją bendrabučiams atnaujinti.¹⁵

Estijos valdžia remia vietinę valdžią siekiant efektyvaus mokyklų tinklo ir sąnaudų panaudojimo mažėjant mokinių skaičiui. Savivaldybės gali pretenduoti į paramą pagrindinių mokyklų atnaujinimui, naujų statybai, įrangos supirkimui arba senos mokyklos nugriovimui. Paramą gali gauti savivaldybės, uždariusios gimnazijas arba sutikusios statyti valstybinę gimnaziją savo teritorijoje. Per du paraiškų teikimo etapus ketinama skirti 116 mln. Eur, iš kurių 102 mln. Eur – Europos regioninės plėtros fondo lėšos, o likusi suma – iš valstybės biudžeto.

Iš savivaldybės biudžeto turi būti finansuojama ne mažiau nei 15 proc. projekto vertės, išskyrus mokyklos nugriovimų projektus, kuriems skiriamas pilnas finansavimas iš ES fondo ir valstybės biudžeto. Minimalus skiriamas finansavimas iš ES fondo ir valstybės biudžeto yra 200 tūkst. Eur, o maksimalus – 5 mln. Eur vienam projektui. Jeigu norima tik nugriauti mokyklą, skiriama nuo 30 tūkst. iki 200 tūkst. Eur¹⁶. Vienai savivaldybei negali būti skiriama daugiau nei 8 mln. Eur.¹⁷

Finansuojant projektus, apmokami visi planavimo, matavimų, priežiūros, statybų darbai ir įrangos įsigijimas. Neįtraukiami personalo atlyginimai, baseinų, išorinių sporto salių statybų kaštai, transporto įsigijimas. Paraiškos vertinamos keturiais kriterijais: atitikimas valstybės strategijai, nustatytiems rodikliams; mokyklos vadovo tinkamumas; projekto indėlis į nustatytus tikslus didinti švietimo prieinamumą, mažinti nenaudojamą mokyklų plotą; ekonominis efektyvumas.¹⁸

Apibendrinant galima konstatuoti, kad Estijoje sprendimus dėl mokyklų tinklo optimizavimo priima savivaldybės atsižvelgdamos, visų pirma, į mokinių skaičių mokyklose. Vis dėlto, tinklo konsolidavimas Estijoje nebuvo vykdomas tokiu tempu, koku buvo rekomenduojama, todėl valstybė priėmė sprendimą (atsižvelgusi į skirtumus tarp savivaldybių, ugdymo kokybės gerinimo poreikį) steigti valstybines gimnazijas ir finansinėmis priemonėmis skatinti savivaldybes mažinti jų gimnazijų tinklą. Tai reiškia, jog sprendimus dėl mokyklų, kurių savininkėmis yra savivaldybės, uždarymo iki šiol priima

¹⁵ Santiago P., Levitas A., Rado P., Shewbridge C. OECD Reviews of School Resources. Estonia. 2016. <http://www.oecd.org/education/school/Estonia%20-%20Summary%20-%20ENG.pdf>, p. 7-8

¹⁶ <https://www.postimees.ee/3674923/omavalitsused-saavad-toetust-taotleda-pohikoolitaristu-korrastamiseks>

¹⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/119012018003>

¹⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130082017010>

savivaldybės, tačiau valstybė ėmėsi papildomų priemonių, skatinančių savivaldybes greičiau konsoliduoti mokyklų tinklą.

Mokyklų veiklos organizavimas:

- Estijoje gali būti kuriama jungtinė klasė, jeigu bendras mokinių skaičius dviejose ar trijose klasėse pagrindinėje mokykloje yra 16 arba mažiau. Taip pat gali būti jungiamos dvi ar trys specialiosios klasės, tačiau jungtinės klasės maksimalus mokinių skaičius neturi viršyti 12 mokinių.
- Pagrindinis ugdymas turi aiškią takoskyrą su viduriniu ugdymu, kadangi nėra klasių persidengimo (pagrindinis ugdymas iki 9 kl. imtinai).
- Sprendimus dėl mokyklų, kurių savininkėmis yra savivaldybės, uždarymo iki šiol priima savivaldybės, tačiau valstybė ėmėsi papildomų priemonių, skatinančių savivaldybes greičiau konsoliduoti mokyklų tinklą.
- Pagrindinėse mokyklose, kuriose mokosi 1–9 klasių mokiniai, gali būti iki 24 mokinių klasėje, gimnazijose (10–12 klasės) – iki 32 mokinių klasėje.

Mokyklų veiklos finansavimas:

- Estijoje pagrindinių mokyklų ir gimnazijų finansavimas nesiskiria, nes Švietimo ir tyrimų ministerija lėšas paskirsto savivaldybėms, kurios savo ruožtu perskirsto lėšas skirtingų mokyklų vadovybei.
- Siekiant užtikrinti visiems vienodą švietimo prieinamumą nuo 2006 m. mokyklose pietūs yra nemokami, taip pat visa mokymosi medžiaga, kaip ir medicininės ar stomatologijos paslaugos, pagrindinių mokyklų mokiniams (7–16 metų) nieko nekainuoja.

Mokyklų tinklo pertvarkos:

- Sprendimus dėl mokyklų tinklo optimizavimo priima savivaldybės atsižvelgdamos į mokinių skaičių mokyklose. Savivaldybės gali pretenduoti į paramą pagrindinių mokyklų atnaujinimui, naujų statybai, įrangos supirkimui arba senos mokyklos nugriovimui.
- Vyriausybė racionalizuoja gimnazijų tinklą sukurdamą po naują valstybinę gimnaziją. Kadangi kuriamos valstybinės gimnazijos sudaro tam tikrą konkurenciją savivaldybių gimnazijoms, valstybė skiria savivaldybėms, mažinančioms gimnazijų tinklą, specialiąsias dotacijas ir tokiu būdu skatina savivaldybes konsoliduoti gimnazijų tinklus.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

1.1.3 Latvijos mokyklų tinklo pertvarka

Latvija patenka tarp šalių, kuriose 15 metų moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai yra aukštesni už tyrime dalyvaujančių visų šalių vidurkį (31 vieta pasaulyje 2015 m., rezultatai pateikti 1 priede). Be to, Latvijoje susiduriama su panašiomis kaip Lietuvoje kliūtimis dėl mokyklų tinklo optimizavimo: nepaisant to, jog mokinių skaičius mažėja, mokyklų išlaikymo kaštai didėja, tinklo optimizavimas vyksta labai lėtai (ypač dėl savivaldybių pasipriešinimo).

Mokyklų veiklos organizavimas

Latvijoje mokyklų tinklą sudaro įvairių tipų ugdymo įstaigos: ikimokyklinio ugdymo, pradinės ir pagrindinės mokyklos, vidurinės mokyklos, gimnazijos, taip pat profesinės mokyklos, specialios ugdymo institucijos, vakarinės mokyklos, internatinės mokyklos, švietimo institucijos socialinėms ar pedagoginėms korekcijoms. (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Latvijoje nustatytos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo pakopos, mokyklos tipai, vaikų amžius, klasės ir ugdymo trukmė

Ugdymo pakopa	Mokyklos tipas ¹⁹	Amžius	Klasės	Ugdymo trukmė
Ikimokyklinis ugdymas	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	1,5 m.-5 m.	-	Iki 5 m.
Priešmokyklinis ugdymas	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos Pradinės mokyklos Pagrindinės mokyklos	5-7 m.	-	2 m.
Pradinis ugdymas	Pradinės mokyklos Pagrindinės mokyklos Vidurinės mokyklos	7 ²⁰ -12 m.	1-6	6 m.
Pagrindinis ugdymas	Pagrindinės mokyklos Vidurinės mokyklos Profesinės mokyklos Specialios ugdymo institucijos Vakarinės mokyklos Internatinės mokyklos Švietimo institucijos socialinėms ar pedagoginėms korekcijoms	13-16 m.	7-9	3 m.
Vidurinis ugdymas	Vidurinės mokyklos Vakarinės mokyklos Gimnazijos	16-19 m.	10-12	3 m.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis Latvijos švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis²¹

Latvijoje pradinis ugdymas gali būti įgyvendinamas įvairaus tipo įstaigose, kaip ir pagrindinis bei vidurinis ugdymas. Be to, pradinis, pagrindinis ir vidurinis ugdymas gali būti

¹⁹ The education system in Latvia. <http://www.izm.gov.lv/en/education/education-system-in-latvia>

²⁰ Nuo 2019 rugsėjo 1 d. pereinama prie privalomo pradinio ugdymo nuo 6 metų

²¹ The education system in Latvia. <http://www.izm.gov.lv/en/education/education-system-in-latvia>

įgyvendinamas toje pačioje mokykloje – vidurinėje mokykloje.²² Mokiniai mokyklą lankyti pradeda nuo 7 metų amžiaus. Privalomas mokyklos lankymas Latvijoje trunka 9 metus²³ (iki 9 klasės).

Nuo 2009 m. Latvijoje buvo panaikintos teisės aktų nuostatos dėl minimalaus ir maksimalaus mokinių skaičiaus klasėje, mokyklos ir savivaldybės savo nuožiūra gali nustatyti mokinių skaičių klasėje, tačiau būtina atsižvelgti į higienos normų reikalavimus.²⁴

Mokyklų veiklos finansavimas

Latvijoje švietimo sistema yra administruojama trimis lygmenimis – nacionaliniu, savivaldos ir instituciniu. Parlamentas, Ministrų kabinetas ir Švietimo ir mokslo ministerija yra pagrindiniai sprendimų priėmimo organai nacionaliniu lygmeniu. Švietimo ir mokslo ministerija yra švietimo politikos kūrimo ir įgyvendinimo institucija, kuri prižiūri nacionalinį švietimo tinklą, nustato švietimo standartus ir nustato mokytojų rengimo turinį bei tvarką. Švietimo ir mokslo ministerija yra atsakinga už politikos ir teisės aktų rengimą, taip pat už jų įgyvendinimo organizavimą ir koordinavimą. Latvija yra suskirstyta į regionus, kuriuose yra 119 savivaldybių. Savivaldybių administracijos yra atsakingos už ikimokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas. Valstybė yra atsakinga už mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, mokinių, lankančių internatines mokyklas ir mokinių, lankančių jaunimo mokyklas, ugdymo finansavimą. Finansavimas yra skiriamas vadovaujantis mokinio krepšelio metodika.²⁵ Privačias mokymo įstaigas finansuoja jos steigėjai, o valstybė ir savivaldybės dalyvauja finansuojant (finansavimą skiria mokytojų algoms, apskaičiuojama pagal mokinių skaičių²⁶) tuo atveju, jei privati mokykla teikia akredituotas pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Jei moksleivis persikelia į kitos savivaldybės mokyklą, atitinkamos savivaldybės tarpininkauja. Finansavimas iš valstybės biudžeto savivaldybių mokykloms skiriamas kasmet ir padalijamas vietos savivaldybių lygmeniu. Ūkio lėšos finansuojamos tik iš savivaldybių biudžetų (surinktų mokesčių).

²² Organisation of Single Structure Education. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-single-structure-education-15_en

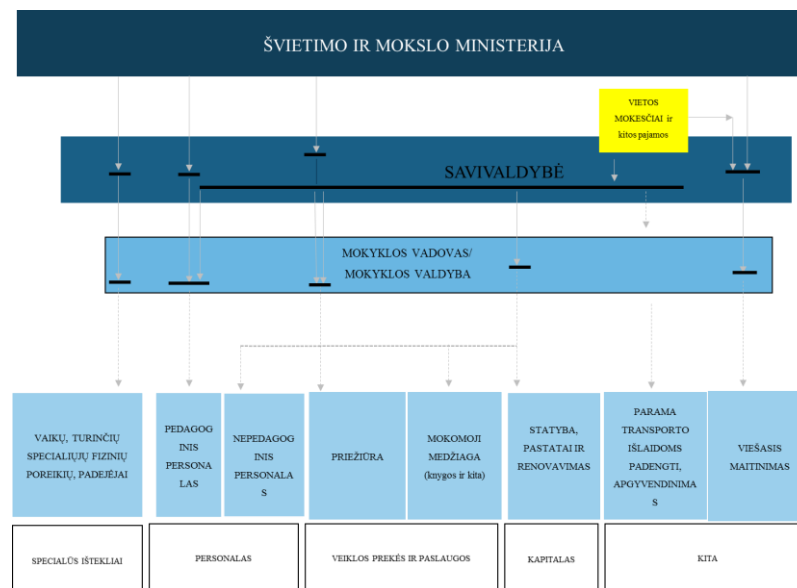
²³ Organisation of the Education System and of its Structure. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-40_en

²⁴ Organisation of Single Structure Education. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-single-structure-education-15_en

²⁵ Education policy outlook. Latvia. <http://www.oecd.org/education/Education-Policy-Outlook-Country-Profile-Latvia.pdf>, p. 17

²⁶ Early Childhood and School Education Funding. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-40_en

7 paveikslas. Lėšų srautai bendrojo ugdymo mokykloms Latvijoje

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis tinklo „Eurydice“ ataskaita „Mokyklų finansavimas Europoje“

7 paveiksle matyti, jog visas finansavimas gaunamas iš Švietimo ir mokslo ministerijos, o savivaldybės lėšas paskirsto pačios arba skiria mokykloms, kurios jas perskirsto konkrečioms ištekliams (mokiniais, turintiems specialiųjų fizinių poreikių, padėjėjams, pedagoginiam ir nepedagoginiam personalui, priežiūrai, mokomajai medžiagai, statybai, pastatams, renovacijai, transporto išlaidoms, apgyvendinimui bei maitinimui). Metinės išlaidos švietimui, tenkančios vienam mokiniui vidurinėse mokyklose ir gimnazijose (10-12 kl.) 2013 m. buvo didesnės nei ES vidurkis (Latvija 2013 m. 5,7 proc., 2016 m. 6,0 proc.). Metinės išlaidos švietimui nuo 2010 m. iki 2014 m. padidėjo 18,9 proc., tuo metu užsienio finansavimo šaltiniai bei privačios išlaidos per ketverius metus sumažėjo.

Mokyklų tinklo pertvarkos

Latvijos švietimo sistema yra labai decentralizuota ir ją veikia įvairūs demografiniai veiksniai (emigracija, mažas gimstamumo lygis, gyventojų senėjimas ir kt.), kurie pastaraisiais metais prisidėjo prie mokinių skaičiaus mažėjimo. Atsižvelgiant į tai, būtinos struktūrinės mokyklų tinklo reformos.

Ugdymo institucijų tinklo optimizavimas yra viena iš 12 krypčių, numatytų Švietimo plėtros gairėse 2014 – 2020 m.²⁷ Sprendimus dėl mokyklų tinklo optimizavimo priima savivaldybės. Vyriausybė skatina savivaldybes sumažinti mokyklų skaičių, siekdama

²⁷ Ongoing Reforms and Policy Developments. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/ongoing-reforms-and-policy-developments-34_en

užtikrinti, kad mokyklų tinklas atitiktų EBPO rekomendacijas, tačiau šiam spaudimui priešinasi savivaldybių administracijos, siekiančios išsaugoti kuo daugiau mokyklų. Diskusijų, kurias sukėlė PISA 2015 m. rezultatai, dėl nevienodos švietimo kokybės metu pabrėžiama, kad reikia spręsti problemą mokyklose, kuriose trūksta išteklių bei mokytojų, ypač kaimo vietovėse. Švietimo ir mokslo ministerija paragino savivaldybes uždaryti arba sujungti nedideles mokyklas, turinčias mažą moksleivių skaičių. Nuo 2009/2010 m. m. iki 2015/2016 m. m. bendrojo ugdymo mokyklų (pradinių mokyklų, pagrindinių mokyklų, vidurinių mokyklų ir gimnazijų) skaičius sumažėjo nuo 877 iki 790 arba 9,9 proc., tuo metu mokinių skaičius per tą patį laikotarpį sumažėjo nuo 239,8 tūkst. iki 214,9 tūkst. arba 10,4 proc.²⁸

Mokyklų tinklo optimizavimas Latvijoje yra labai sudėtingas procesas dėl politinių aspektų, kadangi savivaldybės, kurios yra daugumos mokyklų steigėjos ir turi savininko teises ir pareigas, iš esmės nėra pasiryžusios uždaryti ar kitaip pertvarkyti mokyklų. Nors centrinė valdžia deklaruoja, jog turi būti siekiama, kad pradinis ugdymas būtų kuo arčiau mokinio namų, o pagrindinis ir vidurinis ugdymas turi būti orientuotas į efektyvų išteklių panaudojimą ir gali būti vykdomas toliau nuo mokinio namų, savivaldybių lygmeniu tai menkai įgyvendinama ir nesiimama jokių konkrečių ir ryžtingų veiksmų.²⁹

Vienas iš alternatyvių projektų, skirtų mokyklų transformacijoms buvo 2009 m. pradėtas įgyvendinti projektas „Mažų mokyklų pavertimas bendruomenės mokymosi ir kultūros centru“. Šio projekto tikslas buvo suteikti paramą mokykloms, transformuojamoms pagal bendruomenės mokyklos modelį, t. y.: kai mokykla vykdo ne tik mokymo funkcijas teikdama paslaugas mokiniams, tačiau taip pat yra naudojama vietos bendruomenės reikmėms. Tokiu būdu yra pilnai išnaudojamos mokyklos patalpos ir įranga bei padengiamos jų išlaikymo išlaidos. Projekto įgyvendinimo metu iš viso rėmimą gavo 53 mokyklos.³⁰

²⁸ Statistics on Organisation and Governance. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/statistics-organisation-and-governance-40_en

²⁹ Geske A., Grinfelds A., Kangro A., Kiselova R., Mihno L. Quality of Education: International Comparison. Latvia in OECD Programme for International Student Assessment. https://www.ipi.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/ipi/Publikacijas/Quality_Of_Education_-_WEB.pdf, p. 180-181

³⁰ Organisation of Single Structure Education. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-single-structure-education-15_en

Mokyklų veiklos organizavimas:

- Nuo 2009 m. Latvijoje mokyklos ir savivaldybės savo nuožiūra gali nustatyti mokinių skaičių klasėje, tačiau būtina atsižvelgti į higienos normų reikalavimus.

Mokyklų veiklos finansavimas:

- Finansavimas iš valstybės biudžeto savivaldybių mokykloms skiriamas kasmet ir padalijamas vietos savivaldybių lygmeniu.

Mokyklų tinklo pertvarkos:

- Mokyklų tinklo optimizavimas Latvijoje yra labai sudėtingas procesas, kadangi savivaldybės, kurios yra daugumos mokyklų steigėjos, iš esmės nėra pasiryžusios uždaryti ar kitaip pertvarkyti mokyklas.
- Nuo 2009 m. buvo įgyvendinami projektai, kurių tikslas – mažų mokyklų transformacija į bendruomenės mokymosi ir kultūros centrus, kuriuose yra pilnai išnaudojamos mokyklos patalpos ir įranga. Projekto įgyvendinimo metu iš viso rėmimą gavo 53 mokyklos.

1.2 Lietuvos mokyklų tinklo pertvarka

Vertinant Lietuvos mokyklų tinklą ir išskiriant esmines problemas, savivaldybės suskirstytos į keturias grupes:

- didmiesčių savivaldybių grupę (Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m. ir Panevėžio m. sav.);
- regioninių centrų grupę (Alytaus m., Marijampolės, Tauragės r., Utenos r. ir Telšių r. sav.);
- žiedinių savivaldybių grupę (Kauno r., Klaipėdos r., Alytaus r., Vilniaus r., Šiaulių r. ir Panevėžio r. sav.);
- kaimiškų savivaldybių grupę (patenka visos kitoms grupėms nepriskirtos savivaldybės).

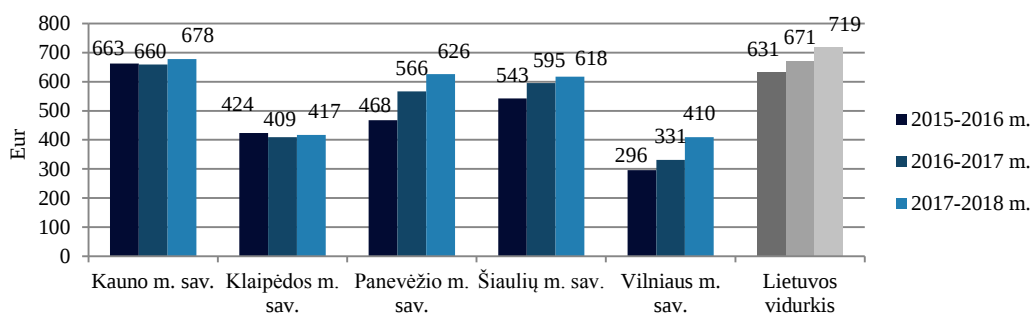
Toliau atliekama savivaldybių grupių analizė ir įvardinamos šioms grupėms būdingos problemos, nustatomi savivaldybių vertinimo kriterijai ir įvertinamos savivaldybės bei sudaromas savivaldybių reitingas.

1.2.1 Lietuvos mokyklų tinklo analizė ir būdingos problemos

Didmiesčių savivaldybės³¹

Didmiesčių savivaldybės pasižymi efektyviausiu ūkio lėšų panaudojimu. Šiose didžiųjų miestų savivaldybėse ūkio lėšų dalis tenkanti vienam mokiniui yra žemesnė, nei šalies vidurkis (719 Eur). Mažiausia ūkio lėšų suma vienam mokiniui tenka Vilniaus miesto (410 Eur) ir Klaipėdos miesto savivaldybėse (417 Eur) (žr.8 paveikslą). Nuo 2015 – 2016 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. ūkio lėšų suma, tenkanti vienam mokiniui didėjo visose didmiesčių savivaldybėse, išskyrus Klaipėdos miesto savivaldybę, kurioje šios lėšos 2017 – 2018 m. m. mažėjo 1,6 proc., lyginant su 2015 – 2016 m. m.

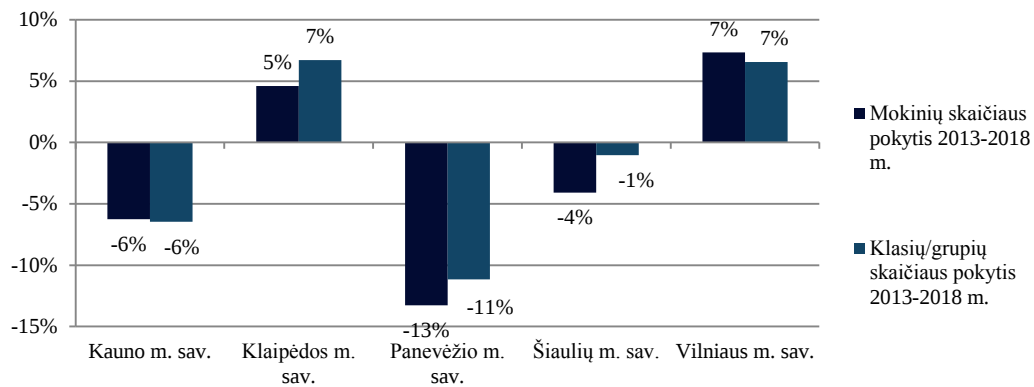

8 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Nedideles išlaidas ūkio lėšoms lemia sugebėjimas prisitaikyti prie prastėjančios demografinės situacijos. Iš visų didmiesčių savivaldybių su šiuo iššūkiu nesusidūrė tik Klaipėdos ir Vilniaus miestų savivaldybės, kuriose mokinių skaičius didėjo. Žvelgiant į klases, jų skaičius kito beveik atitinkamai mokinių skaičiaus pokyčiams. Pavyzdžiui, Panevėžio miesto savivaldybėje sumažėjus 13,3 proc. mokinių, panaikinta 11,1 proc. klasių (žr. 9 paveikslą). Tai rodo efektyvų tinklo valdymą siekiant išlaikyti kuo didesnę mokinių skaičių klase.

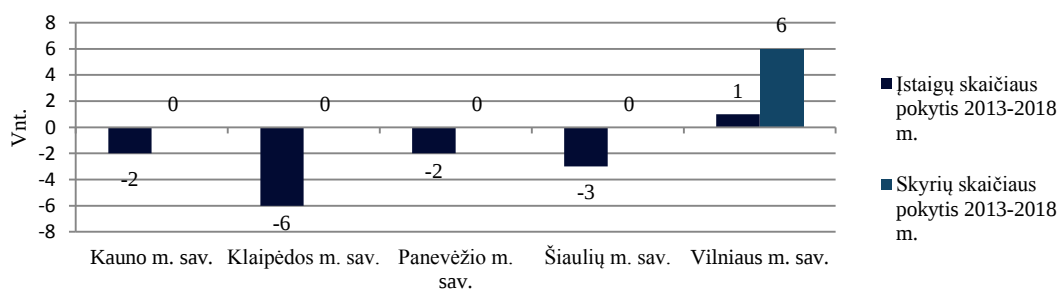
³¹ Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m., Panevėžio m.

9 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

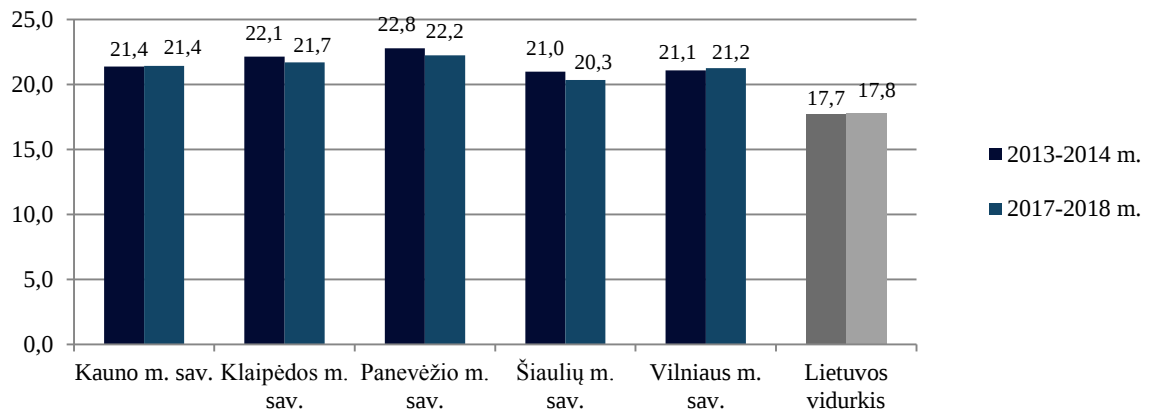
Išskyrus Vilniaus miesto savivaldybę, visos didmiesčių savivaldybės uždarė nuo 2 iki 6 mokyklų ir neatidarė nei vieno skyriaus (žr. 10 paveikslą). Daugiausia mokyklų uždarė Klaipėdos miesto savivaldybė, nors palanki demografinė situacija suponuoja mokyklų tinklo plėtimą (kaip, pvz., Vilniaus miesto savivaldybėje). Reiškia, kad savivaldybė sprendžia seniau išryškėjusias tikslingo lėšų panaudojimo problemas, nes ir didėjant mokinių skaičiui jiems randama vietos mokyklose.

10 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

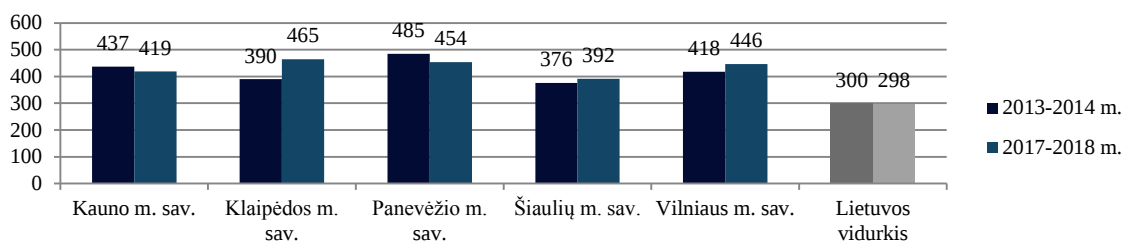
Uždaromos mokyklos ir proporcingai mokinių skaičiui mažėjantis klasių komplektų skaičius lemia tai, kad didmiesčių savivaldybėse vidutiniškai vienai klasei tenka daugiau mokinių nei yra Lietuvos vidurkis (žr. 11 paveikslą). Skirtumai tarp didmiesčių savivaldybių itin maži – mažiausias vidutinis mokinių skaičius klasėje buvo 20,3 mokinio Šiauliuose, o didžiausias – Panevėžyje (22,2 mokinio vienoje klasėje). Nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. kiekviena didmiesčių grupei priskirta savivaldybė sugebėjo sparčiai prisitaikyti prie demografinių pokyčių ir išlaikyti pastovų didelį vidutinį mokinių skaičių klasėje. Vidutinio mokinių skaičiaus klasėje svyravimai šiuo laikotarpiu siekia tik nuo -3 proc. iki 0,7 proc. Vidutinio mokinių skaičiaus klasėje didėjimas pastebimas tik Vilniaus miesto savivaldybėje.

11 paveikslas. Vidutinio mokinių skaičiaus, tenkančio vienai klasei, tendencijos didmiesčiuose.

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

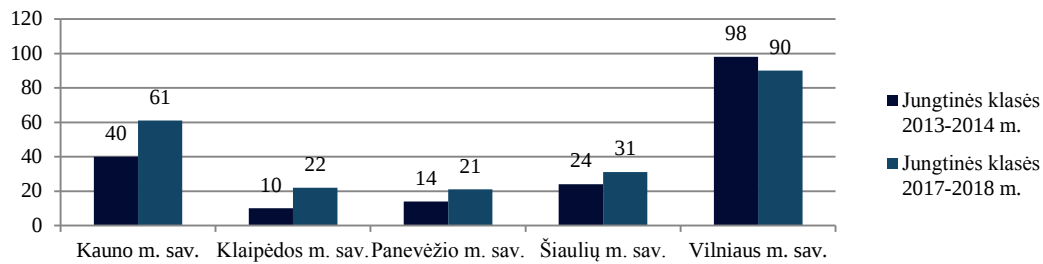
Didmiesčių atotrūkis nuo Lietuvos vidurkio dar geriau pastebimas žvelgiant į vidutinį mokinių skaičių, tenkantį vienai mokyklai (žr. 12 paveikslą). Nors Lietuvos vidurkis siekia apie 300 mokinių vienai mokyklai, didmiesčių savivaldybėse šis skaičius didesnis ketvirtadaliu. Tai taip pat parodo, kodėl vienam mokiniui tenkančios ūkio lėšos šiose savivaldybėse yra žemiausios.

12 paveikslas. Vienai mokyklai tenkantis mokinių skaičius didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

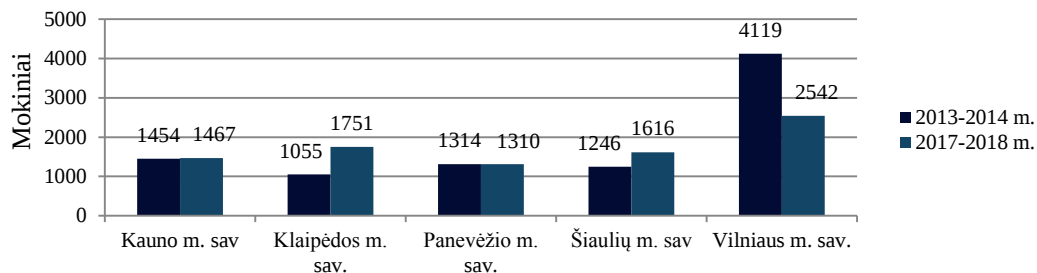
Reiktų pastebėti, kad savivaldybės mokinių skaičiaus mažėjimo problemas sprendžia kurdamos jungtines klases (ypač Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybėse). Tačiau nagrinėta užsienio patirtis ir tyrimai rodo, kad jungtinėse klasėse mokiniai pasiekia prastesnius mokymosi rezultatus, tad tikėtina, kad savivaldybės ims sekti Vilniaus miesto savivaldybės pavyzdžiu, kur jungtinių klasių skaičius mažinamas (žr. 13 paveikslą).

13 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

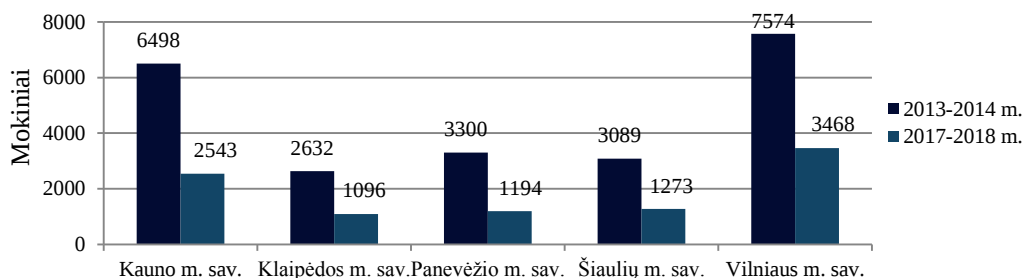
Mokinių vežiojimo į mokyklą tendencijos iš dalies atspindi vykdomų pertvarkų mastą. Daugiausia mokyklų uždariusios Klaipėdos ir Šiaulių miestų savivaldybės (žr. 10 paveikslą), vežioja vis daugiau mokinių (Klaipėdoje vežiojimas padidėjo 696 mokiniiais, o Šiauliuose – 370 mokinių) (žr. 14 paveikslą). Tikėtina, kad Vilniaus mieste vežiojamų mokinių mažėjo dėl naujai įkurtų mokyklų.

14 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Visose didmiesčių savivaldybėse nemokamai maitinamų mokinių skaičius mažėjo nuo 2 iki 3 kartų (žr. 15 paveikslą). Tam įtakos turėjo minimalios algos kilimas ir nedarbo mažėjimas. Klaipėdos miesto savivaldybė pasižymi mažiausiu nemokamai maitinamų mokinių skaičiumi. Nors Klaipėdos miesto savivaldybėje gyventojų skaičius didesnis nei Panevėžio bei Šiaulių miestų savivaldybėse, pastarosiose savivaldybėse nemokamai maitinama daugiau mokinių, o tai parodo didesnę socialinę atskirtį.

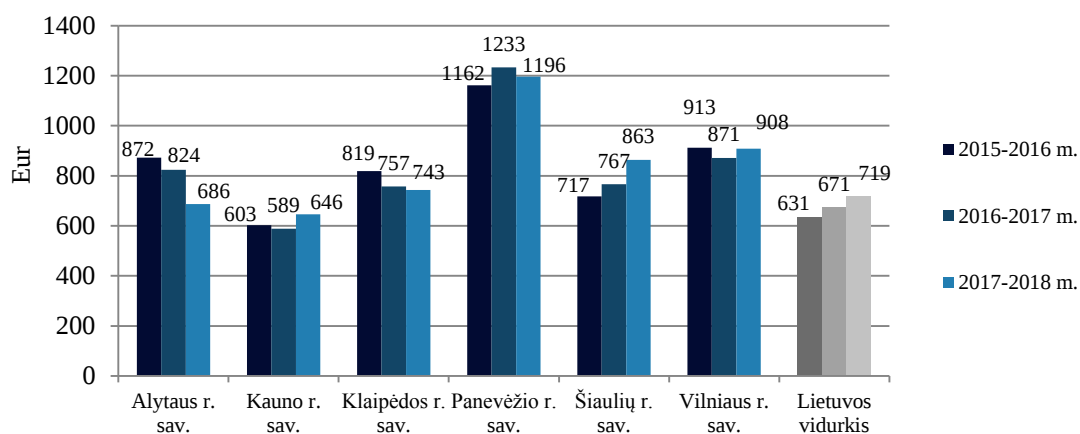
15 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius didmiesčiuose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Didmiesčių savivaldybių vykdomos mokyklų tinklo pertvarkos leidžia sutaupyti ūkiui skiriamas lėšas, išlaikant didesnes klases ir uždariant mažas, mokinių nesurenkančias mokyklas. Tai daroma tolygiai, atsižvelgiant į demografines tendencijas arba, Klaipėdos miesto savivaldybės atveju, pertvarka vyksta efektyviai net ir augant mokinių skaičiui. Šios savivaldybės valdo mokyklų tinklą efektyviau nei kitos Lietuvos savivaldybės.

Žiedinės savivaldybės³²

Apžvelgiant žiedinių savivaldybių grupę matyti, kad 2017-2018 m. m. už Lietuvos vidurkį mažiau ūkio lėšų vienam mokiniui tenka tik Kauno ir Alytaus rajonų savivaldybėse (žr. 16 paveikslą). Daugiausia ūkio lėšų vienam mokiniui tenka Panevėžio rajono savivaldybėje – 1196 Eur. Nuo 2015-2016 m. m. iki 2017-2018 m. m. ūkio lėšų suma tenkanti vienam mokiniui mažėjo tik Alytaus, Klaipėdos ir Vilniaus rajonų savivaldybėse, visose kitose vienam mokiniui tenkančios ūkio lėšos per šį laikotarpį didėjo.

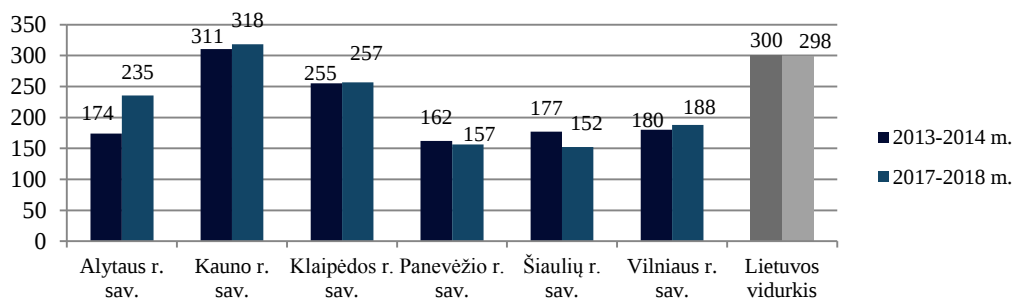
16 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Žiedinių savivaldybių grupėje vienam mokiniui tenkanti ūkio lėšų suma iš dalies koreliuoja su viena mokykla ir klasei tenkančiu mokinių skaičiumi. Galima pastebėti, kad Panevėžio, Vilniaus ir Šiaulių rajonų savivaldybėse, kur vienam mokiniui tenkančios ūkio lėšų sumos yra didžiausios tarp žiedinių savivaldybių, pasižymi ir mažiausiu mokinių skaičiumi, tenkančiu vienai mokyklai (žr. 17 paveikslą). Šios savivaldybės mažėjant mokinių skaičiui turi vis daugiau lėšų skirti pastatų išlaikymui ir kitoms ūkio lėšoms. Kauno rajono savivaldybė vienintelė, kuri turi didesnę vidutinę mokinių skaičių, tenkančią mokyklai, nei yra

³² Vilniaus r., Kauno r., Klaipėdos r., Panevėžio r., Šiaulių r., Alytaus r.

Lietuvos vidurkis, o ūkio lėšos tenkančios vienam mokiniui yra mažesnės už Lietuvos vidurkį.

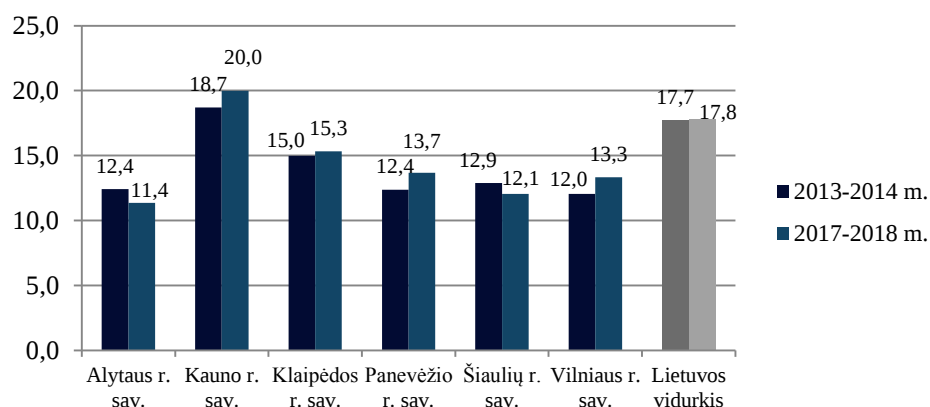

17 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai mokyklai, žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Analizuojant vidutinį mokinių skaičių klasėje matyti, kad vyrauja tos pačios tendencijos, t. y. Kauno rajono savivaldybėje vidutinis mokinių skaičius klasėje (vidutiniškai 20 mokinių) yra didesnis nei Lietuvos vidurkis (žr. 18 paveikslą). Mažiausias vidutinis mokinių skaičius klasėje yra Alytaus, Šiaulių, Vilniaus ir Panevėžio rajonų savivaldybėse (vidutiniškai nuo 11,4 iki 13,7 mokinių vienoje klasėje). Tai irgi iš dalies paaiškina ūkio lėšų, tenkančių vienam mokiniui, tendencijas.

Tačiau esant panašiam vidutiniam mokinių skaičiui tiek vienoje klasėje, tiek mokyklose, ūkio lėšų skyrimo skirtumai gali vis tiek išlikti. Pavyzdžiui, Šiaulių ir Panevėžio rajonų savivaldybėse vienam mokiniui tenkančių ūkio lėšų skirtumai dideli (863 Eur ir 1196 Eur atitinkamai). Tai parodo, kad Panevėžio rajono savivaldybė valdo mokyklų tinklą neefektyviausiai, lyginant su kitomis žiedinėmis savivaldybėmis.

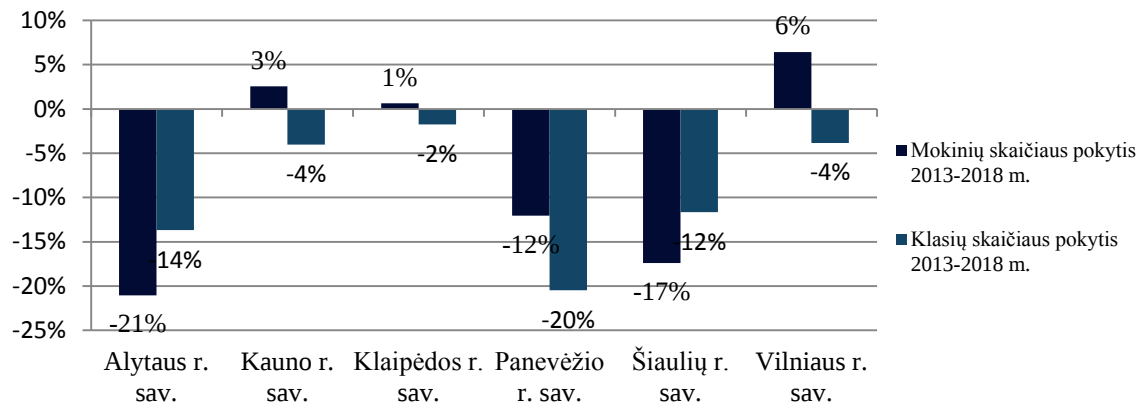

18 paveikslas. Vidutinis mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei, žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. mokinių skaičius mažėja greičiau Alytaus ir Šiaulių rajonų savivaldybėse, nei yra mažinamas klasių skaičius (žr. 19 paveikslą). Tai rodo

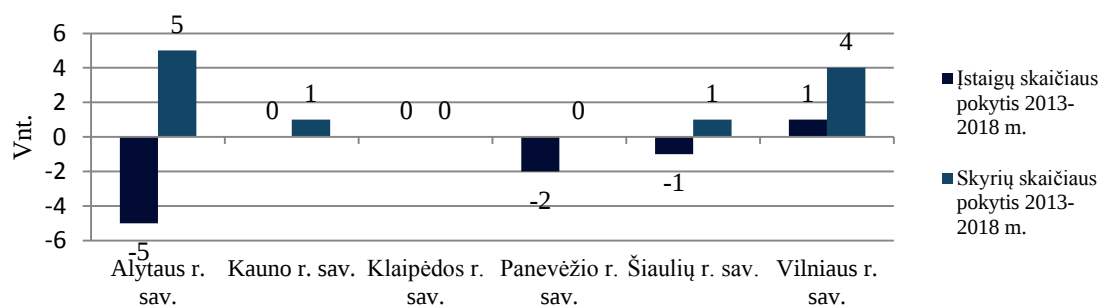
poreikį šioms savivaldybėms sparčiau mažinti klasių skaičių, uždarinėti ar sujungti mokyklas nei kitose žiedinėse savivaldybėse. Nors mokinių skaičius didėja tik Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos rajonų savivaldybėse, tačiau šiose žiedinėse savivaldybėse taip pat yra mažinamas klasių skaičius.

19 paveikslas. Mokinių ir klasių skaičiaus kitimo tendencijos žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Tinklo pertvarka žiedinėse savivaldybėse vyksta vangiai. Vis mažesnę mokinių skaičių turinti Alytaus rajono savivaldybė nors ir uždarė 5 mokyklas, tačiau vietoj jų įkūrė 5 skyrius (žr. 20 paveikslą). Tai leido padidinti vienai mokyklai tenkančių mokinių skaičių nuo 174 iki 235, tačiau Lietuvos vidurkio pasiekti nepavyksta (vidutinis mokinių skaičius tenkantis mokyklai – 298 mokiniai). Su neigiamomis demografinėmis tendencijomis susiduriančios Panevėžio ir Šiaulių rajonų savivaldybės taip pat uždarė po vieną arba dvi mokyklas, bet vis tiek nuo Lietuvos vidurkio atsilieka beveik dvigubai.

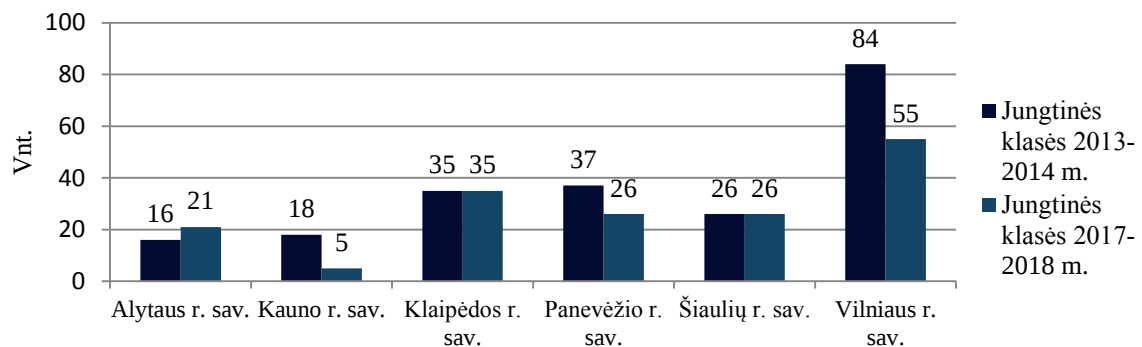

20 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Vykdydamos mokyklų pertvarką, žiedinės savivaldybės arba mažina, arba palieka tokį pat jungtinių klasių skaičių (žr. 21 paveikslą). Jungtinių klasių padaugėjo tik Alytaus rajono savivaldybėje. Alytaus rajono savivaldybė taip pat pasižymi pačiu žemiausiu mokinių

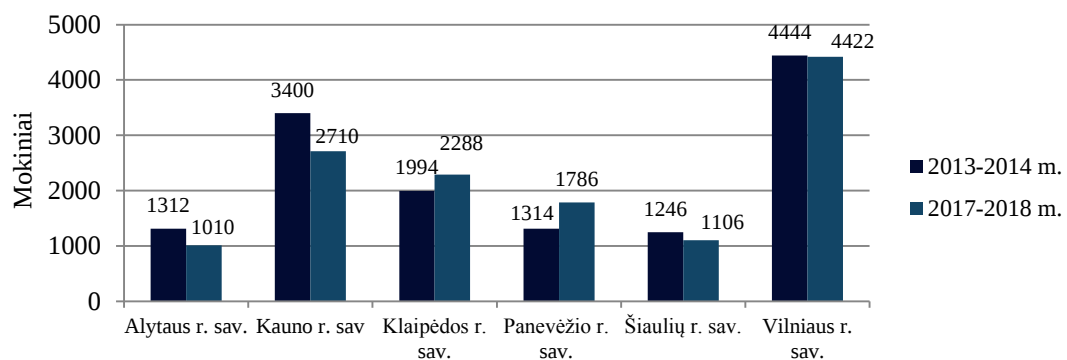
skaičiumi, tenkančiu vienai klasei. Kauno rajono savivaldybėje jungtinių klasių sumažėjo daugiau nei 3 kartus, o kaip jau minėta, šis rajonas efektyviausiai tvarko ūkio lėšas.

21 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

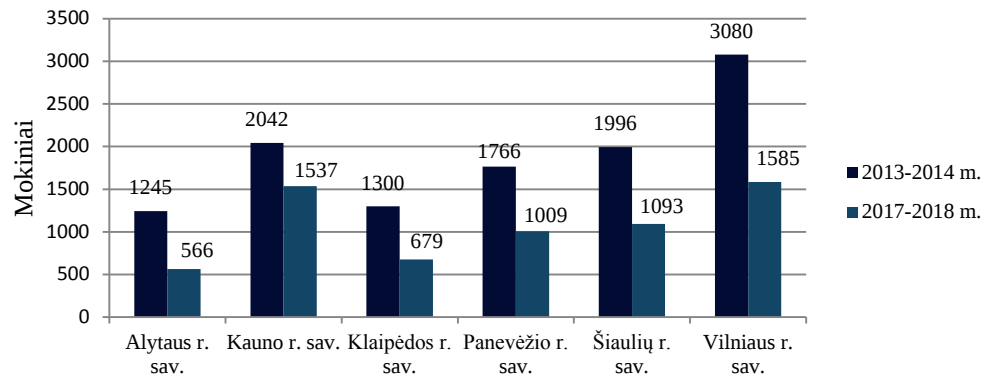
Žvelgiant į mokinių vežiojimo į mokyklą tendencijas žiedinėse savivaldybėse, 5-iose iš 7-ių rajonų vežiojamų mokinių skaičius mažėjo (žr. 22 paveikslą). Vežiojamų mokinių skaičius didėjo tik Klaipėdos ir Panevėžio rajonų savivaldybėse. Šis rodiklis iš dalies atitinka miestų gyventojų skaičiaus proporcijas. Neatitikimas pastebimas tarp Kauno ir Vilniaus rajonų savivaldybių, kuriose gyvena beveik tiek pat gyventojų (92,7 tūkst. ir 96,6 tūkst. atitinkamai), tačiau vežiojamų mokinių skaičius Vilniaus rajono savivaldybėje didesnis 63 proc.

22 paveikslas. Mokinių vežiojimas žiedinėse savivaldybėse

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Kaip ir kitose Lietuvos savivaldybėse, žiedinėse savivaldybėse nemokamai maitinamų mokinių nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. sumažėjo (žr. 23 paveikslą). Labiausiai – Vilniaus, Klaipėdos ir Alytaus rajonų savivaldybėse (apie 2 kartus). Vertinant su gyventojų skaičiaus proporcija labiausiai neatitinka Panevėžio ir Šiaulių rajonų savivaldybės, kuriose, palyginus su Vilniaus ir Kauno rajonų statistika, nemokamai maitinamų mokinių skaičius proporcingai didesnis.

23 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius žiedinėse savivaldybėse

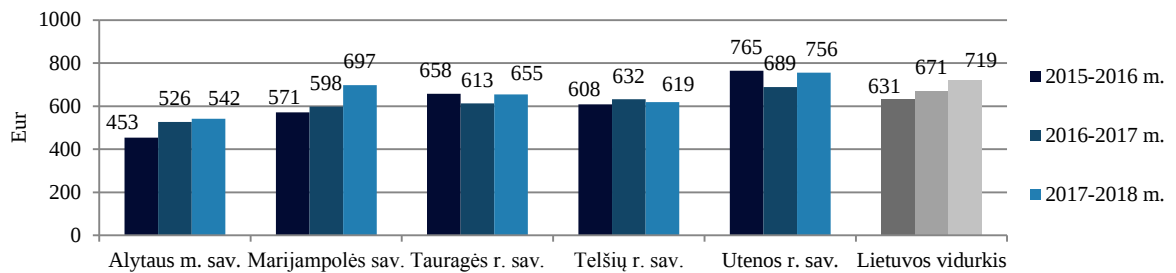
Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Iš visų žiedinių savivaldybių mokyklų tinklą efektyviausiai valdo Kauno rajono savivaldybė, kuri vienintelė, žvelgiant į išvestinius rodiklius (vienai mokyklai ir klasei tenkantis mokinių skaičius, vienam mokiniui tenkančios ūkio lėšos), viršija Lietuvos vidurkį. Kitos žiedinės savivaldybės vykdo pertvarką nepakankamai sparčiai, lyginant su mažėjančiu mokinių skaičiumi, tuo ypač išsiskiria Panevėžio rajono savivaldybė, kur vienam mokiniui tenka didžiausia ūkio lėšų suma. Taip pat žiedinių savivaldybių (išskyrus Kauno rajono savivaldybę) visi rodikliai prastesni, lyginant su didmiesčių savivaldybėmis.

Regioniniai centrai³³

Pagal ūkio lėšų sumą, tenkančią vienam mokiniui regioniniai centrai beveik atitinka šalies vidurkį (719 Eur ūkio lėšų vienam mokiniui) (žr. 24 paveikslą). 2017-2018 m. m. mažiausia ūkio lėšų suma tenkanti vienam mokiniui yra Alytaus miesto savivaldybėje (542 Eur) ir Telšių rajono savivaldybėje (619 Eur). Iš visų regioninių centrų, vienintelėje Utenos rajono savivaldybėje vienam mokiniui tenkanti ūkio lėšų dalis (756 Eur) yra didesnė, nei Lietuvos vidurkis. Nuo 2013-2014 m.m. iki 2017-2018 m. m. labiausiai išlaidos didėjo Alytaus miesto ir Marijampolės rajono savivaldybėse, tai gali rodyti nepakankamą tinklo pertvarkos spartą.

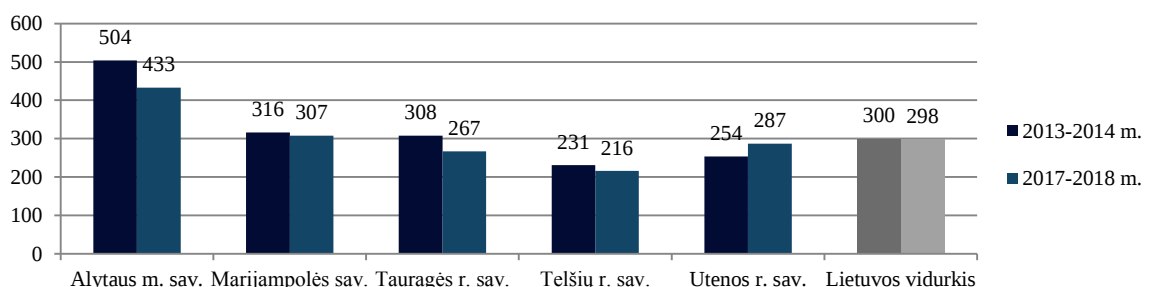
³³ Alytaus m., Marijampolės r., Tauragės r., Telšių r., Utenos r.

24 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

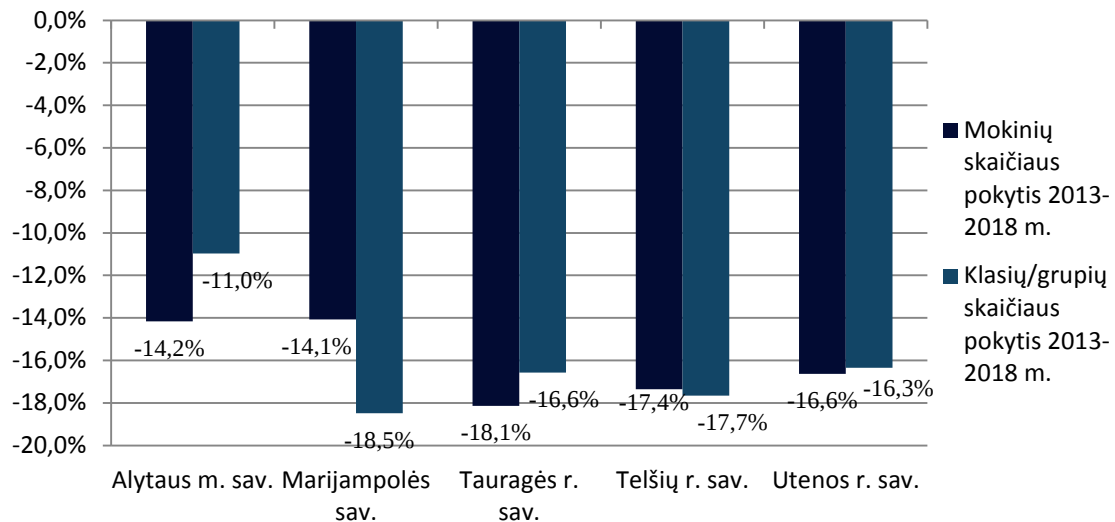
Tarp regioninių centrų, dėl didžiausio vienai mokyklai tenkančio vidutinio mokinių skaičiaus Alytaus miesto savivaldybėje (433 mok.), vienam mokiniui tenkanti ūkio lėšų suma yra mažiausia. Palyginimui, Lietuvos vidurkis – 298 mokiniai vienoje mokykloje (žr. 25 paveikslą). Šalies vidurkį, pagal mokinių skaičių, tenkantį vienai mokyklai, viršija ir Marijampolės savivaldybė. Telšių rajono savivaldybė išsiskiria tuo, kad turėdama mažiausią vidutinį mokinių skaičių, tenkantį vienai mokyklai, patiria palyginus nedideles ūkio lėšų išlaidas, skaičiuojant vienam mokiniui, lyginant su kitais regioniniais centrais. Visose regioninių centrų savivaldybėse, išskyrus Utenos rajono savivaldybę, matoma neigiama mokinių skaičiaus kitimo tendencija, o didžiausias nuosmukis – Alytaus miesto ir Tauragės rajono savivaldybėse.

25 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai mokyklai, regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

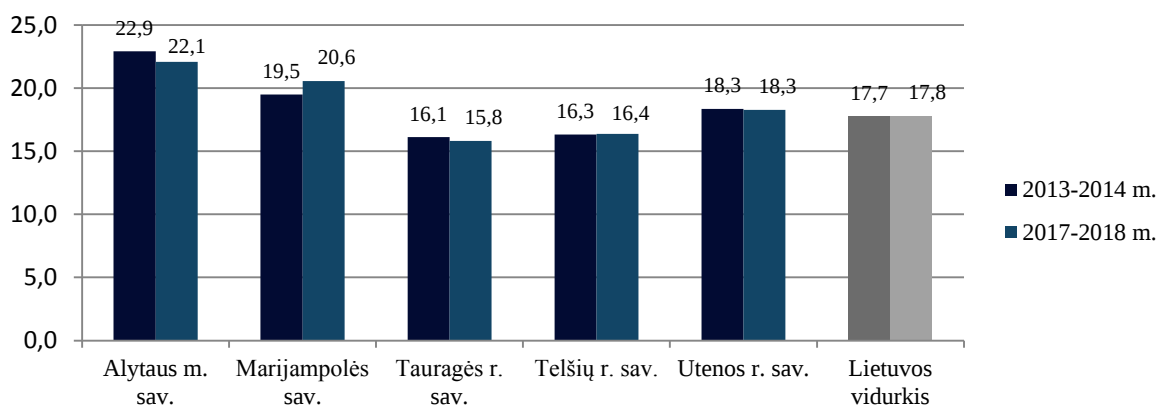
Kalbant apie bendras mokinių skaičiaus kaitos tendencijas, visose regioninių centrų savivaldybėse šis pokytis yra neigiamas ir siekia apie 15 proc. (žr. 26 paveikslą). Daugiausiai mokinių neteko Tauragės ir Telšių rajonų savivaldybės, o mažiausiai – Marijampolės ir Alytaus miesto savivaldybės. Regioninių centrų savivaldybės netenka vidutiniškai daugiau mokinių nei didmiesčių ar žiedinės savivaldybės. Galima pastebėti, kad klasių skaičius kinta panašiai kaip ir mokinių skaičius, o tai reiškia, kad sugebama palaikyti aukštesnį vidutinį mokinių skaičių vienoje klasėje ir jo nemažinti (tai atsispindi 27 paveiksle).

26 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Regioniniuose centruose vidutinis mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei nuo 2013 – 2014 m. m. beveik nepasikeitė. Didžiausias pokytis Marijampolės savivaldybėje, vidutinis mokinių skaičius klasėje padidėjo 1,1 mokinio (žr. 27 paveikslą). Kitose regioninių centrų savivaldybėse šis padidėjimas svyruoja nuo 0 iki 0,8 mokinio klasėje. Daugiausia mokinių klasėje – Alytaus miesto ir Marijampolės savivaldybėse. Nors skirtumas tarp šių savivaldybių nedidelis, tačiau disproporcija matoma žvelgiant į vidutinį klasių skaičių mokykloje. Tai rodo, kad Marijampolės savivaldybėje yra santykinai mažiau klasių vienoje mokykloje, tačiau mokyklų yra daugiau negu reikia, lyginant su Alytaus m. savivaldybe.

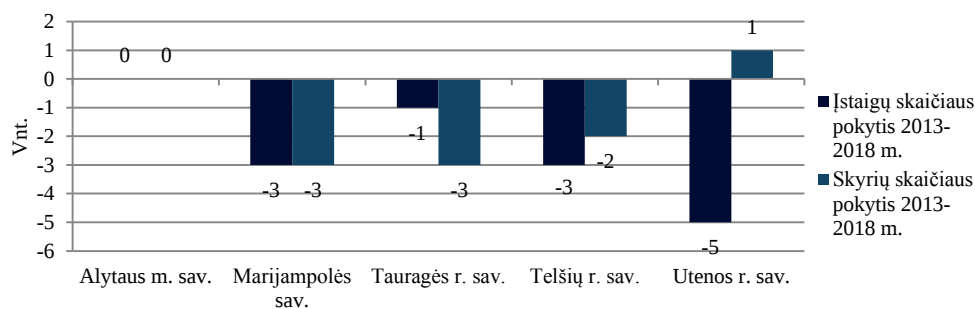

27 paveikslas. Mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei, regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Visos regioninių centrų savivaldybės (išskyrus Alytaus m. savivaldybę) uždarinėjo mokyklas ir skyrius, siekdamos prisitaikyti prie neigiamų demografinių tendencijų. Daugiausia mokyklų uždaryta Utenos rajono savivaldybėje, tokiu būdu pagal mokinių

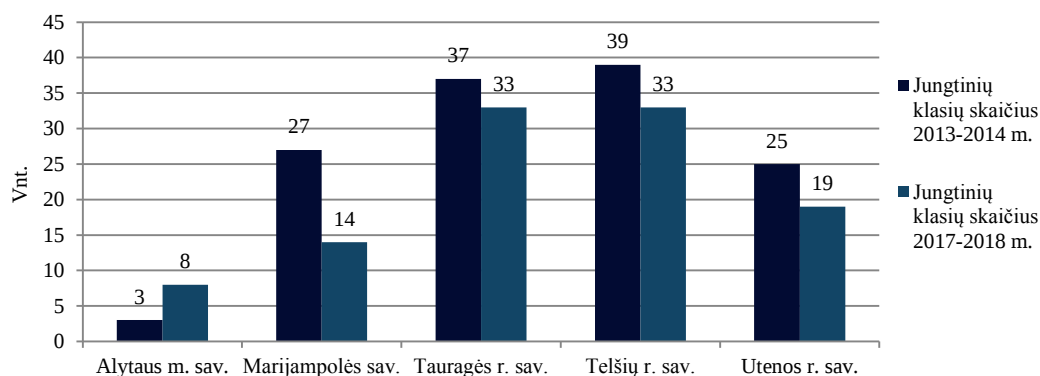
skaičių priartėjo prie Lietuvos vidurkio pagal vidutinį mokinių skaičių tenkantį vienai mokyklai. Alytaus m. savivaldybėje nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. nebuvo uždaryta nei viena mokykla ir dėl to patyrė didžiausią vidutinį mokinių skaičiaus nuosmukį, tenkantį vienai mokyklai tarp visų regioninių centrų, siekiantį 14 proc. (nuo 504 iki 433 mok.). Kitose regioninėse savivaldybėse mokyklų ir jų skyrių uždarymas leido palaikyti panašų mokinių skaičiaus lygį mokykloje kaip ir 2013 – 2014 m. m., tačiau norint pasiekti bent Lietuvos vidurkį, tektų apsvarstyti galimybę uždaryti ir daugiau neefektyviai lėšas naudojančių mokyklų.

28 paveikslas. Mokyklų ir skyrių uždarymo/atidarymo tendencijos regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

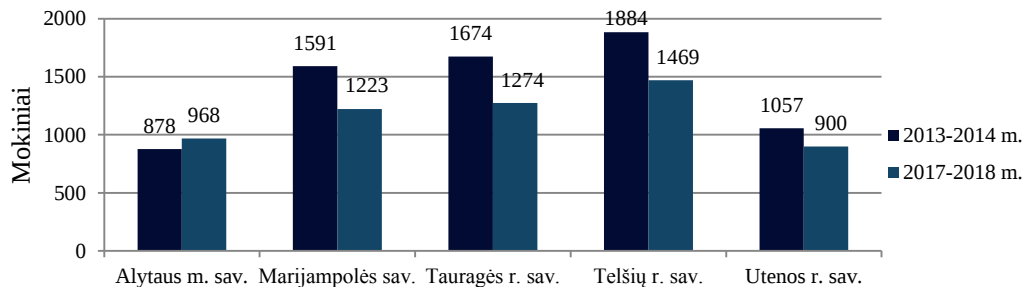
Jungtinių klasių statistika regioniniuose centruose atspindi mokyklų ir skyrių skaičiaus uždarymo tendencijas. Alytaus m. savivaldybėje neuždarius nei vienos mokyklos, teko įkurti 5 jungtines klases. Tikėtina, kad jungtinių klasių skaičius Alytuje didės, jei nebus nuspręsta uždaryti ar sujungti mokyklų. Kitos savivaldybės, reorganizuodamos mokyklų tinklą, sumažino jungtinių klasių skaičių jose. Pavyzdžiui, Marijampolės savivaldybėje per pusę sumažintas jungtinių klasių skaičius (žr. 29 paveikslą). Didžiausias jungtinių klasių skaičius vis dar yra Telšių ir Tauragės rajonų savivaldybėse.

29 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

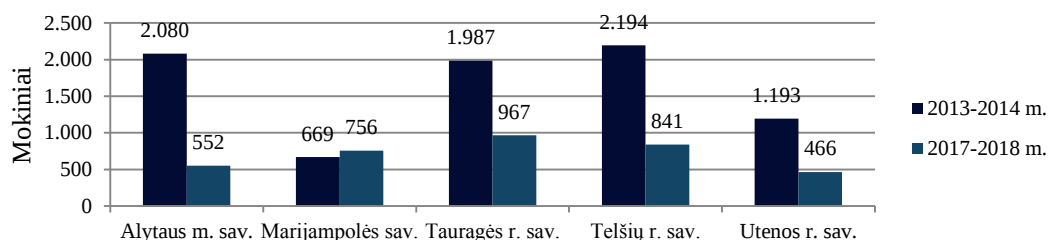
Regioniniuose centruose, išskyrus Alytaus miesto savivaldybę, vežiojamų į mokyklą mokinių skaičius mažėjo. Tam didžiausią įtaką galėjo turėti sparti emigracija (palyginus su kitomis savivaldybių grupėmis). Daugiausia vežiojamų mokinių yra Telšių rajono savivaldybėje, o mažiausiai – Utenos rajono savivaldybėje (žr. 30 paveikslą).

30 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Nemokamai maitinamų mokinių skaičius regioninių centrų savivaldybėse sumažėjo dar labiau nei didmiesčių savivaldybėse (išskyrus Marijampolės savivaldybę, kurioje nežymiai padaugėjo) (žr. 31 paveikslą). Didžiausias sumažėjimas pastebimas Alytaus miesto savivaldybėje – beveik 4 kartais. Utenos rajono savivaldybėje 2017-2018 m. buvo mažiausias nemokamai maitinamų mokinių skaičius (466 mokiniai). Nemokamai maitinamų mokinių mažėjimui įtakos galėjo turėti veiksniai, jau minėti aprašant didmiesčių grupę.

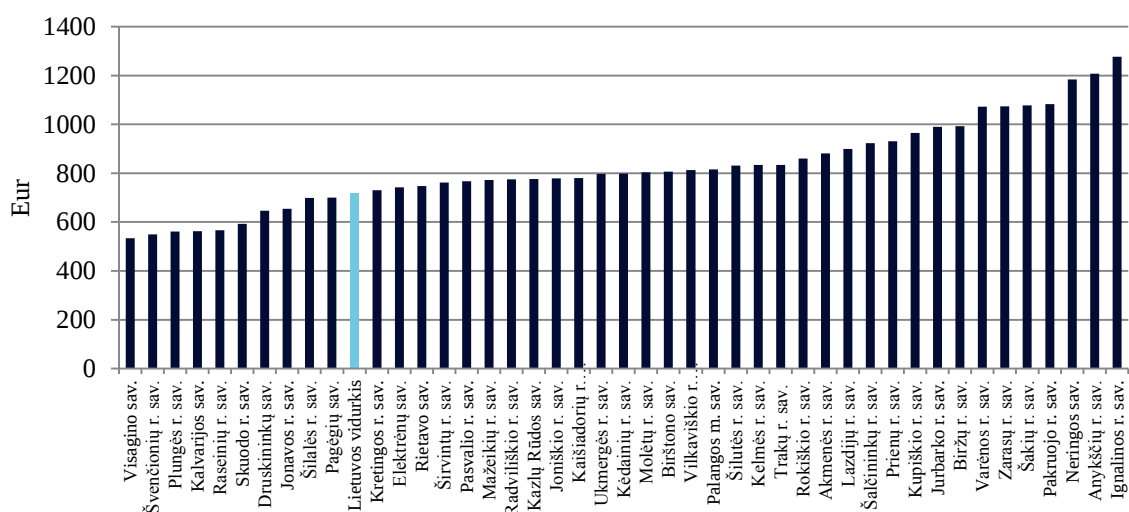
31 paveikslas. Nemokamai maitintų mokinių skaičius regioniniuose centruose

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Regioniniai centrai susiduria su didesniais demografiniais sunkumais nei didmiesčių savivaldybės. Dėl to regioninių centrų vykdoma tinklų pertvarka yra intensyvesnė, leidžianti pasiekti efektyvesnę ar panašų ūkio lėšų skirstymą, lyginant su Lietuvos vidurkiu. Nors Alytaus m. savivaldybėje ūkio lėšų vienam mokiniui tenkanti suma yra mažiausia tarp regioninių centrų, šio miesto nevykdomi mokyklų jungimai reiškia, kad situacija Alytaus m. savivaldybėje prastės ir atotrūkis nuo Lietuvos vidurkio mažės. Tokiems regioniniams centrams kaip Tauragės rajono savivaldybė ir Utenos rajono savivaldybė pavyksta ne tik išlaikyti tokį patį vidutinį mokinių skaičių klasėje, bet ir mažinti ūkio lėšų išlaidas, tenkančias vienam mokiniui.

Kaimiškos savivaldybės³⁴

Daugelis kaimiškų savivaldybių nepasižymi efektyviu ūkio lėšų panaudojimu – 34 kaimiškose savivaldybėse ūkio lėšų dalis, tenkanti vienam mokiniui, didesnė nei Lietuvos vidurkis (719 Eur) (žr. 32 paveikslą). 2017–2018 m. m. mažiausia ūkio lėšų suma, tenkanti vienam mokiniui yra Visagino savivaldybėje (534 Eur), Švenčionių rajono savivaldybėje (549 Eur), Plungės rajono savivaldybėje (561 Eur) ir Kalvarijos savivaldybėje (563 Eur). Daugiausia – Anykščių rajono (1208 Eur) ir Ignalinos rajono (1276 Eur) savivaldybėse.

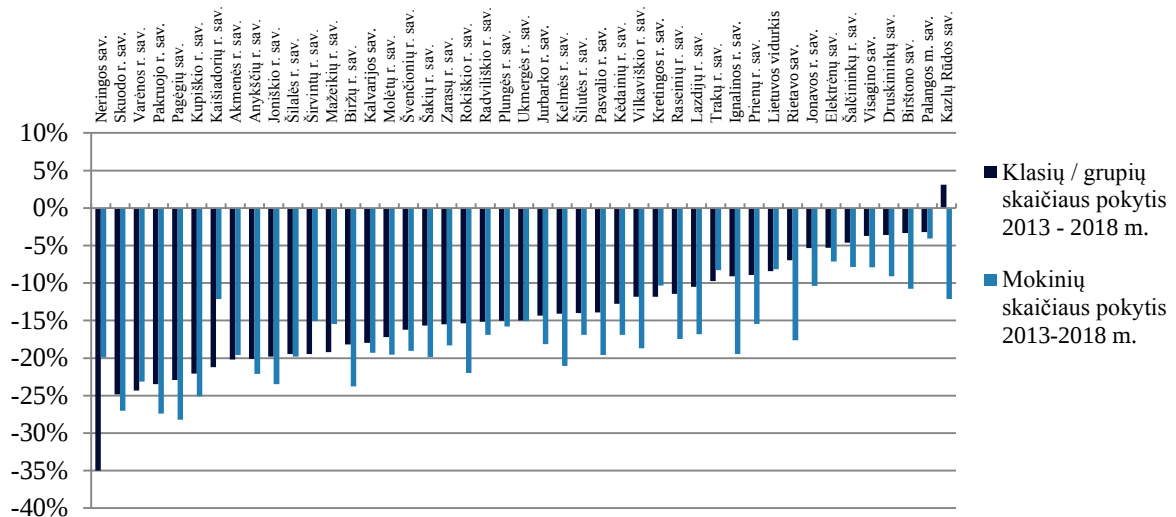
32 paveikslas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, 2017–2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Nuo 2013–2014 m. m. iki 2017–2018 m. m. didžiausias vienam mokiniui tenkančių ūkio lėšų pokytis yra Anykščių rajono ir Birštono rajono savivaldybėse (didėjo atitinkamai 70 proc. ir 71 proc.). (žr. 2 priedą).

Su prastėjančiomis demografinėmis tendencijomis susidūrė visos kaimiškos savivaldybės. Beveik visose mažėjant mokinių skaičiui, mažėjo ir klasių bei grupių skaičius (žr. 33 paveikslą). Didžiausias klasių / grupių skaičiaus pokytis pastebimas Neringos savivaldybėje, sumažėjo 35 proc., o mokinių skaičius sumažėjo 13 proc. Tai reiškia, kad atitinkamai vienai klasei tenkantis vidutinis mokinių skaičius Neringos savivaldybėje padidėjo (žr. 36 paveikslą).

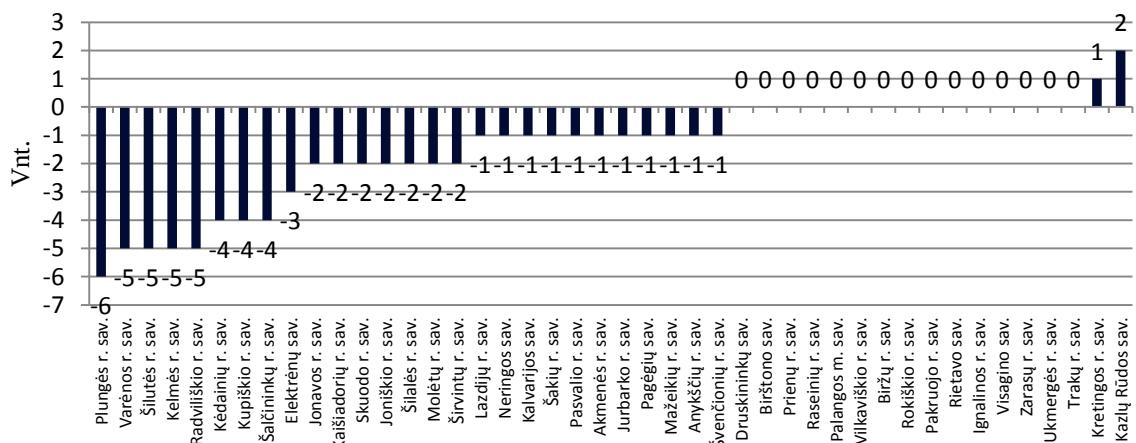
³⁴ Visos likusios savivaldybės

33 paveikslas. Mokinių ir klasių/grupių skaičiaus tendencijos kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Mokyklų skaičius nuo 2013–2014 m. m. iki 2017–2018 m. m. mažėjo arba nekito beveik visose kaimiškose savivaldybėse (žr. 34 paveikslą). Kretingos rajono savivaldybėje įsteigta 1 nauja mokykla, Kazlų Rūdos savivaldybėje - 2 naujos mokyklos, taip pat šiose savivaldybėse įsteigta po vieną naują skyrių (žr. 35 paveikslą). Abiejose savivaldybėse mokinių skaičius mažėjo (Kretingos rajono savivaldybėje – 6 proc., Kazlų Rūdos savivaldybėje – 9 proc.), o mokyklų ir skyrių skaičius didėjo. Tai parodo neracionalius savivaldybių sprendimus, neatsižvelgiant į neigiamas demografines tendencijas.

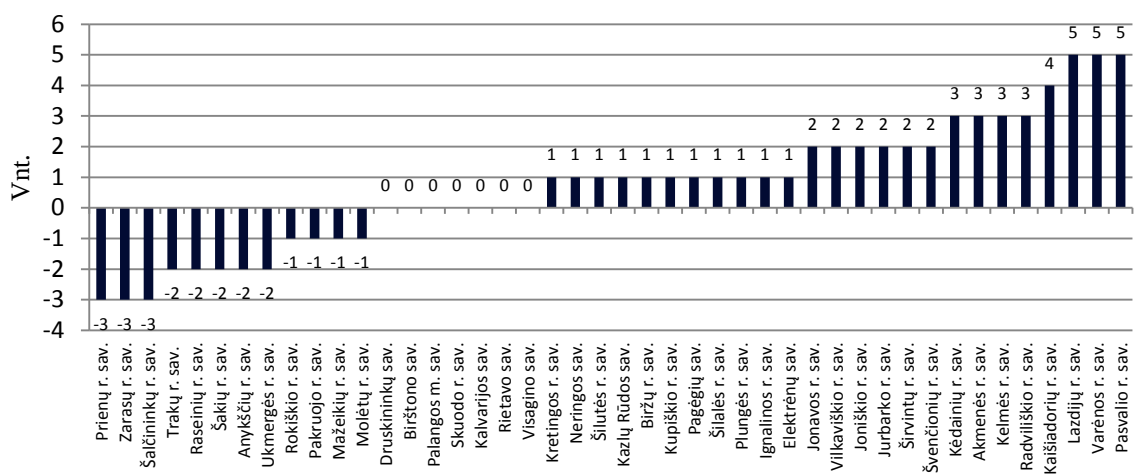

34 paveikslas. Mokyklų skaičiaus pokytis nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Mažėjant mokinių skaičiui turėtų tendencingai mažėti mokyklų bei skyrių skaičius savivaldybėse. Lyginant mokyklų ir skyrių skaičiaus pokyčius, matyti, kad atsiranda tokių

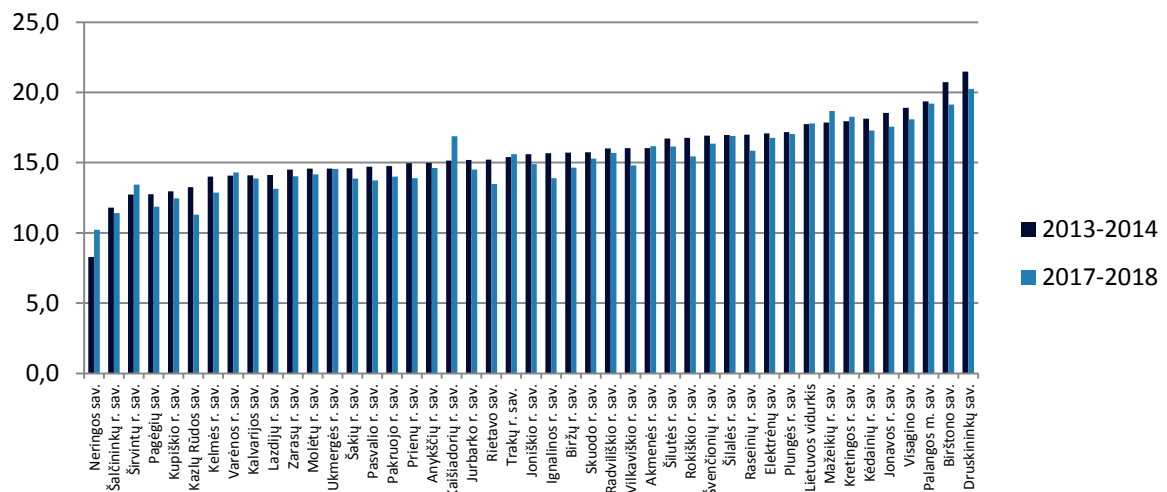
savivaldybių, kurios nors ir uždaro mokyklų, tačiau įkuria vis daugiau skyrių. Nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. daugiausiai skyrių įkurta Pasvalio rajono, Varėnos rajono ir Lazdijų rajono savivaldybėse (kiekvienoje iš savivaldybių po 5 naujus skyrius). Iš šių savivaldybių mažiausiai mokyklų uždaryta Pasvalio rajono ir Lazdijų rajono savivaldybėse – tik po vieną. Tai reiškia, jog šiose savivaldybėse neatsižvelgiant į mažėjantį mokinių skaičių įkuriami vis daugiau skyrių. Tinklo pertvarka, atsižvelgdamos į demografines tendencijas, efektyviai sprendžiama Prienų rajono ir Zarasų rajono savivaldybėse, kur nuo 2013–2014 m. m. nebuvo uždaryta nei viena mokykla, tačiau uždaryta po 3 skyrius (mokinių skaičius mažėjo 15 proc. ir 18 proc. atitinkamai).

35 paveikslas. Skyrių skaičiaus pokytis 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

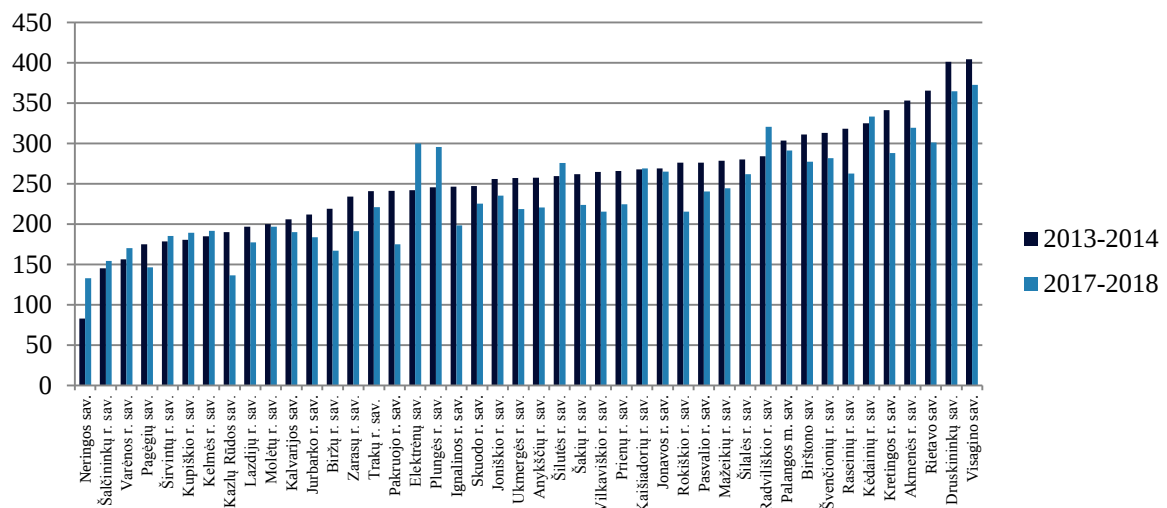
Vienintelėje Kazlų Rūdos savivaldybėje, nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. mažėjant mokinių skaičiui klasių skaičius padidėjo 3 proc. Tai reiškia, kad vidutinis mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei, mažėjo (nuo 13,3 mokinio iki 11,3 mokinio) (žr. 36 paveikslą). Kaišiadorių rajono savivaldybėje mokinių ir klasių skaičius mažėjo atitinkamai 8 proc. ir 21 proc. Tai parodo panašią tendenciją kaip ir Neringos savivaldybėje – mažėjant mokinių ir klasių skaičiui, vienai klasei tenkančių mokinių skaičius didėja: Neringos savivaldybėje vidutinis mokinių skaičius, tenkantis vienai klasei padidėjo nuo 8,3 iki 10,2 mokinio, Kaišiadorių rajono savivaldybėje nuo 15,1 iki 16,9 mokinio. Svyravimai šiuo laikotarpiu siekia nuo -15 proc. iki 23 proc. (žr. 3 priedą).

36 paveikslas. Vidutinio mokinių skaičiaus, tenkančio vienai klasei, tendencijos kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Daugelyje kaimiškų savivaldybių vienai mokyklai tenkantis vidutinis mokinių skaičius yra mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Mažiausias vienai mokyklai tenkantis vidutinis mokinių skaičius nuo 2013 – 2014 m. m. iki 2017 – 2018 m. m. matomas Neringos savivaldybėje. Tai parodo, kodėl šioje savivaldybėje ūkio lėšos tenkančios vienam mokiniui, yra vienos didžiausių (žr. 2 priedą).

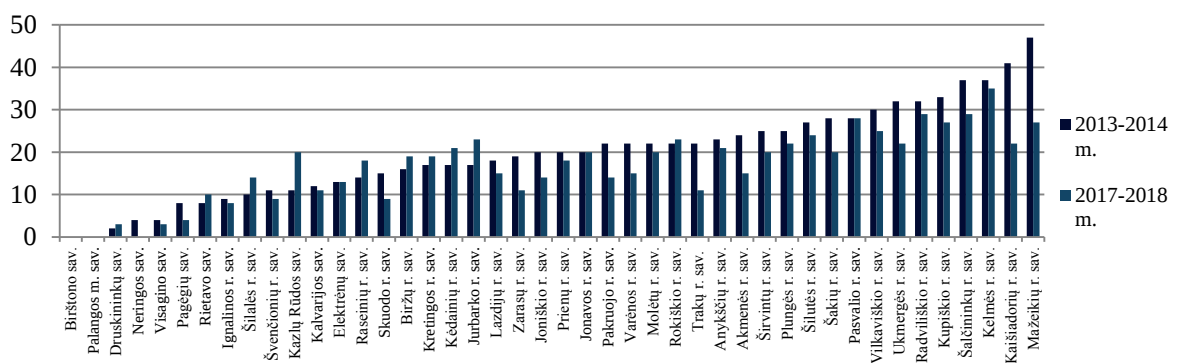

37 paveikslas. Vienai mokyklai tenkantis mokinių skaičius kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Visose kaimiškose savivaldybėse mokinių skaičius mažėja, todėl yra steigiamos jungtinės klasės. Nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. didžiausias jungtinių klasių skaičiaus pokytis matomas Kazlų Rūdos savivaldybėje (įsteigtos 9 jungtinės klasės) ir Jurbarko rajono

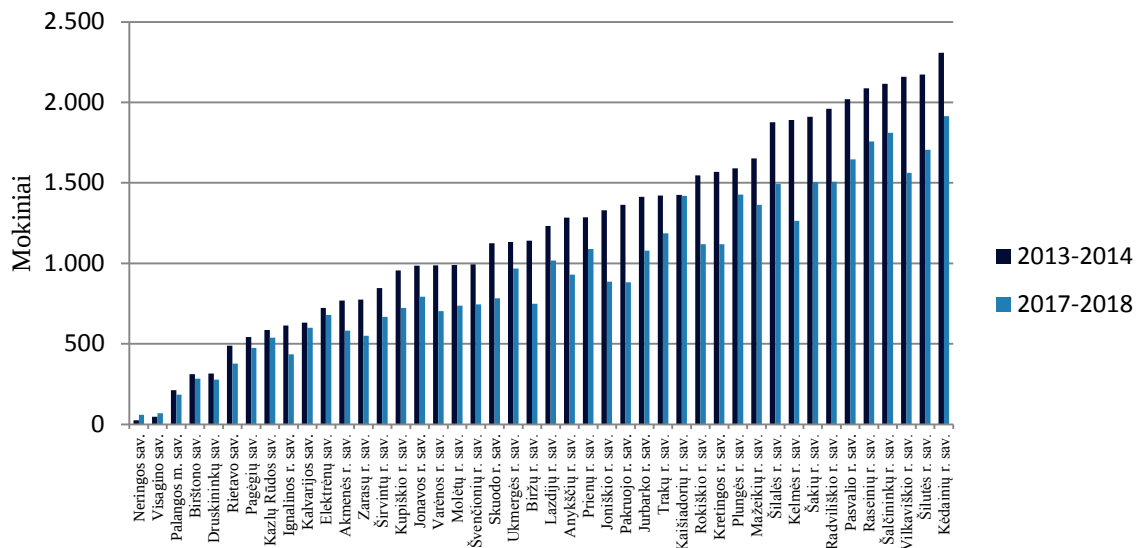
savivaldybėje (įsteigtos 9 jungtinės klasės) (žr. 38 paveikslą). Lyginant su kitomis kaimiškėmis savivaldybėmis, Kazlų Rūdos savivaldybėje jungtinių klasių skaičiaus pokytis nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. yra didžiausias. Šioje savivaldybėje mažėjantis mokinių skaičius ir didėjantis jungtinių klasių skaičius turėtų paskatinti mokyklų ir skyrių mažinimą, tačiau mokyklų ir skyrių skaičius vis didėja. Daugiausia jungtinių klasių sumažinta Trakų rajono, Kaišiadorių rajono ir Mažeikių rajono savivaldybėse. Kaišiadorių rajono savivaldybėje jungtinių klasių mažėjimą galima sieti su mokyklų ir skyrių skaičiaus pokyčius per 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. (uždarytos 2 mokyklos, atidaryti 4 skyriai, sumažinta 19 jungtinių klasių).

38 paveikslas. Jungtinių klasių kaitos tendencijos kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

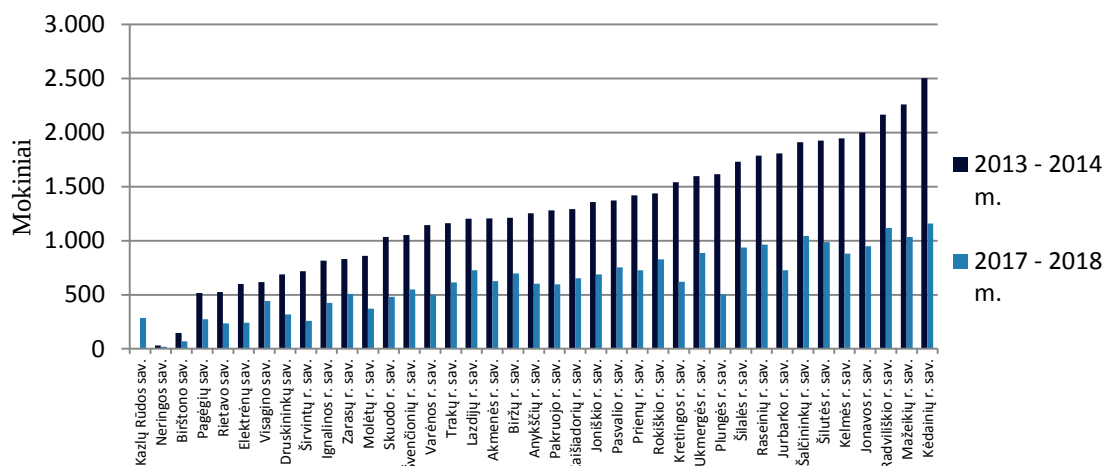
Mažėjant mokinių skaičiui, vežiojamų mokinių skaičius taip pat mažėjo beveik visose kaimiškose savivaldybėse. Dėl ženklaus neigiamo mokinių pokyčio Kelmės rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse mokinių vežiojimas sumažėjo atitinkamai 627 ir 597 mokiniais (žr. 39 paveikslą).

39 paveikslas. Mokinių vežiojimas į mokyklą kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Kaimiškose savivaldybėse nemokamai maitinamų mokinių skaičius mažėjo nuo 2 iki 3 kartų. Tam didelę įtaką daro mažėjantis mokinių skaičius. Nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m. m. visose kaimiškose savivaldybėse mokinių skaičiaus sumažėjo nuo 0 proc. iki -23 proc., o nemokamai maitinamų mokinių skaičius mažėjo nuo -28 proc. iki -69 proc. (žr. 40 paveikslą).

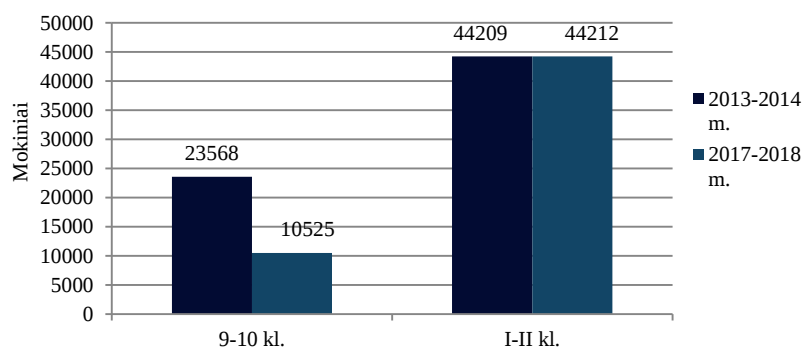
40 paveikslas. Nemokamai maitinamų mokinių skaičius kaimiškose savivaldybėse

Šaltinis: sudaryta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Visos kaimiškos savivaldybės susiduria su neigiamomis demografinėmis tendencijomis. Daugelyje savivaldybių mažėjant mokinių skaičiui didėja vienam mokiniui tenkančios ūkio lėšos, kurios taip pat yra didesnės už Lietuvos vidurkį. Tai parodo neefektyvų ūkio lėšų panaudojimą kaimiškose savivaldybėse. Lyginant mokyklų ir skyrių skaičiaus pokyčius,

atsiranda tokių savivaldybių, kurios nors ir uždaro mokyklas, atidaro vis daugiau skyrių. Kazlų Rūdos savivaldybėje labiausiai pastebimas neefektyvus tinklo valdymas atsižvelgint į ūkio lėšas tenkančias vienam mokiniui ir mokyklų ir skyrių steigimą. Kazlų Rūdos savivaldybėje mažėjant mokinių skaičiui, didinamas mokyklų ir skyrių skaičius, auga ūkio lėšos vienam mokiniui, taip pat daugėja ir jungtinių klasių, o taip pat, dėl neigiamų demografinių tendencijų, mažėja ir vežiojamų bei nemokamai maitinamų mokinių skaičius.

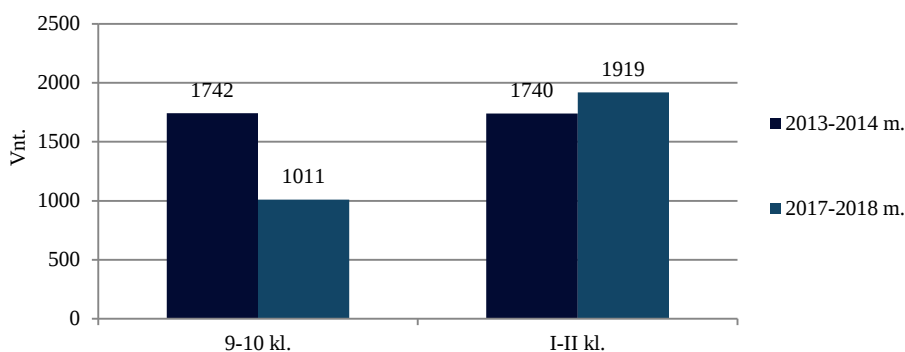
Nepriklausomai nuo savivaldybių priskyrimo konkrečiai grupei (didmiesčių, regioninių centrų, žiedinių ar kaimiškų savivaldybių), Lietuvoje, kitaip nei nagrinėtose užsienio šalyse, persidengia 9-10 klasės ir I-II gimnazijų klasės. Statistiniai duomenys rodo, kad nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m.m. 9-10 klasių moksleivių sumažėjo daugiau nei perpus (žr. 41 paveikslą), o I-II gimnazijų klasių moksleivių skaičius beveik nepakito ir jų šiuo metu yra 4,5 karto daugiau nei 9-10 klasėse.

41 paveikslas. 9-10 kl. ir I-II gimnazinių kl. mokinių sk. pokytis

Šaltinis: parengta Konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Klasių skaičiaus pokyčiai rodo, kad tiek 9-10 klasių, tiek I-II gimnazijų klasių vidutinis mokinių skaičius mažėjo, kadangi klasių komplektų skaičius kito neproporcingai, lyginant su mokinių skaičiaus mažėjimu. Ypač tai pastebima 9-10 klasėse, kur mokinių skaičiui sumažėjus daugiau nei perpus (54,3 proc.), klasių sumažėjo tik 42 proc. (žr. 42 paveikslą).

42 paveikslas. 9-10 kl. ir I-II gimnazinių kl. klasių sk. pokytis

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Šaltinis: parengta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Pagal 2013-2014 m. m., 2017-2018 m. m. tendencijas, mokinių skaičius 9-10 klasėse ir toliau sparčiai mažės kiekvienais metais, todėl šias klases išlaikyti ir užtikrinti tinkamą ugdymo kokybę darysis vis brangiau.

Tinklo pertvarkos esminės problemos:

1. Daugelis savivaldybių pasirenka ne efektyvinti mokyklų tinklą, o skirti daugiau ūkio lėšų vienam mokiniui, išlaikant esamą mokyklų tinklą.
2. Dalis savivaldybių, imituodamos tinklo pertvarką, uždaro mokyklas kaip atskirą juridinį vienetą, tačiau atidaro daugiau skyrių, taip iš esmės paliekant tokį patį mokyklų tinklą, nors mokinių skaičius mažėja.
3. Vykdydamos tinklo pertvarką mokyklos nežymiai sumažina jungtinių klasių skaičių, tačiau jų neatsisako. Jungtinėse klasėse mokinių rezultatai būna prastesni.
4. Sparčiai mažėjant 9-10 klasių mokinių pagrindinėse mokyklose vertėtų svarstyti, ar šių klasių dubliavimasis su gimnazijų I-II klasėmis yra efektyvus ir reikalingas.

1.2.2 Savivaldybių mokyklų tinklo reitingas

Lietuvos savivaldybių mokyklų tinklo vertinimas (pagal savivaldybių grupes) atskleidė esminius kriterijus, kuriais turėtų būti vertinamas Lietuvos savivaldybių mokyklų tinklo efektyvumas. Tai:

- vidutinis mokinių skaičius mokykloje;
- vidutinis mokinių skaičius klasėje;
- vidutinis klasių skaičius mokykloje;
- vidutinis jungtinių klasių skaičius mokykloje;
- vidutinės ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, savivaldybėje.

Vadovaujantis šiais 5 kriterijais, sudarytas Lietuvos mokyklų reitingas. Kiekvienam kriterijui įvertinti panaudoti švietimo valdymo informacinėje sistemoje kaupiami 2017–2018 m. m. savivaldybių duomenys, pagal kuriuos atliktas savivaldybių reitingavimas. Reitingavimas vykdomas suskirstant visas savivaldybes į grupes, po 12 savivaldybių ir šioms grupėms priskiriant balus nuo 1 iki 5. Mažiausias skiriamas balas – 1, kuris

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

suteikiamas savivaldybėms, esančioms reitingo apačioje (vertinimas neigiamas). 5 balai suteikiami savivaldybėms, esančioms reitingo viršuje (vertinimas teigiamas). Sureitingavus visas savivaldybes pagal kiekvieną iš kriterijų, gauti suminiai kiekvienos savivaldybės reitingo balai (žr. lentelę 4). Galimas maksimalus savivaldybei suteiktas reitingo balas – 25 balai, minimalus – 5 balai.

4 lentelė. Savivaldybių reitingas pagal vertinimo kriterijus

Grupė	Savivaldybė	Vidutinis mokinių sk. mokykloje	Vidutinis mokinių sk. klasėje	Vidutinis klasių sk. mokykloje	Vidutinis jungtinių klasių sk. mokykloje	Vidutinės ūkio lėšos, tenkančios 1 mokiniui, savivaldybėje (Eur)	Reitingas
		Balas	Balas	Balas	Balas	Balas	Balas
Didžiųjų m. sav.	Klaipėdos m. sav.	5	5	5	5	5	25
Didžiųjų m. sav.	Vilniaus m. sav.	5	5	5	5	5	25
Regioniniai centrai	Alytaus m. sav.	5	5	5	5	5	25
Didžiųjų m. sav.	Panevėžio m. sav.	5	5	5	4	5	24
Didžiųjų m. sav.	Šiaulių m. sav.	5	5	5	4	5	24
Kaimiškos sav.	Visagino sav.	5	4	5	5	5	24
Didžiųjų m. sav.	Kauno m. sav.	5	5	5	4	4	23
Kaimiškos sav.	Druskininkų sav.	5	5	4	5	4	23
Žiedinės sav.	Kauno r. sav.	5	5	4	5	4	23
Kaimiškos sav.	Švenčionių r. sav.	4	4	4	4	5	21
Regioniniai centrai	Marijampolės sav.	4	5	3	5	4	21
Kaimiškos sav.	Kėdainių r. sav.	5	4	5	3	3	20
Kaimiškos sav.	Kretingos r. sav.	4	4	3	4	4	19
Kaimiškos sav.	Palangos m. sav.	4	5	3	5	2	19
Kaimiškos sav.	Plungės r. sav.	4	4	4	2	5	19
Kaimiškos sav.	Birštono sav.	4	5	2	5	2	18
Kaimiškos sav.	Elektrėnų sav.	4	4	4	2	4	18
Kaimiškos sav.	Jonavos r. sav.	3	4	3	4	4	18
Kaimiškos sav.	Raseinių r. sav.	3	3	4	3	5	18
Kaimiškos sav.	Akmenės r. sav.	5	4	5	1	2	17
Kaimiškos sav.	Radviliškio r. sav.	5	3	5	1	3	17
Kaimiškos sav.	Šilalės r. sav.	3	4	3	3	4	17
Kaimiškos sav.	Skuodo r. sav.	3	3	2	4	5	17
Kaimiškos sav.	Kaišiadorių r. sav.	4	4	3	2	3	16
Kaimiškos sav.	Mažeikių r. sav.	3	5	1	4	3	16
Kaimiškos sav.	Šilutės r. sav.	4	3	4	3	2	16

Grupė	Savivaldybė	Vidutinis mokinių sk. mokykloje	Vidutinis mokinių sk. klasėje	Vidutinis klasių sk. mokykloje	Vidutinis jungtinių klasių sk. mokykloje	Vidutinės ūkio lėšos, tenkančios 1 mokiniui, savivaldybėje (Eur)	Reitingas
		Balas	Balas	Balas	Balas	Balas	Balas
Regioniniai centrai	Tauragės r. sav.	4	3	4	1	4	16
Regioniniai centrai	Utenos r. sav.	4	4	3	2	3	16
Žiedinės sav.	Klaipėdos r. sav.	3	3	4	2	4	16
Žiedinės sav.	Trakų r. sav.	3	3	2	5	2	15
Kaimiškos sav.	Joniškio r. sav.	3	3	3	2	3	14
Kaimiškos sav.	Rietavo sav.	4	1	5	1	3	14
Regioniniai centrai	Telšių r. sav.	2	4	1	2	5	14
Žiedinės sav.	Alytaus r. sav.	3	1	5	1	4	14
Kaimiškos sav.	Kalvarijos sav.	2	2	2	2	5	13
Kaimiškos sav.	Pasvalio r. sav.	3	2	4	1	3	13
Kaimiškos sav.	Šakių r. sav.	3	2	4	3	1	13
Kaimiškos sav.	Ukmergės r. sav.	2	2	3	3	3	13
Kaimiškos sav.	Vilkaviškio r. sav.	2	3	2	4	2	13
Kaimiškos sav.	Pagėgių sav.	1	1	1	5	4	12
Kaimiškos sav.	Prienų r. sav.	3	2	4	2	1	12
Kaimiškos sav.	Rokiškio r. sav.	2	3	2	2	2	11
Žiedinės sav.	Vilniaus r. sav.	2	1	2	4	2	11
Kaimiškos sav.	Anykščių r. sav.	2	3	3	1	1	10
Kaimiškos sav.	Ignalinos r. sav.	2	2	2	3	1	10
Kaimiškos sav.	Molėtų r. sav.	2	2	2	1	3	10
Kaimiškos sav.	Šalčininkų r. sav.	1	1	2	4	2	10
Kaimiškos sav.	Biržų r. sav.	1	3	1	3	1	9
Kaimiškos sav.	Kelmės r. sav.	2	1	3	1	2	9
Kaimiškos sav.	Neringos sav.	1	1	1	5	1	9
Kaimiškos sav.	Zarasų r. sav.	2	2	2	2	1	9
Žiedinės sav.	Šiaulių r. sav.	1	1	1	4	2	9
Kaimiškos sav.	Kupiškio r. sav.	2	1	3	1	1	8
Kaimiškos sav.	Lazdijų r. sav.	1	1	1	3	2	8
Kaimiškos sav.	Pakruojo r. sav.	1	2	1	3	1	8
Kaimiškos sav.	Širvintų r. sav.	1	1	2	1	3	8
Kaimiškos sav.	Varėnos r. sav.	1	2	1	3	1	8
Žiedinės sav.	Panevėžio r. sav.	1	2	1	3	1	8
Kaimiškos sav.	Jurbarko r. sav.	1	2	1	2	1	7
Kaimiškos sav.	Kazlų Rūdos sav.	1	1	1	1	3	7

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Atlikus savivaldybių mokyklų tinklo reitingavimą pagal pasirinktus kriterijus, nustatyta, kad maksimalų galimą reitingo balą – 25 balus gavo trys savivaldybės. Iš jų dvi savivaldybės patenka į didmiesčių grupę. Tai Klaipėdos miesto savivaldybė ir Vilniaus miesto savivaldybė. Taip pat maksimalų reitingo balą gavo viena savivaldybė, patenkanti į regioninių centrų grupę. Tai Alytaus miesto savivaldybė. Mažiausius reitingo balus (7 balus) gavo dvi kaimiškų savivaldybių grupei priskirtos savivaldybės: Kazlų Rūdos savivaldybė, Jurbarko rajono savivaldybė (žr. 5 lentelę). Detalūs savivaldybių reitingai pagal savivaldybių grupes pateikti 4 priede.

5 lentelė. Savivaldybių reitingas, atsižvelgiant į savivaldybių priskyrimą savivaldybių grupei

Savivaldybių grupė	Aukščiausią reitingą gavusios savivaldybės	Mažiausią reitingą gavusios savivaldybės
Didžiųjų miestų savivaldybės	Klaipėdos m. sav. - 25 balai. Vilniaus m. sav. - 25 balai.	Kauno m. sav. - 23 balai.
Regioniniai centrai	Alytaus m. sav. - 25 balai.	Telšių r. sav. - 14 balų.
Žiedinės savivaldybės	Kauno r. sav. - 23 balai.	Panevėžio r. sav. - 8 balai.
Kaimiškos savivaldybės	Visagino sav. - 24 balai.	Jurbarko r. sav. - 7 balai. Kazlų Rūdos sav. - 7 balai.

Šaltinis: sudaryta konsultanto, remiantis ŠVIS duomenimis

Vadovaujantis sudarytu savivaldybių reitingu, detaliam alternatyvų vertinimui pasirinktos žemiausią reitingo balą surinkusios savivaldybės: Kazlų Rūdos savivaldybė, Jurbarko rajono savivaldybė.

1.3 Mokyklų tinklo pertvarkos alternatyvos ir optimali mokyklų tinklo pertvarkos alternatyva

Alternatyvų vertinimui ir optimalios alternatyvos parinkimui bus analizuojamas Kazlų Rūdos savivaldybės ir Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų tinklas. Nustatyta optimali Lietuvos mokyklų tinklo pertvarkos alternatyva. Mažiausią reitingo balą (7 balus) gavusių Kazlų Rūdos savivaldybės ir Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų tinklo vertinimui pasirinktos trys alternatyvos:

- I alternatyva – reorganizuoti mokyklą, ją pertvarkant į mokyklos skyrių;
- II alternatyva – uždaryti mokyklą, perkelti mokinius į kitas mokyklas;

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

- III alternatyva – nieko nedaryti;

I alternatyvos atveju Kazlų Rūdos savivaldybės ir Jurbarko rajono savivaldybės mokyklos vertinamos atsižvelgiant į 2 kiekybiniai kriterijus – mokinių skaičių mokykloje ir vidutinį mokinių skaičių klasėje ir 1 kokybinį kriterijų – mokinių pasiekimų rezultatus. Šios alternatyvos atveju, mokyklai atitikus visus 3 nustatytus kriterijus, siūloma reorganizuoti mokyklą, prijungiant ją kaip skyrių prie kitos mokyklos.

II alternatyvos atveju Kazlų Rūdos savivaldybės ir Jurbarko rajono savivaldybės mokyklos vertinamos atsižvelgiant į 3 kiekybinius kriterijus – mokinių skaičių mokykloje, vidutinį mokinių skaičių klasėje, jungtines klases ir 1 kokybinį kriterijų – mokinių pasiekimų rezultatus. Šios alternatyvos atveju, mokyklai atitikus bent 3 iš 4 nustatytų kriterijų, siūloma uždaryti mokyklą, o mokinius perkelti į kitą mokyklą.

III alternatyvos atveju, Kazlų Rūdos savivaldybės ir Jurbarko rajono savivaldybės mokykloms vertinti nėra nustatomi konkretūs kriterijai, kaip I ir II alternatyvų atveju. Šios alternatyvos atveju bus nagrinėjamos tos pačios mokyklos, kurios atitiks bent 3 iš 4 II alternatyvai nustatytų kriterijų.

Alternatyvų kriterijai ir jiems nustatytos reikšmės detalizuotos 6 lentelėje.

6 lentelė. Projekto alternatyvų vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Nr.	Kriterijus	I alternatyva – reorganizuoti mokyklą, pertvarkant į mokyklų skyrių	II alternatyva – uždaryti mokyklą, perkeltiant mokinius į kitas mokyklas	III alternatyva – nieko nedaryti
1.	Mokinių skaičius mokykloje	Pradinėje mokykloje mokosi mažiau kaip 32 mokiniai. Progimnazijoje (5-8 klasėse) mokosi mažiau kaip 32 mokiniai. Progimnazijoje (1-4, 5-8 klasėse) mokosi mažiau kaip 64 mokiniai. Pagrindinėje mokykloje (5-10 klasėse) mokosi mažiau kaip 48 mokiniai. Pagrindinėje mokykloje (1-4, 5-10 klasėse) mokosi mažiau kaip 80 mokinių. Gimnazijoje (1-8 klasės, I-IV gimn. klasės) mokosi 104 mokiniai. Gimnazijoje (I-IV gimn. klasėse) mokosi mažiau kaip 40 mokinių.	Pradinėje mokykloje mokosi mažiau kaip 32 mokiniai. Progimnazijoje (5-8 klasėse) mokosi mažiau kaip 32 mokiniai. Progimnazijoje (1-4, 5-8 klasėse) mokosi mažiau kaip 64 mokiniai. Pagrindinėje mokykloje (5-10 klasėse) mokosi mažiau kaip 48 mokinių. Pagrindinėje mokykloje (1-4, 5-10 klasėse) mokosi mažiau kaip 80 mokinių. Gimnazijoje (1-8 klasės, I-IV gimn. klasės) mokosi 104 mokiniai. Gimnazijoje (I-IV gimn. klasėse) mokosi mažiau kaip 40 mokinių.	Alternatyvai kriterijai nenustatyti

Nr.	Kriterijus	I alternatyva – reorganizuoti mokyklą, pertvarkant į mokyklų skyrių	II alternatyva – uždaryti mokyklą, perkelti mokinius į kitas mokyklas	III alternatyva – nieko nedaryti
2.	Vidutinis mokinių skaičius klasėje	Pradinė mokykla, progimnazija, pagrindinė mokykla, turinti mažiau kaip 8 mokinius vienoje klasėje. Gimnazija, turinti mažiau kaip 10 mokinių vienoje klasėje.	Pradinė mokykla, progimnazija, pagrindinė mokykla, turinti mažiau kaip 8 mokinius vienoje klasėje. Gimnazija, turinti mažiau kaip 10 mokinių vienoje klasėje.	
3.	Jungtinės klasės	Neatsižvelgiama	Yra bent viena jungtinė klasė	
4.	Mokinių pasiekimų rezultatai	Pradinėje mokykloje, progimnazijoje, NMPP matematikos pasiekimai žemesni už šalies vidurkį. Pagrindinėje mokykloje, gimnazijoje, PUPP matematikos pasiekimai žemesni už šalies vidurkį.	Pradinėje mokykloje, progimnazijoje, NMPP matematikos pasiekimai žemesni už šalies vidurkį. Pagrindinėje mokykloje, gimnazijoje, PUPP matematikos pasiekimai žemesni už šalies vidurkį.	

Šaltinis: sudaryta konsultanto

Pagal nustatytus kriterijus, vertinamos 8 Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklos ir 13 Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų. Iš jų, alternatyvoms nustatytus kriterijus atitinka 6 mokyklos, po tris iš kiekvienos savivaldybės (žr. 5 priedą).

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

7 lentelė. Projekto alternatyvų vertinimas

I alternatyva – reorganizuoti mokyklą, pertvarkant į mokyklų skyrių	II alternatyva – uždaryti mokyklą, perkelti mokinius į kitas mokyklas	III alternatyva – nieko nedaryti
Šios alternatyvos atveju bus pertvarkomos į mokyklų skyrius 6 mokyklos.	Šios alternatyvos atveju bus uždaromos 6 mokyklos ir mokiniai perkelti į kitas mokyklas.	Šios alternatyvos atveju 6 mokyklos toliau paliekamos veikti, kaip atskiras juridinis vienetas, t. y. nebus imtasi jokių veiksmų.
Reorganizavus mokyklą į skyrius, bus sumažinamas administracinis personalas (nuo 15 darbuotojų iki 6 darbuotojų). Vietoje mokyklos direktoriaus ir pavaduotojo (-ų), bus paliekamas dirbti vienas asmuo - pavaduotojas. Taip sutaupomos darbo užmokesčio lėšos, apytikriai 167,3 tūkst. Eur per metus arba 92,2 tūkst. Eur Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 75,1 tūkst. Eur. Jurbarko rajono savivaldybėje. <i>(Darbo užmokestis apskaičiuotas darant prielaidą, kad administracijos personalas dirba pilnu etatu)</i>	Uždarius mokyklą ir perkėlus mokinius į kitas mokyklas, bus sumažintos išlaidos mokyklos administracijų personalo darbo užmokesčiui, apytikriai 269,9 tūkst. Eur per metus arba 143,5 tūkst. Eur Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 126,4 tūkst. Eur. Jurbarko rajono savivaldybėje. <i>(Darbo užmokestis apskaičiuotas darant prielaidą, kad administracijos personalas dirba pilnu)</i>	Šios alternatyvos atveju, nieko nedarant, vertinamų mokyklų administracijos personalo darbo užmokesčiui turės būti skiriama 269,9 tūkst. Eur per metus arba 143,5 tūkst. Eur Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 126,4 tūkst. Eur. Jurbarko rajono savivaldybėje. <i>(Darbo užmokestis apskaičiuotas darant prielaidą, kad administracijos personalas dirba pilnu)</i>
Reorganizuojant mokyklą į skyrius, iš savivaldybių biudžetų mokykloms skiriamos ūkio lėšos išliks tokios pačios, t. y. 333,3 tūkst. Eur kas metus, 160 tūkst. Eur Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 173,3 tūkst. Eur. Jurbarko rajono savivaldybėje. <i>(Ūkio lėšos apskaičiuotos vadovaujantis vidutine 1 mokiniui tenkančia ūkio lėšų suma savivaldybėje)</i>	Uždarius mokyklą, bus sutaupyta iš savivaldybių biudžetų skiriamos mokykloms ūkio lėšos, t. y. šiek tiek daugiau kaip 333,3 tūkst. Eur kasmet. Kazlų Rūdos savivaldybėje atitinkamai 160 tūkst. Eur, Jurbarko rajono savivaldybėje 173,3 tūkst. Eur. <i>(Ūkio lėšos apskaičiuotos vadovaujantis vidutine 1 mokiniui tenkančia ūkio lėšų suma savivaldybėje)</i>	Palikus mokyklą veikti, kaip ir iki šiol, šių mokyklų išlaikymui iš savivaldybių biudžetų turės būti skiriama šiek tiek daugiau kaip 333,3 tūkst. Eur ūkio lėšų kas metus. Kazlų Rūdos savivaldybėje atitinkamai 160 tūkst. Eur, Jurbarko rajono savivaldybėje 173,3 tūkst. Eur. <i>(Ūkio lėšos apskaičiuotos vadovaujantis vidutine 1 mokiniui tenkančia ūkio lėšų suma savivaldybėje)</i>
Šios alternatyvos atveju, savivaldybėje vidutinis mokinių skaičius klasėje išliks toks pat (12,9 mokinio Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 13,4 mokinio Jurbarko rajono savivaldybėje), nes reorganizavus mokyklą į skyrius, klasių komplektų skaičius nekis. Jungtinės klasės turės 4 mokyklos iš 8 Kazlų Rūdos	Mokyklų uždarymo ir mokinių perkėlimo į kitas mokyklas atveju, Kazlų Rūdos savivaldybės klasių komplektų skaičius sumažės 33 vienetais ir 206 mokiniai bus perkelti į kitas mokyklas. Jurbarko rajono savivaldybėje klasių komplektų skaičius sumažės 28 vienetais ir 175 mokiniai bus perkelti į kitas mokyklas.	Šios alternatyvos atveju, kaip ir I alternatyvos atveju (reorganizavus mokyklą į skyrius), savivaldybėje vidutinis mokinių skaičius klasėje išliks toks pat (12,9 mokinio Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 13,4 mokinio Jurbarko rajono savivaldybėje), nes klasių komplektų skaičius nesikeis. Jungtinės klasės turės 4 mokyklos iš 8 Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų. Jurbarko rajono savivaldybėje

I alternatyva – reorganizuoti mokyklą, pertvarkant į mokyklų skyrių	II alternatyva – uždaryti mokyklą, perkelti mokinius į kitas mokyklas	III alternatyva – nieko nedaryti
savivaldybės mokyklų. Jurbarko rajono savivaldybėje jungtines klases turės 6 mokyklos iš 13 savivaldybės mokyklų. Ir toliau skyriuose sukomplektuotos klasės turės mažesnę vidutinę mokinių skaičių, nei „Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše“ nustatytas minimalus mokinių skaičius klasėje: 8 mokiniai – 1-10 klasėse, 12 mokinių – 11-12 klasėse.	Uždarius mokyklą tam pačiam mokinių srautui, bus sukomplektuotos mažesnės klasių skaičius: Kazlų Rūdos savivaldybėje 1344 mokiniui teks 65 klasės, vietoje 98, Jurbarko rajono savivaldybėje 2880 mokiniui teks 158 klasės, vietoje 186 klasių. Taip bus padidintas vidutinis mokinių skaičius tenkantis vienai klasei ir bus panaikintos jungtinės klasės. Bus užtikrintas „Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše“ numatytas minimalus mokinių skaičius klasėje: mažiausiai 8 mokiniai pagrindinėse mokyklose ir mažiausiai 12 mokinių gimnazijose.	jungtines klases turės 6 mokyklos iš 13 savivaldybės mokyklų. Ir toliau mokyklose sukomplektuotos klasės turės mažesnę vidutinę mokinių skaičių, nei „Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše“ nustatytas minimalus mokinių skaičius klasėje: 8 mokiniai – 1-10 klasėse, 12 mokinių – 11-12 klasėse.
Mokyklų reorganizavimo į skyrius atveju, ugdymo finansavimas nesikeis, todėl daroma prielaida, kad negerės ugdymo kokybė ir mokinių pasiekimai išliks mažesni už šalies vidurkį.	Mokyklų uždarymo ir mokinių perkėlimo į kitas mokyklas atveju, tikėtina mokiniai gaus kokybiškesnes ugdymo paslaugas didesnėse mokyklose, nei mokėsi iki tol, todėl tikėtina gerės jų pasiekimai.	Šios alternatyvos atveju ugdymo finansavimas nesikeis, todėl daroma prielaida, kad negerės ugdymo kokybė ir mokinių pasiekimai išliks mažesni už šalies vidurkį.

Šaltinis: sudaryta konsultanto

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART
CONTINENT | SC

Alternatyvų atveju „nieko nedaryti“ (III alternatyva) ar „reorganizuoti mokyklą, pertvarkant į mokyklų skyrių“ (I alternatyva), teigiamo poveikio nebus arba jis bus labai menkas. Abiejų alternatyvų atveju, mokiniams bus užtikrintas ugdymas „prie namų“, tačiau ugdymo kokybė ir toliau išliks nepakitusi, dalis mokinių ir toliau turės mokytis jungtinėse klasėse. Mokyklų reorganizavimo atveju, bus sumažintas administracijos personalo dydis ir sutaupytos savivaldybių biudžetų lėšos.

Mokyklų uždarymo ir mokinių perkėlimo į kitas mokyklas atveju (II alternatyva) ekonominė – socialinė, finansinė nauda bus labiau teigiama, nei neigiama, todėl II alternatyva „uždaryti mokyklą, perkelti mokinius į kitas mokyklas“ pasirenkama kaip optimali projekto alternatyva. Alternatyvos atveju bus gautas teigiamas poveikis, nes bus sumažintos išlaidos administracijos išlaikymui. Bus sutaupytos ūkio (aplinkos) lėšos mokyklos infrastruktūros išlaikymui, skiriamos iš savivaldybės biudžeto lėšų. Bus panaikintos jungtinės klasės, nepilni klasių komplektai. Ugdymo planui skiriamos lėšos leis užtikrinti aukštesnės kokybės ugdymą ir pagerinti mokinių pasiekimus. Taip pat šios alternatyvos atveju bus padarytas ir neigiamas poveikis, tačiau jis labiau susijęs su personalu, nei su mokiniais ir jų ugdymu. Atsiras nesutarimai mokyklos bendruomenėje, dalis pedagogų neteks darbo vietos, turės būti užtikrintos išeitinės išmokos pedagogams. Uždarytų mokyklų mokiniams nebus užtikrintas ugdymas „prie namų“, bus reikalingos vežiojimo paslaugos.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

2 Rekomendacijos dėl Lietuvos mokyklų tinklo pertvarkos įgyvendinimo

Mokyklų tinklo pertvarkos tikslas – atsižvelgiant į šalies demografinius pokyčius, užtikrinti gerėjančius mokinių pasiekimus ir ugdymo bei ugdymosi rezultatus, ekonomišką ir efektyvą infrastruktūros išlaikymą, didinant mokyklų bendradarbiavimą.

2.1 Mokyklų tinklo pertvarkos kriterijai

Kadangi mokyklų tinklo optimizavimas yra susijęs su įvairiais veiksniais, paliečia daug įvairių suinteresuotų grupių, priimant sprendimus turi būti atliekamas kompleksinis įvairių kriterijų vertinimas. Atliekant savivaldybių mokyklų tinklo reitingavimą (žr. skyrių 1.2.2.) išskirti 5 esminiai kriterijai, kuriais įvertintos ir sureitinguotos savivaldybės, tai:

- Vidutinis mokinių skaičius mokykloje;
- Vidutinis mokinių skaičius klasėje;
- Vidutinis klasių skaičius mokykloje;
- Vidutinis jungtinių klasių skaičius mokykloje;
- Vidutinės ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, savivaldybėje.

Atsižvelgiant į šiuos kriterijus aiškiai išsiskiria savivaldybės, kurios mokyklų tinklą tvarkosi geriau, kurios prasčiau, bet neatspindi realios kiekvienos mokyklos situacijos, todėl vertinant konkrečią mokyklą rekomenduojama atsižvelgti į šiuos kriterijus:

- Mokinių skaičių mokykloje (pagal mokyklos tipus);
- Mokinių skaičių klasėje;
- Jungtinių klasių skaičių mokykloje;
- Nepilnas klases mokykloje;
- Ūkio lėšas tenkančias vienam mokyklos mokiniui.

2.2 Mokyklų tinklo optimizavimo modeliai

Pagrindiniai galimi mokyklų pertvarkos būdai modeliai yra du: mokyklų uždarymas, perkelti mokinius į kitą mokyklą arba mokyklų apjungimas. Abu šie metodai turi siekti šių

pagrindinių tikslų: gerinti ugdymo kokybę, mažinti neefektyvų finansavimą, užtikrinti prieinamumą. Prie šių tikslų siekimo gali prisidėti ir mokyklų bendradarbiavimas (jungtinė veikla). Teisės doktrinoje jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis pagal teisinį tikslą priskiriama prie bendradarbiavimo sutarčių grupės, t. y. sutarčių, kurių kvalifikuojamasis požymis yra sutarties šalių bendri tikslai, todėl siūlant rekomendacijas dėl mokyklų tinklo pertvarkos vartojama sąvoka “bendradarbiavimas”.

Tiek mokyklų uždarymo, tiek mokyklų jungimo metodai yra plačiai naudojami Vakarų Europoje ir nėra aiškaus atsakymo, kuris variantas pranašesnis. Visgi jungtinės mokyklos modelis dažniau naudojamas atokesnėse vietovėse, kuriose, uždarius mokyklas, mokiniams būtų per toli vykti į kitoje gyvenvietėje esančias mokyklas.

EBPO ataskaitose teigiama, kad nėra optimalaus mokyklos dydžio ar pertvarkos varianto, tad pasiūlymai bus pateikiami abiem modeliams: ir mokyklų uždarymo, ir mokyklų jungimo.

2.2.1 Rekomendacijos dėl mokyklų uždarymo ir (arba) jungimo

Mokyklos uždarymas suprantamas kaip procesas, kur mokykla, kaip juridinis vienetas baigia funkcionuoti. Mokyklos jungimas suprantamas kaip procesas, kurio metu vykdoma reorganizacija. Mokykla kaip atskiras juridinis vienetas baigia funkcionuoti ir tampa kito juridinio vieneto dalimi (skyriumi ar filialu).

Vertinant mokyklą dėl tolimesnio jos funkcionavimo, pirmiausiai rekomenduojama vertinti mokinių skaičius mokykloje, atsižvelgiant į mokyklos tipą. Rekomenduojama svarstyti dėl mokyklos uždarymo ar jungimo su kita mokykla, kai mokinių skaičius mokykloje tendencingai mažėja ir kai mokinių skaičius mokykloje yra mažesnis, nei:

- pradinėje mokykloje - 32 mokiniai;
- progimnazijoje (5-8 klasėse) - 32 mokiniai;
- progimnazijoje (1-4, 5-8 klasėse) - 64 mokiniai;
- pagrindinėje mokykloje (5-10 klasėse) - 48 mokiniai;
- pagrindinėje mokykloje (1-4, 5-10 klasėse) - 80 mokinių;
- gimnazija (1-8 klasės, I-IV gimnazijos klasės) – 104 mokiniai;

- gimnazijoje (I-IV gimnazijos klasėse) - 40 mokinių.

Šiuo atveju, labiau rekomenduojama uždaryti mokyklą ir mokinius perkelti į kitą (-as) mokyklą, nei jungti prie kitos mokyklos įkuriant skyrių ar filialą. Mažą mokinių skaičių turinčios mokyklos dažnu atveju negali užtikrinti kokybiškos ugdymo kokybės, ugdymo planui įgyvendinti skiriama lėšų dalis gali patenkinti tik bazinius ugdymo poreikius, o šių mokyklų mokinių pasiekimai yra labai prasti. Atsakingai į savo vaikų ugdymą žiūrintys tėvai, priima sprendimus patys perkelti savo vaikus į kitas, didesnes ir geresnius ugdymo rezultatus pasiekiančias mokyklas, todėl yra abejotina nauda dėl tokių mokyklų tolimesnės veiklos, jas reorganizuojant į skyrių ar filialą.

Apžvelgiant Lietuvos mokyklų tinklą matyti, kad daugumoje savivaldybių yra mokyklų, kur didžioji dalis ar net visos klasės yra jungtinės. Pavyzdžiui pagrindinėje mokykloje bendras mokinių skaičius 19, klasių skaičius 6, jungtinių klasių skaičius 6 arba pagrindinėje mokykloje bendras mokinių skaičius 53, klasių skaičius 11, jungtinių klasių skaičius 8. Jungtinių klasių skaičius mokykloje, turėtų būti vertinamas kaip vienas iš kertinių požymių, dėl sprendimo uždaryti mokyklą (mokyklos reorganizavimas į skyrių ar filialą situacijos nepakeis). Šiuo atveju, kai jungtinių klasių skaičius yra didesnis nei 20 proc. visų mokyklos klasių, rekomenduojama uždaryti mokyklą ir mokinius perkelti į kitas mokyklas.

Taip pat, siekiant geresnės ugdymo kokybės ir palankesnių ugdymosi sąlygų mokiniams, ir palankesnių darbo sąlygų mokytojams, rekomenduojama neleisti jungti daugiau kaip 2 gretimas klases pradinio ugdymo programoje. Šiuo metu „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse“ pateikiama tik rekomendacija jungti gretimas klases pradinio ugdymo programoje (jungiant dvi, tris ar keturias klases). Taip pat, siekiant užtikrinti tinkamą ir sklandų mokymosi ir mokymo procesą, rekomenduojama didžiausią leistiną mokinių jungtinėje klasėje skaičių mažinti: pradinio ugdymo programoje iki 16 mokinių (dabar nustatytas maksimalus mokinių skaičius 24 mokiniai), pagrindinio ugdymo programoje iki 20 mokinių (dabar nustatytas maksimalus mokinių skaičius 30 mokinių).

Lietuvoje, kitaip nei nagrinėtose užsienio šalyse, persidengia 9-10 klasės ir I-II gimnazijos klasės. Nuo 2013-2014 m. m. iki 2017-2018 m.m. 9-10 klasių moksleivių sumažėjo nuo 23,6 tūkst. iki 10,5 tūkst., o I-II gimnazijos klasių moksleivių skaičius beveik nepakito ir yra 44,2 tūkst. mokinių. Atsižvelgiant į tai, rekomenduojama naikinti 9-10 klases, taip pagrindines mokyklas reorganizuojant į progimnazijas. Mokiniai, siekiantys vidurinio išsilavinimo bus ugdomi gimnazijose, o mokiniai nesiekiantys vidurinio išsilavinimo, bet siekiantys įgyti pagrindinį išsilavinimą, tai galės padaryti pabaigę profesinę mokyklą. Atsižvelgiant į tai,

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

rekomenduojama naikinti mokyklos tipą – pagrindinė mokykla, nes perkėlus 9-10 klases į gimnazijas ir profesinio ugdymo įstaigas, pagrindinė mokykla atlieka tą pačią funkciją kaip ir progimnazijos tipo mokykla.

Profesinis ugdymas prieinamas 76 profesinio ugdymo įstaigose arba 44 savivaldybėse. Siekiant užtikrinti 9-10 klasių baigimą ir įgyti profesinį išsilavinimą, 17 savivaldybių mokiniai turės tęsti mokslus kitose savivaldybėse. Savivaldybių ir profesinio ugdymo įstaigų pasiskirstymas pateiktas 6 priede.

Atsižvelgiant į tai, kad vienoje teritorijoje gali veikti kelios skirtingo profilio mokyklos (gimnazija, profesinio ugdymo įstaiga ir ar specialioji mokykla), esant infrastruktūros pajėgumų galimybėms ir lėšų taupymo sumetimais, siekiant įgyvendinti įtraukiojo ugdymo nuostatas ir taupant lėšas bei užtikrinant ugdymo kokybę rekomenduojama šias mokymo įstaigas jungti.

Atsižvelgiant į mokyklas, turinčias mažą mokinių skaičių, neretai pasitaiko, kad net sujungus klases nėra užtikrinamas minimalus mokinių skaičius tenkantis vienai klasei. Šiuo metu, tiek „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėse“, tiek „Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše“ nustatytas minimalus mokinių skaičius: pradinio ir pagrindinio ugdymo programoje 8 mokiniai, vidurinio ugdymo programoje 12 mokinių. Vadovaujantis tuo, kad nepilnose klasėse yra sudėtingiau užtikrinti ugdymo kokybę, rekomenduojama iš valstybės biudžeto neskirti finansavimo nepilnų klasių ugdymo planui finansuoti. Tai turėtų paskatinti savivaldybes imtis spartesnės mokyklų tinklo pertvarkos.

Siekiant, kad savivaldybės imtųsi efektyvesnės mokyklų (kurios savininkė arba viena iš dalininkų yra savivaldybė (kai valstybė nedalyvauja dalininkės teisėmis)) tinklo pertvarkos, mokyklų uždarymo ir mokinių perkėlimo į kitas mokyklas atveju, rekomenduojama iš valstybės biudžeto finansuoti 50 proc. vaikų vežiojimo paslaugų išlaidų. Tai turėtų būti paskata savivaldybėms imtis spartesnės mokyklų tinklo pertvarkos.

Uždarant mokyklas ir perkelti mokinius į kitas mokyklas, rekomenduojama atsižvelgti į tai, ar mokinys gauna nemokamą maitinimą ir tokius mokinius perkelti į mokyklas, kur nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičius būtų kuo mažesnis. Tokiu atveju, mokinys ir mažiau socialiai palankios aplinkos bent dalį dienos patektų į socialiai palankesnę aplinką.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT|SC

Taip pat, uždariant mokyklas ir mokinius perkeltiant į kitas mokyklas, rekomenduojama mokinius perkelti ne tik kad į artimiausią veikiančią mokyklą, bet atsižvelgti ir į mokyklos infrastruktūrą ir turimus išteklius.

Taipogi vienas iš esminių veiksnių, lemiančių sprendimą uždaryti mokyklą ir mokinius perkelti į kitas mokyklas ar reorganizuoti mokyklą į skyrių ar filialą, rekomenduojama vadovautis ne tik mokinių skaičiumi mokykloje, klasėje, bet taip pat atsižvelgti ir į ūkio lėšas tenkančias vienam mokyklos mokiniui. 2017-2018 m. m. ŠVIS duomenimis, 27 iš 60 savivaldybių ūkio lėšos tenkančios 1 mokiniui yra didesnės, nei Lietuvos vidurkis (792 Eur), o skirtumas tarp mažiausių ūkio lėšų tenkančių 1 mokiniui ir didžiausių atitinkamai yra 410 Eur ir 1276 Eur.

Mokinių į kitas mokyklas perkėlimo atveju, rekomenduojama perkelti mokinius į tas mokyklas, kur mokinių pasiekimai yra aukštesni. Rekomenduojama vertinti gimnazijose ir pagrindinėse mokyklose PUPP rezultatus, progimnazijose ir pradinėse mokyklose NMPP rezultatus.

Mokyklų tinklo pertvarkoje yra svarbu įvertinti ir priimti sprendimus dėl mokyklų jungimo atsižvelgiant ir į administracines išlaidas. Rekomenduojama vykdyti administracinių išlaidų optimizavimą skiriant vieną mokyklos vadovą kelioms mokykloms (įdarbinant nepilnu etatu kiekvienoje iš mokyklų).

Mokyklų tinklo pertvarkoje yra svarbu įvertinti ir priimti sprendimus dėl mokyklų jungimo atsižvelgiant ir į administracines išlaidas. Rekomenduojama vykdyti administracinių išlaidų optimizavimą skiriant vieną mokyklos vadovą kelioms mokykloms. Taip būtų ne tik taupomos lėšos darbo užmokesčiui, bet ir tikėtina leistų pakelti vadovų kompetencijos lygį šalyje. Dabar mokyklų vadovų darbo užmokestis svyruoja nuo apytikriai 800 iki 1500 Eur ir skaičiuojamas nuo mokyklos dydžio. Nevykdant tinklo pertvarkos gali būti sudėtinga pritraukti aukštos kvalifikacijos ir jaunesnio amžiaus vadovus į mokyklas, kur jie yra reikalingi dėl žemų ir negerėjančių mokinių pasiekimų (dažnu atveju tai yra mažą mokinių skaičių turinčios mokyklos). Tyrimai rodo, kad vadovavimas gali daryti lemiamą įtaką mokinių ugdymosi rezultatams. Pakeitus vadovą iš „vidutinio“ į „puikų“, mokinių rezultatai gali gerėti net iki 20 proc.

Atsižvelgiant į šiame skyriuje pateiktą informaciją, rekomenduojama mažą mokinių skaičių, daug jungtinių ar nepilnų klasių turinčias mokyklas uždaryti ir mokinius perkelti į kitas, didesnes ir geresnes ugdymo sąlygas suteikiančias mokyklas, nei tokias mokyklas reorganizuoti į skyrius ar filialus. Lietuvos mokyklų tinklo pertvarkos praktika rodo, kad

reorganizavus mokyklą į skyrių ar filialą, po kelerių metų jis vis tiek būna uždaromas. Taip pat, mokyklos reorganizavimas į skyrių ar filialą neišsprendžia pagrindinių problemų (finansavimo, ugdymo kokybės, ugdymo rezultatų pagerėjimo ir pan.). Mokyklų reorganizavimas į skyrių ar filialą garantuoja tik tai, kad mokiniams bus prieinamas „ugdytas prie namų“, o sprendimas tinkamas tik tuo atveju, kai artimiausia mokykla yra sunkiai pasiekiamą (pvz. mokykla kitoje savivaldybėje, o kelionė į vieną pusę truktų daugiau nei 1 val. ir pan.).

2.2.2 Rekomendacijos dėl mokyklų bendradarbiavimo

Mokyklų tinkle efektyvumui didinti, mokinių ir mokytojų poreikių tenkinimo užtikrinimui, tų pačių ar skirtingų tipų mokykloms rekomenduojama sudaryti bendradarbiavimo sutartis dėl dalinimosi žmogiškaisiais resursais, materialiais resursais, vykdomomis bendromis projektinėmis veiklomis, prieinamumo užtikrinimu.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje mokytojų amžius didėja ir daliai mokytojų artėja pensinis amžius, o kai kurių dėstomų dalykų mokytojų trūksta jau dabar ar pradės trūkti neužilgo, rekomenduojama dalintis žmogiškaisiais resursais, rotuojant trūkstamus mokytojus tarp mokyklų. Arba, sudaryti bendradarbiavimo sutartis tarp mokyklų ir mokinius atskirų dalykų mokyti kitoje mokykloje, nei yra mokinių nuolatinė mokykla. T. y. mokiniai pagal sutartą grafiką dalį laiko būtų ugdomi kitose mokyklose.

Mokytojų trūkumas ypatingai jaučiamas, kai atsiranda pavadavimo poreikis. Šiai problemai spręsti galėtų pasitarnauti kelių mokyklų bendradarbiavimas (esančių toje pačioje ar kaimyninėse savivaldybėse). Atsiradus pavadavimo poreikiui, bet mokykloje neturint resursų, bendradarbiavimo sutartis tarp kelių mokyklų padėtų išspręsti vaikų ugdymo problemą šiuo laikotarpiu.

Taip pat, jei nėra galimybės dalintis žmogiškaisiais resursais, rekomenduojama tarp mokyklų sudaryti bendradarbiavimo sutartį dėl mokytojų perkvalifikavimo. T. y. vienos savivaldybės mokykloms ar net kelių savivaldybių mokykloms ieškoti galimybių, kaip mokytojų perkvalifikavimo procedūrą supaprastinti ir padaryti kuo „arčiau namų“.

Taip pat, jei nėra galimybės dalintis žmogiškaisiais resursais, rekomenduojama tarp mokyklų sudaryti bendradarbiavimo sutartį dėl mokytojų perkvalifikavimo. T. y. vienos savivaldybės mokykloms ar net kelių savivaldybių mokykloms ieškoti galimybių, kaip bendradarbiaujant su universitetais, kurie siūlo pedagogų perkvalifikavimo programas,

mokytojų perkvalifikavimo procedūrą supaprastinti ir padaryti kuo „arčiau namų“ pasinaudojant šiuolaikinėmis technologijomis organizuoti studijas nuotoliniu būdu ir pan.

Lietuvos mokyklų tinklo materialinė bazė išvystyta netolygiai, nėra užtikrintos vienodos ugdymo sąlygos visiems mokiniams. Bendradarbiavimas tarp skirtingų mokyklų, gal net skirtingų mokyklų tipų leistų sušvelninti šiuos netolygumus. Bendradarbiavimo sutarties pagrindu, pagal sudarytus grafikus, gali būti numatytas infrastruktūros pasidalinimas (baseinai, lauko stadionai ir aikštės, laboratorijos ir t. t.). Taip pat bendradarbiavimo sutarčių pagrindu galima numatyti dalinimąsi kitais materialiniais ištekliais, kaip kompiuterinėmis klasėmis ar pačiais kompiuteriais/planšetėmis, interaktyviomis lentomis, kitomis elektroninėmis/ interaktyviomis ugdymo priemonėmis.

Dažnu atveju Lietuvoje mokyklos projektus įgyvendina pavieniui, nors užsienyje yra įprasta, kad siekiant aukštesnės kokybės, nepriklausomai kam skirtas projektas (mokytojų tobulinimuisi ar vaikų ugdymuisi pagerinti, ar mokinių užimtumui padidinti), mokyklos bendradarbiauja tarpusavyje ir įgyvendina bendrus projektus. Vykdam projektinę veiklą rekomenduojama bendradarbiavimą vykdyti ne tik su toje pačioje savivaldybėje esančiomis mokyklomis, to paties tipo mokyklomis, bet ir tarp savivaldybių ar net skirtingų mokyklų tipų.

Esant poreikiui ir siekiant užtikrinti ugdymo prieinamumą, bet nedidinant kiekvienos savivaldybės mokyklų tinklo, rekomenduojama, esant poreikiui, kelioms savivaldybėms steigti vieną bendrą mokyklą, atsižvelgiant į poreikius, pavyzdžiui 1 gimnaziją.

Mokyklų bendradarbiavimas suteiks galimybę prisidėti prie mokyklų tinklo optimizavimo, spręsti iškilusias problemas, taupyti lėšas, gerinti ugdymo ir ugdymosi kokybę bei sąlygas, užtikrinti vienodą švietimo prieinamumą visiems Lietuvos mokiniams.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

Šaltiniai

1. 10 truths about the finnish education system. <http://www.strangerless.com/truth-finnish-education-system/>
2. Autti O. Hyry-Belhammer E. K. School Closures in Rural Finnish Communities. Journal of Research in Rural Education, 2014, 29(1). Prieiga per internetą: <http://jrre.vmhost.psu.edu/wp-content/uploads/2014/03/29-1.pdf>
3. Basic Schools and Upper Secondary Schools Act. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/530102013042/consolide/current>, 26 straipsnis, 4 dalis
4. Central Statistical Bureau of Latvia, Educational institutions, teaching staff and enrolment. <http://www.csb.gov.lv/en/statistikas-temas/education-key-indicators-30637.html>
5. Children's Independent Mobility in Finland, October 2011. http://www.psi.org.uk/cim/working_papers/Finland.pdf
6. Education and Training Monitor 2016 – Country analysis, November 2016, https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016-ee_en.pdf
7. Education and Training Monitor 2017 – Country analysis. Latvia. November 2017, https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-lv_en.pdf
8. Education GPS, OECD, 7/5/2018, Estonia, Adult skills (Survey of Adult Skills, PIAAC, 2012). <http://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=EST&treshold=10&topic=AS;>
9. Education Indicators in Focus – 2012/09 (November), OECD, <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EDIF%202012--N9%20FINAL.pdf>
10. Eidgenössisches Departement für auswärtige Angelegenheiten EDA. https://www.eda.admin.ch/dam/erweiterungsbeitrag/en/documents/Projekte/228398-Schulbusse-in-Lettland-Print_EN.pdf
11. Estonian world, Atomic kids: how tech-savvy children are shifting stereotypes in Estonia. <http://estonianworld.com/knowledge/atomic-kids-how-tech-savvy-children-are-shifting-stereotypes-in-estonia/>
12. European Educational Research Association, ECER 2014. The Past, the Present and the Future of Educational Research. <http://www.eera-ecer.de/ecer-programmes/pdf/print/conference/19/contribution/31854/>
13. Finland figured out the secrets to designing perfect schools — and the US can never replicate them, Business insider. <http://www.businessinsider.com/finland-designing-perfect-schools-us-cant-replicate-them-2017-9#at-kastelli-the-result-has-been-widespread-collaboration-between-subjects-and-even-grade-levels-4>
14. Geske A., Grinfelds A., Kangro A., Kiselova R., Mihno L. Quality of Education: International Comparison.
15. https://www.stat.fi/til/kjarj/2016/kjarj_2016_2017-02-14_tie_001_en.html

16. Latvia in OECD Programme for International Student Assessment.
[https://www.ipi.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/ipi/Publikacijos/Quality Of Education - WEB.pdf](https://www.ipi.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/ipi/Publikacijos/Quality_Of_Education_-_WEB.pdf), p. 180-181
17. Latvia, Funding in Education, Eurydice, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/Eurydice/content/funding-education-40_en;
18. Lietuvos statistikos departamentas, Švietimas 2016, <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=26860>;
19. Ministry of Education and Science, The education system in Latvia,
<http://www.izm.gov.lv/en/education/education-system-in-latvia>;
20. Official Statistics of Finland (OSF): Providers of education and educational institutions [e-publication], Number of educational institutions fell further, comprehensive schools bigger than before,
21. Ongoing Reforms and Policy Developments. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/ongoing-reforms-and-policy-developments-34_en
22. Organisation of education. Prieiga per internetą:
https://www.opf.fi/english/services/faqs/organisation_of_education
23. Organisation of Single Structure Education. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-single-structure-education-15_en
24. Organisation of the Education System and of its Structure.
https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-40_en
25. PISA 2015 Results in Focus. OECD, 2018. <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>
26. PISA High Performers. Country Profile, Estonia. <https://www.oecd.org/pisa/PISA-2015-estonia.pdf>
27. Santiago P., Levitas A., Rado P., Shewbridge C. OECD Reviews of School Resources. Estonia. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264251731-en.pdf?expires=1535363662&id=id&accname=guest&checksum=7202A0A1484B5F1E211127A9562B26F5>, p. 166
28. Statistics on Organisation and Governance. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/statistics-organisation-and-governance-40_en
29. Švietimo problemos analizė, 2016 kovas, Nr. 2 (145),
[https://www.smm.lt/uploads/documents/tyrimai_ir_analizes/Progimnazijos_GALUTINI S.pdf](https://www.smm.lt/uploads/documents/tyrimai_ir_analizes/Progimnazijos_GALUTINI_S.pdf);
30. The conversations, Are mixed-grade classes any better or worse for learning?,
<http://theconversation.com/are-mixed-grade-classes-any-better-or-worse-for-learning-38856>;
31. The education system in Latvia. <http://www.izm.gov.lv/en/education/education-system-in-latvia>

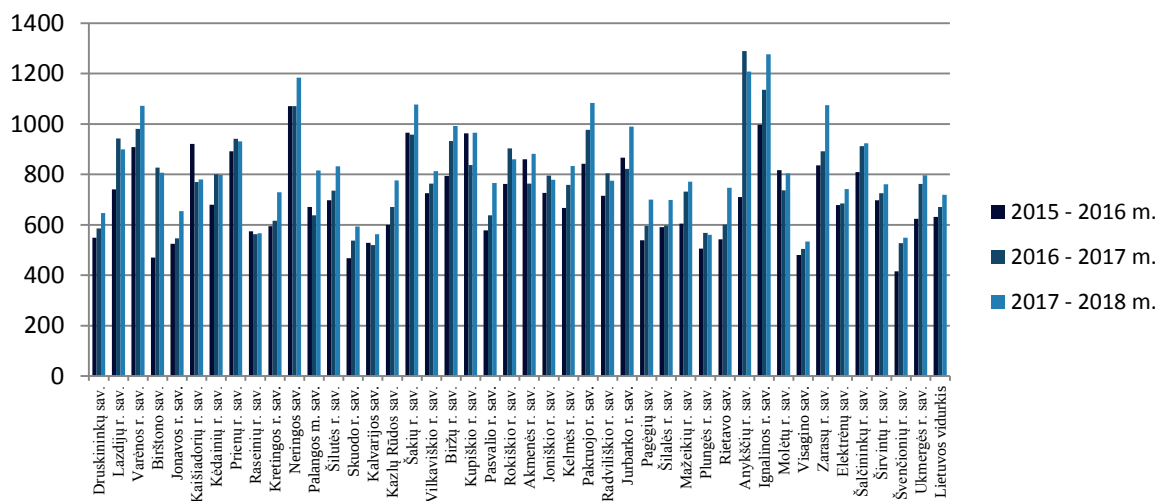

Priedai

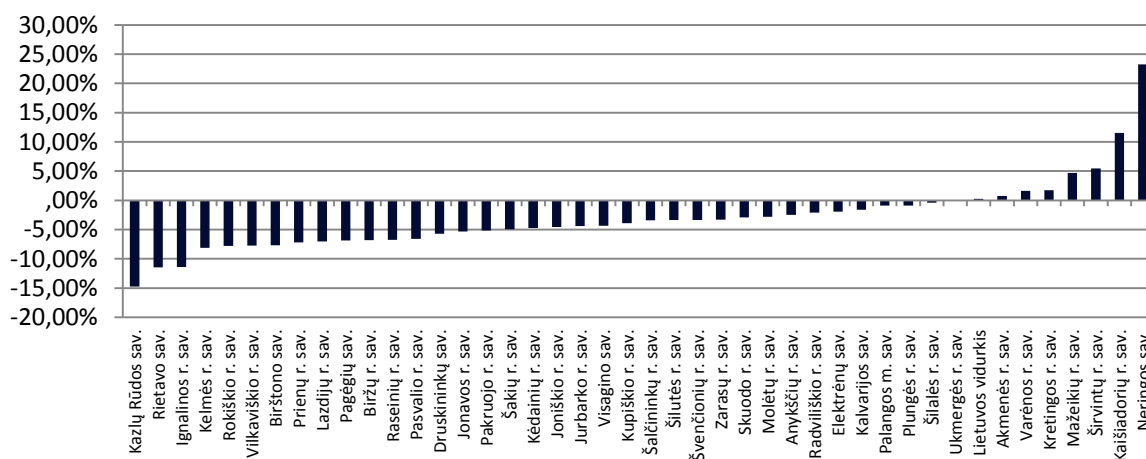
1 priedas. Tarptautinio penkiolikmečių tyrimo (PISA 2015) rezultatai

	Skaitymas	Matematika	Gamtos mokslai
Lietuva	472	478	475
Latvija	488	482	490
Estija	519	520	534
Suomija	526	511	531
OECD vidurkis	493	490	493

2 priedas. Ūkio lėšos, tenkančios vienam mokiniui

3 priedas. Vidutinio mokinių skaičiaus, tenkančio vienai klasei, pokytis

4 priedas. Savivaldybių reitingas pagal savivaldybių grupes

Grupė	Savivaldybė	Vidutinis mokinių sk. mokykloje	Vidutinis mokinių sk. klasėje	Vidutinis klasių sk. mokykloje	Vidutinis jungtinių klasių sk. mokykloje	Vidutinės ūkio lėšos, tenkančios 1 mokiniui, savivaldybėje (Eur)	Reitingas
		Balas	Balas	Balas	Balas	Balas	Balas
Didžiųjų m. sav.							
Didžiųjų m. sav.	Klaipėdos m. sav.	5	5	5	5	5	25
Didžiųjų m. sav.	Vilniaus m. sav.	5	5	5	5	5	25
Didžiųjų m. sav.	Panevėžio m. sav.	5	5	5	4	5	24
Didžiųjų m. sav.	Šiaulių m. sav.	5	5	5	4	5	24
Didžiųjų m. sav.	Kauno m. sav.	5	5	5	4	4	23
Regioniniai centrai							
Regioniniai centrai	Alytaus m. sav.	5	5	5	5	5	25
Regioniniai centrai	Marijampolės sav.	4	5	3	5	4	21
Regioniniai centrai	Tauragės r. sav.	4	3	4	1	4	16
Regioniniai centrai	Utenos r. sav.	4	4	3	2	3	16
Regioniniai centrai	Telšių r. sav.	2	4	1	2	5	14
Žiedinės sav.							
Žiedinės sav.	Kauno r. sav.	5	5	4	5	4	23
Žiedinės sav.	Klaipėdos r. sav.	3	3	4	2	4	16
Žiedinės sav.	Trakų r. sav.	3	3	2	5	2	15
Žiedinės sav.	Alytaus r. sav.	3	1	5	1	4	14
Žiedinės sav.	Vilniaus r. sav.	2	1	2	4	2	11
Žiedinės sav.	Šiaulių r. sav.	1	1	1	4	2	9
Žiedinės sav.	Panevėžio r. sav.	1	2	1	3	1	8
Kaimiškos sav.							
Kaimiškos sav.	Visagino sav.	5	4	5	5	5	24
Kaimiškos sav.	Druskininkų sav.	5	5	4	5	4	23
Kaimiškos sav.	Švenčionių r. sav.	4	4	4	4	5	21
Kaimiškos sav.	Kėdainių r. sav.	5	4	5	3	3	20
Kaimiškos sav.	Kretingos r. sav.	4	4	3	4	4	19
Kaimiškos sav.	Palangos m. sav.	4	5	3	5	2	19
Kaimiškos sav.	Plungės r. sav.	4	4	4	2	5	19
Kaimiškos sav.	Birštono sav.	4	5	2	5	2	18
Kaimiškos sav.	Elektrėnų sav.	4	4	4	2	4	18
Kaimiškos sav.	Jonavos r. sav.	3	4	3	4	4	18
Kaimiškos sav.	Raseinių r. sav.	3	3	4	3	5	18

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT|SC

Grupė	Savivaldybė	Vidutinis mokinių sk. mokykloje	Vidutinis mokinių sk. klasėje	Vidutinis klasių sk. mokykloje	Vidutinis jungtinių klasių sk. mokykloje	Vidutinės ūkio lėšos, tenkančios 1 mokiniui, savivaldybėje (Eur)	Reitingas
		Balas	Balas	Balas	Balas	Balas	Balas
Kaimiškos sav.	Akmenės r. sav.	5	4	5	1	2	17
Kaimiškos sav.	Radviliškio r. sav.	5	3	5	1	3	17
Kaimiškos sav.	Šilalės r. sav.	3	4	3	3	4	17
Kaimiškos sav.	Skuodo r. sav.	3	3	2	4	5	17
Kaimiškos sav.	Kaišiadorių r. sav.	4	4	3	2	3	16
Kaimiškos sav.	Mažeikių r. sav.	3	5	1	4	3	16
Kaimiškos sav.	Šilutės r. sav.	4	3	4	3	2	16
Kaimiškos sav.	Joniškio r. sav.	3	3	3	2	3	14
Kaimiškos sav.	Rietavo sav.	4	1	5	1	3	14
Kaimiškos sav.	Kalvarijos sav.	2	2	2	2	5	13
Kaimiškos sav.	Pasvalio r. sav.	3	2	4	1	3	13
Kaimiškos sav.	Šakių r. sav.	3	2	4	3	1	13
Kaimiškos sav.	Ukmergės r. sav.	2	2	3	3	3	13
Kaimiškos sav.	Vilkaviškio r. sav.	2	3	2	4	2	13
Kaimiškos sav.	Pagėgių sav.	1	1	1	5	4	12
Kaimiškos sav.	Prienų r. sav.	3	2	4	2	1	12
Kaimiškos sav.	Rokiškio r. sav.	2	3	2	2	2	11
Kaimiškos sav.	Anykščių r. sav.	2	3	3	1	1	10
Kaimiškos sav.	Ignalinos r. sav.	2	2	2	3	1	10
Kaimiškos sav.	Molėtų r. sav.	2	2	2	1	3	10
Kaimiškos sav.	Šalčininkų r. sav.	1	1	2	4	2	10
Kaimiškos sav.	Biržų r. sav.	1	3	1	3	1	9
Kaimiškos sav.	Kelmės r. sav.	2	1	3	1	2	9
Kaimiškos sav.	Neringos sav.	1	1	1	5	1	9
Kaimiškos sav.	Zarasų r. sav.	2	2	2	2	1	9
Kaimiškos sav.	Kupiškio r. sav.	2	1	3	1	1	8
Kaimiškos sav.	Lazdijų r. sav.	1	1	1	3	2	8
Kaimiškos sav.	Pakruojo r. sav.	1	2	1	3	1	8
Kaimiškos sav.	Širvintų r. sav.	1	1	2	1	3	8
Kaimiškos sav.	Varėnos r. sav.	1	2	1	3	1	8
Kaimiškos sav.	Jurbarko r. sav.	1	2	1	2	1	7
Kaimiškos sav.	Kazlų Rūdos sav.	1	1	1	1	3	7

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT|SC

5 priedas. Nagrinėjimų mokyklų vertinimas

Mokykla	Mokinių skaičius	Vidutinis mokinių skaičius klaseje	Jungtinės klasės	Pasiekimai (NMPP, PUPP)	I alternatyva	II alternatyva	III alternatyva
Kazlų Rūdos pradinė mokykla	290	19,3	0	n.d.*	ne	ne	ne
Kazlų Rūdos Valdorfo progimnazija	48	12	0	n.d.*	ne	ne	ne
Kazlų Rūdos pagrindinė mokykla	327	21,8	0	2,5	ne	ne	ne
Kazlų Rūdos sav. Antanavo pagrindinė mokykla	61	5,5	7	5,5	taip	taip	taip
Kazlų Rūdos sav. Jankų pagrindinė mokykla	73	6,6	5	4,83	taip	taip	taip
Kazlų Rūdos sav. Bagotosios pagrindinė mokykla	72	6,5	3	4,83	taip	taip	taip
Kazlų Rūdos sav. Kazio Griniaus gimnazija	256	19,7	0	5,79	ne	ne	ne
Kazlų Rūdos sav. Kazlų Rūdos Plutiškių gimnazija	217	12,1	4	3,71	ne	ne	ne
Jurbarko Naujamiesčio pagrindinė mokykla	562	20,1	2	4,91	ne	ne	ne
Jurbarko r. Juodaičių pagrindinė mokykla	68	6,8	3	5,8	taip	taip	taip
Jurbarko r. Klausučio Stasio Santvaro pagrindinė mokykla	103	9,4	1	6	ne	ne	ne
Jurbarko r. Raudonės pagrindinė mokykla	51	5,7	3	4,14	taip	taip	taip
Jurbarko r. Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinė mokykla	140	12,7	0	3	ne	ne	ne
Jurbarko r. Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinė mokykla	159	14,5	0	4,92	ne	ne	ne
Jurbarko r. Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinė mokykla	114	10,4	1	5,08	ne	ne	ne
Jurbarko r. Vadžgirio pagrindinė mokykla	56	6,2	4	5,29	taip	taip	taip
Jurbarko r. Viešvilės pagrindinė mokykla	127	11,5	0	3,5	ne	ne	ne
Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinė mokykla	460	20,9	0	3,35	ne	ne	ne
Jurbarko Antano Giedraičio-Giedraus gimnazija	558	23,3	0	7,61	ne	ne	ne
Jurbarko r. Veliuonos Antano ir Jono Juškų gimnazija	208	14,86	0	5,56	ne	ne	ne
Jurbarko r. Eržvilko gimnazija	274	18,3	0	4,43	ne	ne	ne

* analizuojamų mokyklų atveju NMPP rezultatai viešai neskelbiami. Vykdam mokyklų tinklo pertvarką savivaldybėje, rekomenduojama atsižvelgti į NMPP rezultatus, nes mokyklos savininkui ir mokyklos administracijai NMPP rezultatai yra žinomi.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART|SC
CONTINENT

6 priedas. Profesinio ugdymo įstaigų pasiskirstymas pagal savivaldybes

	Profesinio mokymo įstaigų skaičius vnt.		Profesinio mokymo įstaigų skaičius vnt.
	2017-2018		2017-2018
Lietuvos Respublika	76	Kelmės r. sav.	1
Vilniaus m. sav.	13	Pakruojo r. sav.	1
Kauno m. sav.	7	Radviliškio r. sav.	1
Klaipėdos m. sav.	6	Šiaulių r. sav.	1
Trakų r. sav.	3	Jurbarko r. sav.	1
Vilniaus r. sav.	2	Tauragės r. sav.	1
Alytaus m. sav.	2	Mažeikių r. sav.	1
Alytaus r. sav.	2	Plungės r. sav.	1
Kauno r. sav.	2	Telšių r. sav.	1
Šilutės r. sav.	2	Anykščių r. sav.	1
Panevėžio m. sav.	2	Molėtų r. sav.	1
Šiaulių m. sav.	2	Utenos r. sav.	1
Elektrėnų sav.	1	Visagino sav.	1
Šalčininkų r. sav.	1	Zarasų r. sav.	1
Švenčionių r. sav.	1	Širvintų r. sav.	0
Ukmergės r. sav.	1	Birštono sav.	0
Druskininkų sav.	1	Prienų r. sav.	0
Lazdijų r. sav.	1	Klaipėdos r. sav.	0
Varėnos r. sav.	1	Neringos sav.	0
Jonavos r. sav.	1	Palangos m. sav.	0
Kaišiadorių r. sav.	1	Kalvarijos sav.	0
Kėdainių r. sav.	1	Kazlų Rūdos sav.	0
Raseinių r. sav.	1	Marijampolės r. sav.	0
Kretingos r. sav.	1	Šakių r. sav.	0
Skuodo r. sav.	1	Vilkaviškio r. sav.	0
Marijampolės sav.	1	Panevėžio r. sav.	0
Biržų r. sav.	1	Akmenės r. sav.	0
Kupiškio r. sav.	1	Pagėgių sav.	0
Pasvalio r. sav.	1	Šilalės r. sav.	0
Rokiškio r. sav.	1	Rietavo sav.	0
Joniškio r. sav.	1	Ignalinos r. sav.	0